

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 437

Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili İzzet Çetin'in; 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi; İzmir Milletvekili Oğuz Oyan'ın; Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; İstanbul Milletvekili Hüseyin Bürge ve 23 Milletvekilinin; Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İstanbul Milletvekili Aydın Ağan Ayaydın'ın; 5597 Sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (1/746, 2/325, 2/330, 2/1291, 2/1304)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

● 1/746 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 5
- Genel Gerekçesi 5
- Madde Gerekçeleri 7

● 2/325 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 21
- Gerekçesi 21
- Metni 22

● 2/330 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 23
- Genel Gerekçesi 23
- Madde Gerekçeleri 25
- Metni 27

● 2/1291 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 29
- Genel Gerekçesi 29
- Madde Gerekçeleri 30
- Metni 32

• 2/1304 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	36
- Genel Gerekçesi	36
- Madde Gerekçeleri	37
- Metni	38
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu	39
• Muhalefet Şerhleri	41
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	45
• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu	46
• Muhalefet Şerhleri	59
• Tasarı Metni	81
• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	104

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-678-1215

25/2/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 28/1/2013 tarihinde kararlaştırılan "Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/746)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesinde 5237 sayılı Kanunun genel hükümlerinin özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanacağı düzenlenmiştir. 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesinde de, 5326 sayılı Kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu hükümler gereğince mülga 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun suç ve kabahate ilişkin genel düzenlemelerinin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu yürürlüğe konulmuştur.

Ancak, 5607 sayılı Kanunda yer alan kabahat fiillerinin birçoğu ya da bu kabahat fiillerinin benzerleri aynı zamanda 4458 sayılı Gümrük Kanununda kabahat olarak düzenlenmiş ve ayrı cezalar öngörülmüştür. 5607 sayılı Kanunda yer alan kabahatlerin ancak kasten işlenebileceği hükme bağlanmışken, 4458 sayılı Kanunda idari para cezası verilebilmesi için söz konusu fiillerin taksirle işlenmesi yeterli görülmüştür.

Gümrük idareleri, fiilin 4458 sayılı Kanunda da yer alması halinde, hem 4458 sayılı Kanun hükümleri uyarınca idari para cezası düzenlenmekte, hem de fiilin kasıtlı işlenip işlenmediği hususunu mahkemelerin takdirinde görmeleri nedeniyle, fiilde kasıt unsuru bulunup bulunmadığı yönünden araştırma yapmaksızın 5237 sayılı Kanun ve 5607 sayılı Kanun hükümleri uyarınca konu Cumhuriyet Başsavcılıklarına intikal ettirilmektedir.

Aynı fiil için birden fazla Kanunda hüküm bulunması, aynı fiil için iki ayrı ceza uygulanmasına ve iki ayrı dava açılmasına ve gümrük idarelerinin yanı sıra yargının yükünün de artmasına neden olmaktadır.

Tasarı ile, 5607 sayılı Kanunda yer alan "kabahat" fiilleri 4458 sayılı Kanuna aktarılarak mükerrerliğin giderilmesi ve mevzuatın sadeleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Sanayileşmenin gerçekleştirilmesi, gümrük kapılarının teknolojinin sağladığı modern imkânlarla donatılması ve her bakımdan sağlıklı bir altyapıya kavuşturulması temel hedefler arasında yer almaktadır. Bu çerçevede, söz konusu modernizasyon çalışmaları; ileri teknoloji ve yüksek maddi kaynak ihtiyacı gerektirdiği de gözönünde bulundurularak yap-işlet-devret modeli kapsamında yürütülmektedir. Ancak, gerek gümrük kapılarının gerekse lojistik merkezlerinin işletme dönemi bitiminden itibaren ne şekilde işletileceğine dair herhangi bir hüküm ilgili mevzuatta bulunmadığından 4458 sayılı Gümrük Kanununda düzenleme yapma gereği hasıl olmuştur.

Ayrıca tasfiyenin hızlandırılması, tasfiyelik hale gelen eşyaların bir an önce ekonomiye kazandırılmasını sağlamak ve bu eşyaların değer kayıplarının önlenmesi amacıyla 4458 sayılı Kanun ve 5607 sayılı Kanunda düzenleme yapılmaktadır.

Kaçak petrol ile ilgili ceza hükümleri 5015 sayılı Kanunda, kaçak tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler ile ilgili ceza hükümleri ise 4733 sayılı Kanunda düzenlenmiş bulunmaktadır. Ancak bu fiillerin büyük bir kısmı aynı zamanda 5607 sayılı Kanuna göre de kaçakçılık fiilini oluşturmaktadır. Bu durum, idari açıdan olduğu kadar yargı organları arasında da tereddüte ve farklı uygulamalara yol açmakta, açılan davalarda müdahil idarenin belirlenmesi zorlaşmaktadır. Fiilin 5607 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi halinde zarar gören idare Gümrük İdaresi, 5015 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi halinde zarar gören idare Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, 4733 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi halinde ise zarar gören idare Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumudur.

Kaçakçılıkla mücadelenin etkin bir şekilde ve uzman personel eliyle yürütülmesi, uygulamadaki tereddütlerin ve sıkıntıların ortadan kaldırılması amacıyla 5015 ve 4733 sayılı Kanunlarda kaçak olarak nitelendirilen eşyalara ilişkin kaçakçılık fiilleri 5607 sayılı Kanuna aktarılmıştır.

20/12/2003 tarihinde yürürlüğe giren 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile akaryakıt piyasasında faaliyet gösteren bayi ve dağıtıcıların işlemleri lisansla alınan izinlere bağlanmış, idari cezalar belirlenmiş ve denetim faaliyetleri başlamıştır. Bununla birlikte akaryakıt kaçakçılığını önlemek amacıyla ulusal marker uygulamasına da geçilmiştir.

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda gerekli düzenlemelerin yapılmasıyla akaryakıt kaçakçılığı faaliyetlerinin en aza ineceği, sektörün daha sıkı denetleneceği, rekabet ortamının iyileştirileceği, çevre ve insan sağlığının korunmasının yanı sıra vergi kaybının da engellenmesi suretiyle Devletin gelir kaybının önleneceği değerlendirilmektedir.

Anayasanın 171 inci maddesinde, Devlet tarafından, millî ekonominin yararları dikkate alınarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirlerin alınacağı öngörülmektedir. Anayasanın söz konusu hükmü de gözetilerek hazırlanan ve Yüksek Planlama Kurulunun onayı ile yürürlüğe konulan Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planında tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin yapılarının iyileştirilmesine yönelik önemli hedef ve eylemlere yer verilmektedir. Bu kapsamda, fiilen tamamlanmış bulunan Yeniden Yapılandırma Programının sonlandırılması ve bu kuruluşların sürdürülebilir idari ve mali yapıya kavuşturulması amacıyla 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda değişikliğe gidilmektedir.

5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununda; oda, borsa ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği organ seçimlerinde katılımı arttırmaya ve seçimlerin daha sağlıklı bir ortamda yapılmasını sağlamaya yönelik değişiklikler yapılmaktadır. Ayrıca, oda ve borsalarda seçilme hakkını sonradan kaybedenlerin organlarındaki görevlerini sona erdiren, yine oda ve borsa üyelerinin iş yerlerini ve merkezlerini, üyesi buldukları oda ve borsaların çalışma alanları dışına taşınmaları halinde organ üyeliklerinin de sona ereceğini düzenleyen değişiklikler yapılmaktadır.

Diğer taraftan; Anayasa Mahkemesince 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin iptaline karar verildiğinden, Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda kanunla düzenleme yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kamu harcamalarının karşılanmasındaki en önemli kaynak olan vergilerin vatandaşların ödeme gücüne göre ve adaletli bir şekilde toplanabilmesinin önündeki en mühim engellerden birinin kayıt dışı ekonominin varlığı olduğu şüphesizdir. Ancak ülkemizdeki vergilendirme sistemimizin daha sağlıklı bir hale getirilmesinde kayıtdışı ekonomiyle mücadelenin yanında sahteciliği engellemenin de payının yüksek olduğu bir gerçektir. Sahte belge düzenleyenler bu fiilleriyle gerçekte var olmayan bir ekonomik muameleyi var gibi göstermekte, bunun neticesinde vergi gelirleri istenilen seviyenin altında kalmakta, haksız yere ödenen katma değer vergisi iadelerine sebep olunmakta, vergi ahlâkı aşınmakta, vergi kanunları ile amaçlanan durum gerçekleşmemekte, ayrıca kara para aklama gibi birçok malî suç ortaya çıkabilmektedir.

Sahte belge düzenleme fiilinin yaygınlığından dolayı, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamak amacıyla vergi incelemeleri yapması gereken vergi inceleme elemanları çalışmalarının büyük bir bölümünü, sahte fatura düzenleyen mükellefleri ve bu mükelleflerden mal ve hizmet alan kişileri araştırmaya ve gerekli işlemleri yapmaya hasretmektedirler. Vergi daireleri de aynı şekilde bu mükelleflerin sebep oldukları iş yükünden dolayı aslı görevlerini verimli bir şekilde yerine getirememektedir.

Sahte belge düzenleme fiili, çoğu zaman sahte belge ticareti yaparak düzenledikleri her bir belge üzerinden komisyon geliri elde etmek amacıyla mükellefiyet tesis ettirenlerce işlenmektedir. Ayrıca gayrifaal hale gelmiş ancak mükellefiyet kaydı bulunan şirketlerin ortaklarından devralınması suretiyle paravan şirketler meydana getirildiği ve bu şirketlerin yoğun bir şekilde sahte belge düzenleme faaliyetinde buldukları görülmektedir. Bu oluşumlardan komisyon karşılığı aldıkları sahte belgeleri kullananlar ise sahte belgeleri gider olarak kayıtlarına intikal ettirerek gelir veya kurumlar vergisi matrahlarını aşındırmakta veya haksız katma değer vergisi iadesi olarak büyük çapta vergi kayıp ve kaçığına sebep olmaktadır.

Sahte belge düzenleyen mükellefler veya münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirenler hakkında inceleme raporları tanzim edilmekte, kanuni işlemler yapılmakta ve failler yargıya sevk edilmektedir. Yapılan kanuni işlemlerden dolayı bu fiillerden sorumlu kişilerin aynı fiilleri farklı tüzel kişilikler veya şahıs işletmeleri bünyesinde işlemeye devam etmeleri çok yaygın bir durumdur. Gerçek bir faaliyette bulunmayan bu kişiler düzenledikleri sahte faturalarla kısa bir süre içerisinde yeniden yüksek miktarda vergi kaybına yol açmaktadırlar. Bu fiilleri işleyen kişilerin tekrar mükellefiyet tesis ettirmeleri ve sahte fatura düzenlemelerine karşı alınmış bir idari tedbir kanunlarımızda yer almamaktadır.

Yapılan düzenleme ile temel olarak, münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği vergi inceleme raporu ile tespit edilip mükellefiyeti terkin edilenlerin yeniden mükellefiyet tesis ettirme talebiyle vergi dairesine işe başlama bildiriminde bulunmaları halinde, aynı kanun dışı fiilleri işlemek suretiyle telafisi güç zarar vermelerine engel olmak ve kamu yararını korumaya yönelik bir takım idari tedbirler ihdas edilmesi hedeflenmektedir. Bu kişilerin yeniden işe başlama bildiriminde bulunmaları halinde adlarına mükellefiyet tesis edilebilmesi için idareye teminat göstermeleri istenilecektir. Maddede sayılan kıstaslara göre Maliye Bakanlığınca belirlenecek aralıklara göre vergi dairesi başkanı, vergi dairesi başkanlığı kurulmamışsa defterdar tarafından tayin edilecek teminatın gösterilmemesi halinde mükellefiyet tesis edilmeyecektir. Ayrıca, maddede mükellefiyeti terkin edilen kişinin mükellefiyet türü ve hukuki statüsüne göre işe başlama bildirimini verdiklerinde kendilerinden teminat istenilecek mükellefler tadadı olarak sayılmıştır.

Bunlara ilave olarak, söz konusu kişilerin üçüncü fıkrada sayılanlardan mükellefiyeti devam etmekte olanların kanuni temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, idarecisi, %10 veya fazlası nispette ortağı olması, kısmen veya tamamen bunlara devrolunması halinde de idari tedbir olarak teminat alınması öngörülmektedir. Bu hallerde teminat, mükellefiyeti devam etmekte olanlardan istenilecektir. Bu mükelleflerin teminat gösterilmesine dair yazının kendilerine tebliğinden itibaren otuz günlük süre içerisinde teminat göstermeleri gerekmektedir. Mezkur mükellefler, bu süre içerisinde birinci fıkrada sayılanların hukuki statülerine son verilerse teminat gösterme yükümlülüğünden kurtulmuş olacaklardır. Statülerine son vermezlerse ve teminatı göstermezlerse teminat tutarı adlarına teminat alacağı olarak tahakkuk ettirilecek ve bu alacak vade tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilecektir. Ayrıca bu mükellefler teminat göstermiş veya göstermemiş olsun, birinci fıkrada sayılanların teminat isteme tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş tüm vergi borçlarından da müteselsil sorumlu olacaklardır. Mükelleflerin söz konusu kişilerin hukuki statülerini verilen sürede sona erdirmeleri halinde tahakkuk etmiş borçlardan müteselsil sorumlu olmalarından bahsedilemeyeceği tabiidir.

Getirilen düzenleme ile haklarında idari tedbir tatbik edilen ikinci grup mükellefler ise münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği vergi inceleme raporu ile tespit edilip mükellefiyeti terkin edilenlerin haricinde olup, sahte belge düzenledikleri vergi inceleme raporu ile tespit edilen ve bu durumları kesinleşenlerdir. Bu mükellefler hakkındaki tespitin kendileri hakkında yürütülen inceleme neticesinde düzenlenen raporda yapılmış olması gerekmektedir. Ayrıca, sahte belge düzenleme fiilini işledikleri keyfiyetinin ihtilafsız olarak veya ihtilaf neticesinde yargı mercileri nezdinde kesinleşmiş olması bu mükellefler hakkında idari tedbir uygulamanın ön şartıdır. Sahte belge düzenleme fiili bir tüzel kişilik bünyesinde işlenmişse teminat bu fiili işleyen gerçek kişiden değil tüzel kişilikten istenecektir.

Teminat istenilecek mükelleflerin yanında bunlara 3568 sayılı Kanun kapsamında hizmet vermekte olan meslek mensupları hakkında da bir takım idari tedbirler getirilmektedir.

Teminat istenilenlerden alınan teminatın iadesi veya irat kaydedilmesine dair hükümlere maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarında yer verilmiştir. Buna göre maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları sebebiyle teminat alınması halinde, teminat alınmasını takip eden takvim yılının başından itibaren üç yıl içinde 359 uncu maddede sayılan fiillerden (sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması hariç) herhangi birinin işlenmediğinin tespiti halinde teminat başkaca vergi borcu bulunmaması halinde mükellefe iade edilir. Tespitten maksat buna yönelik bir inceleme yapılmasıdır. Diğer bir ifadeyle mükellef hakkında mutlaka inceleme yapılması gerekecektir. Dördüncü fıkrada sayılan haller dolayısıyla alınan teminatla ilgili olarak ise fiillerin işlendiğinin tespit edilmemesi yeterlidir.

Meslek mensuplarının teminatlarının iadesi ve diğer hususlara ise sekizinci fıkrada yer verilmiştir. Dokuzuncu fıkrada teminat alınan mükelleflerin vergi borçlarının fıkrada belirtilen haddi aşması halinde alınacak tedbirler, onuncu fıkrada vergi teşvikleri ve desteklerinden yararlanamama halleri, onikinci fıkrada ise 359 uncu maddede sayılan fiilleri (sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması hariç) işleyenlerin topluca veya ayrı ayrı ilan edilmesine dair Maliye Bakanlığına yetki verilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin onikinci fıkrasında bu maddeye göre alınacak teminatların belirlenmesine dair hükümlere yer verilmiştir. Buna göre, alınacak teminatlar maddede sayılanlar ve belirlenecek diğer kısıtlara göre Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre vergi dairesi müdürünün yazılı talebine istinaden defterdar ve/veya vergi dairesi başkanı tarafından tayin edilecektir.

Madde 2- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan kabahatlere ilişkin düzenlemelerin 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılması ve bu fiillere ilişkin para cezalarının gümrüklenmiş değer üzerinden belirlenmesi nedeniyle madde ile tanımlar arasına Uluslararası Kıymet Sözleşmesine göre belirlenecek "gümrüklenmiş değer" ibaresi de eklenerek uygulamaya açıklık getirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 3- Madde ile 5607 sayılı Kanundan 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılan kabahat fiilleri konusu eşyadan tasfiyeye tabi tutulacak olanlar da tasfiye edilecek eşyalar arasına eklenmiş, tasfiye edilecek eşyanın bulunmaması haline ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Gümrük Yönetmeliğinin "Kaçak zannı ile elkonulan eşya" başlıklı 85 inci maddesi ile serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın adli merciler tarafından sahiplerine iadesine karar verildiğinde, kararın kesinleşmesini müteakip eşya sahibine veya temsilcisine yapılacak tebligat tarihinden itibaren, eşyanın geçici depolanan eşya statüsüne tabi tutulacağı, söz konusu eşyanın Gümrük Kanununun 46 ncı maddesinde belirtilen süreler içinde ilgisince teslim alınmaması durumunda tasfiye edileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak 5607 sayılı Kanun uyarınca elkonulan veya alıkonulan eşya ve araçlar hakkında sahibine iadesi yönündeki kesinleşmiş mahkeme kararının ilgisine tebliğ edildikten sonra ilgilinin eşyayı teslim almaması durumunda yapılacak işlemle ilgili herhangi bir düzenleme yer almadığından bu konuda bir düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

Madde 4- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 40 ncı maddesinin altıncı fıkrası ile 3007 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmış ve söz konusu Kanun Hükmünde Kararnamenin Döner Sermaye İşletmesi başlıklı 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında "Döner sermaye işletmesinin gelirleri; bu maddenin birinci fıkrasında ve bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinde

sayılan gelir getirici faaliyetlerden elde edilen gelirlerden oluşur." hükmüne yer verilmiş olup, bu hüküm çerçevesinde satış bedelinin dağıtımına ilişkin 4458 sayılı Kanununun 180 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki "16/5/1984 tarihli ve 3007 sayılı Gümrük Mevzuatına Göre Tasfiye Edilecek Eşya Hakkında Döner Sermaye Kanununun 7 nci maddesi uyarınca ayrılacak işletme geliri," ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddede geçen "Hazineye irat kaydedilir" ibareleri "Döner sermaye işletmesine irat kaydedilir" şeklinde değiştirilmiştir.

4458 sayılı Kanununun 180 inci maddesinde 177 nci maddenin birinci fıkrasının (b), (e), (f), (g) ve (k) bentlerinde belirtilen eşyanın satış bedelinden ithalat vergilerinin ayrılacağı belirtilmekle birlikte gümrük yükümlülüğünün başladığı tarih konusunda net bir düzenleme bulunmamakta olup, madde ile söz konusu ithalat vergilerinin hesaplanmasında esas alınacak oranlar ile vergilendirme unsurlarının belirlenebilmesi amaçlanmıştır.

Eşyanın tasfiyesi ile eşyanın mülkiyeti alıcıya geçmektedir. Tasfiye işlemleri sırasında araçlar üzerine konulmuş olan satılamaz, devredilemez, haciz, rehin, ipotek gibi şerhler nedeniyle sıkıntılar yaşanmakta ve bu durum araçların normal satış bedellerinin altında satışının yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca satışını müteakip devir işlemlerinin yapılmasını engellemektedir. Bu da tasfiyenin hızlı ve güvenli yapılmasına engel oluşturmaktadır. Düzenlemeyle araçların normal bedellerinin altında satışına engel olunması ve alıcının araç üzerindeki haklarının kısıtlanmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 5- Yap-işlet-devret modeli kapsamında yeniden yapılandırılan gümrük kapılarının ve/veya lojistik merkezlerinin işletme dönemi bitiminden itibaren Hazineye yük oluşturmayacak bir şekilde yeniden işletilebilmesi için yapılacak devirde; hangi mevzuatın kıyasen uygulanması gerektiği belirlenmiştir. Bununla birlikte, yap-işlet-devret modeline göre yapılacak yatırım ve hizmetler için birinci aşamada 3996 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi uyarınca idareye "yetki verilmesi" için Yüksek Planlama Kurulundan izin alınmaktadır. Anılan Kanunda yapılan değişiklik ile görevlendirme yapılması ve uygulama sözleşmesi imzalanması için Bakana yetki verildiğinden, benzer şekilde, yap-işlet-devret modeline göre yaptırılan yatırım ve hizmetlerin işletme süresi bittikten sonra devredilmesine ilişkin hususları belirlenme yetkisinin de ilgili Bakana verilmesi hedeflenmektedir.

Madde 6- Gümrük müşavir yardımcılığı sınavına girebilmek için gereken şartlardan biri 4458 sayılı Kanununun 227 nci maddesine göre staj amacıyla bir gümrük müşavirinin yanında üç yıl çalışmak, sınavı kazandıktan sonra gümrük müşaviri sınavına girebilmek için gereken şartlardan biri ise üç yıl süre ile gümrük müşavir yardımcısı olarak çalışmaktır. Bu süreler çok uzun olduğu ve süre sonunda sınavda başarılı olmak şartı ayrıca arandığı için sürelerin kısaltılması amaçlanmıştır.

Madde 7- 4458 sayılı Kanununun 197 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, gümrük vergileri alacaklarına ilişkin fiil nedeniyle ceza davası açılmış olması şartıyla ceza zamaşımının uygulanacağına yönelik düzenleme bulunmaktadır. Maddede yapılan değişiklik ile gümrük kabahatlerine ilişkin zamaşımının da aynı ve paralel hükümlere tabi olması amaçlanmıştır. Benzer şekilde, gümrük vergileri zamaşımına uğradığı takdirde, aslı ortadan kalkan alacağına ilişkin idari para cezasının da tahsil edilmemesi hususu düzenlenmiştir.

Madde 8- Serbest dolaşıma giriş rejimi veya kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda ortaya çıkan noksanlıklar ve buna ilişkin cezai müeyyideler gümrük vergisi yerine daha geniş bir kapsama sahip olan ithalat vergileri tabiri üzerinden yeniden düzenlenmiştir.

Madde 9- 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin onuncu, onbirinci ve onüçüncü fıkralarında yer alan düzenlemeler 4458 sayılı Kanununun 235 inci maddesi olarak düzenlenmiş ve söz konusu fiillere uygulanacak idari ceza belirlenmiştir. Ayrıca, 5607 sayılı Kanunun yolcu beraberleri getirilen kaçak eşyaya ilişkin 6 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan düzenlemeler de 4458 sayılı Kanunun 235 inci maddesine eklenmiş olup söz konusu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde belirtilen eşyanın tasfiyeye tabi tutulacağına ilişkin hüküm eklenmiştir.

Madde 10- 4458 sayılı Kanunun 235 inci maddesi ve 236 nci maddesinde yer alan benzer fiillerin birleştirilmesi amaçlanmış ve maddeye gümrüksüz satış mağazaları ve gümrük antrepolarında kayıtlara göre farklı çıkan eşya ile ilgili olarak mevzuat boşluğunu önleyecek düzenleme eklenmiştir.

Madde 11- 4458 sayılı Kanunun 35/B maddesi ile eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişiden başka kişiler tarafından da özet beyan verilebileceği hükmüne bağlandığından, bu maddede sayılan kişilerin verdikleri özet beyana ilişkin özet beyan eksiklik veya fazlalıklarından sorumlu tutulabilmesi amacıyla maddede değişiklik yapılmıştır.

Bunun yanında, taşıtta hiç özet beyan verilmeyen eşya bulunması ve bunun gümrük idaresince belirlendiği veya eşyanın boşaltılmasına izin verilmesinden sonra gümrük idaresine bildirildiği ve bu eşyanın verilmiş olan özet beyanlardan biri ile ilişkili olmadığına anlaşıldığı hallerde, söz konusu eşya için özet beyan vermekle yükümlü olan kişinin tespit edilmesi halinde bu kişi, tespit edilememesi halinde ise eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişi tarafından, eşyanın yanlışlıkla mahrecinden fazla olarak yüklenmiş olduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde uygulanacak cezai işleme ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, 237 nci maddede yer alan fiillere ilişkin olarak idari para cezalarının kimden alınacağı hükmüne bağlanmıştır.

Madde 12- 4458 sayılı Kanunun 238 inci maddesinde yer alan düzenlemede yer alan ve gümrük vergilerinin katları şeklinde belirlenen cezalar gümrüklenmiş değer katları şeklinde değiştirilerek 5607 sayılı Kanunda yer alan benzer fiilin ceza oranı korunmuştur.

Madde 13- 4458 sayılı Kanunun 239 uncu maddesine 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin onbeşinci fıkrasında yer alan düzenleme eklenmiştir.

Madde 14- 5607 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ibare 4458 sayılı Kanunun 241 inci maddesinin altıncı fıkrasına eklenmiş, böylece Türkiye Gümrük Bölgesine giren gemilerin yükü bulunmadığı durumlarda, yük almadığının veya yükünün başka bir limana çıkarıldığına veya avarya olduğunun kanıtlanamaması durumunda sekiz kat usulsüzlük uygulanacağı hükmüne bağlanmıştır.

Madde 15- 5607 sayılı Kanunda yer alan kabahatlerin 4458 sayılı Kanuna aktarılması nedeniyle 4458 sayılı Kanunun 244 üncü maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiştir.

Madde 16- 4572 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, anılan Kanunun amacı yeniden belirlenmiş, kooperatif ve birliklerin yeniden yapılandırılması için öngörülen süreç sona erdiğinden, buna ilişkin hususlar fıkradan çıkarılmış ve bu kuruluşların, bundan sonra genel kabul gören kooperatifçilik ilkeleri ile Bakanlıkça dünyadaki başarılı kooperatifçilik uygulamaları da gözetilerek eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik, sorumluluk, etkinlik, verimlilik, iyi yönetim gibi alanlarda belirleyeceği kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak yönetilmeleri ve

ülkemizde, ürün ticareti ve sanayinin gelişmesine öncülük eden ve mevcut durumda da ürün ticaretinde önemli fonksiyonları bulunan tarım satış kooperatifçilik sisteminin güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, kooperatif ve birliklerin piyasa koşullarında idari ve mali yönden özerk, etkin, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde faaliyet göstermeleri amacı da korunmuştur.

4572 sayılı Kanununun 1 inci maddesinin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, ortaklık paylarının devrini kısıtlayan hükümler yürürlükten kaldırılmakta ve örnek ana sözleşmelerde düzenlenecek şartlarla ortaklık paylarının devrine imkân sağlanmaktadır.

Madde 17- 4572 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmektedir. Tarım satış kooperatif ve birlikleri, genel hükümlere tabi kooperatiflerden büyük ölçüde farklı özellikler arz ettiğinden çalışma konuları ve çalışmalarında uyulacak esaslar maddeyle yeniden belirlenmektedir. Ayrıca, ana sözleşmelerle, kooperatifçilik sisteminin bir gereği olarak, ortaklara elde ettiği ürünün tamamını veya belirli bir kısmını teslim etme ya da teslim edilmesi zorunlu asgari ürün miktarı şartı getirilmesine imkân tanınmaktadır.

18/4/1972 tarihli ve 1581 sayılı Kanuna göre faaliyet gösteren tarım kredi kooperatifleri ve üst kuruluşlarıyla benzeri amaçları güden kooperatif ve birliklerin birbirleri ve ortakları ile üretim girdisi temini ve ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları her türlü muamelenin, tarım kredi kooperatifleri ve üst kuruluşlarında olduğu gibi, alım ve satım amaçlı işlem olarak değerlendirilmemesi ve bu işlemlerin, ortaklar arası muamele sayılması amaçlanmıştır.

Sorumluluk ve hesap verebilirliğin gereği olarak, kooperatif ve birlik organları ile personelinin, tüm faaliyet ve kararlarında, iş ve işlemlerinde genel kabul görmüş rasyonel işletmecilik uygulamaları ile kooperatifçilik ve gerektiğinde Bakanlıkça belirlenecek kurumsal yönetim ilkelerini dikkate almaları; bu kuruluşların kuruluş amaçları doğrultusunda hareket etmeleri; varlıklarını, mali yapısını ve rekabet gücünü koruyup geliştirme yönünde gerekli titizliği göstermeleri ve basiretli bir tacir gibi davranmaları şartı getirilmektedir. Bu hususlara aykırı davranışlar, organ üyelerinin ve personelin sorumluluğu için karine oluşturacaktır. Ayrıca, sağlıklı bir üst örgütlenmenin gereği olarak, kooperatiflere bağlı buldukları birliğin belirleyeceği ilke ve esaslara uymaları zorunluluğu getirilmektedir.

Diğer yandan, kooperatif ve birliklerin bazı konularda karar ve toplantı nisaplarına ulaşmaları kolaylaştırılmakta ve daha çok yapı kooperatifleri hedeflenerek 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 42 nci maddesine ilave edilen ve tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin işlemlerinde gecikme ve maddi kayıplara yol açan ikinci fıkranın (6) ve (7) numaralı bentlerinin kooperatif ve birlikler için uygulanmaması; taşınmaz alımında ve satımında takip edilecek yöntem, taşınmazın nitelik, yer ve fiyatı gibi hususları ile imalat ve inşaat işlerinin yaptırılma yöntemine ilişkin usul ve esasların örnek ana sözleşmelerde düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Son fıkrayla da; Bakanlığa kooperatif ve birliklerle ilgili hususlarda düzenleme yetkisi verilmekte, kooperatif ve birliklere Bakanlık tarafından istenilecek bilgi ve belgeleri verme, veri girişi sağlama yükümlülüğü getirilmektedir.

Madde 18- 4572 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi Eylem Planında öngörülen hedefler doğrultusunda değiştirilerek, kooperatif ve birliklerin organları, çalışma usul ve esasları, görev süreleri, seçimlerin yenilenmesi yeniden belirlenmekte ve ücretlere ilişkin esaslar getirilmektedir. Etkin ve verimli bir yönetim anlayışının gereği olarak birliklerin ürün alım, işleme ve değerlendirme gibi faaliyetleri ile diğer icrai faaliyetlerinin dünyada başarılı kooperatifçilik

sistemlerinde olduğu gibi profesyonel yöneticiler eliyle yerine getirilmesi için bir karar, gözetim ve denetim organı olan yönetim kurulu ile icra birimi olarak genel müdür ve genel müdürlüğün görev alanları yeniden tanımlanmakta, genel müdürlerin görevden alınmaları performans ve objektif kriterlere dayandırılarak, bu alandaki keyfi uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 19- Bugüne kadar uygulanma imkânı olmayan dış denetime ilişkin düzenlemenin uygulanabilir hale getirilmesi ve işlevsel olmayan denetim kurullarının kaldırılmasından sonra ortaya çıkabilecek denetim boşluğunun doldurulması ve etkin bir denetim sisteminin oluşturulması amacıyla, Bakanlığın 1163 sayılı Kanuna göre denetim yetkileri saklı kalmak üzere, 4572 sayılı Kanunun 5 inci maddesi başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmektedir. Buna göre, Bakanlıkça belirlenen kriterleri taşıyan birliklerin, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümlerine göre birliklerin bağımsız denetime tabi tutulması, bunun dışında kalan birlikler ve kooperatiflerin hesap, işlem ve varlıkları ile mali tablolarının denetçilere denetletilmesi yükümlülüğü getirilmektedir. Denetçilerin, Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte belirlenen şart ve niteliklere sahip, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını taşıyan kişiler ile birlik, kooperatif veya Bakanlıkta en az on yıl denetim elemanı olarak görev yapmış olanlar veya bunların hissesinin en az yüzde ellisine sahip oldukları denetim kuruluşları arasından genel kurulca seçileceği; denetçilerin denetim hizmetlerini yürütme şekli, görevlendirilme esasları, denetim ücret tarifeleri, yapılacak denetimlerin kapsamı, düzenlenecek belge ve raporlar ile denetimle ilgili diğer hususların yönetmelikte düzenlenmesi ve denetim giderlerinin ilgili birlik ve kooperatif tarafından karşılanması ve denetim yaptırılmadan genel kurulda ibra kararı alınamaması öngörülmektedir.

Ayrıca, maddenin ikinci fıkrasında da denetçilerin yükümlülük ve sorumluluklarına yer verilmektedir.

Diğer yandan, kooperatif ve birliklerde erken risk yönetim sistemi getirilmekte, belirli koşullar altında yönetim kurulunun, birlik ve ortak kooperatiflerin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, gerekli önlemlerin alınması ve riskin yönetilmesi amacıyla en kısa sürede, uzmanlardan bir komite kurması ve uzman komitesi raporu gözetilerek genel kurula, kooperatif ve birliklerin idari ve mali durumlarını düzeltmeyi ve sorunlarını çözmeyi amaçlayan gerekli telafi edici tedbirlere ilişkin kararların alınması öngörülmektedir.

Maddenin son fıkrasında ise, birliklerin zorunlu denetim sonuçlarını da gözeterek, kendilerine bağlı olup, etkinliği ve verimliliği azalmış veya varlıklarının yarısı karşılıksız kalmış ortak kooperatifleri harekete geçirerek durumlarını düzeltmeye zorlamaları ve iki yıldan fazla olmamak üzere verilen sürede gerekli tedbirleri almayan kooperatifleri ortaklıktan çıkartmaları esası getirilmektedir. Bu yolla, ekonomik yönden etkinlik ve verimlilik gösteremeyen kooperatiflerin birleşmeye zorlanması, kooperatiflerin birbirleriyle birleşerek daha güçlü bir yapıya kavuşmaları ve gerektiğinde birlik bünyesinden çıkarılarak sağlıklı kooperatiflerin ayıklanması amaçlanmaktadır.

Madde 20- Anayasanın 171 inci maddesinde yer alan Devlet tarafından kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirlerin alınacağı düzenlemesi de gözetilerek, kooperatif ve birliklere tanınan muafiyet ve istisnalara ilişkin düzenlemelerde uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 21- 4572 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen, örnek anasözleşmelerin hazırlanması ve değiştirilmesine ilişkin usul ve esaslar yeniden belirlenmekte ve örnek anasözleşmelerin ürün gruplarına göre farklılaştırılmasına imkân tanınmaktadır. Ayrıca ortaya çıkan düzenleme boşluğu doldurulmakta, yönetim kurulu kararıyla anasözleşmelerin örnek anasözleşme değişikliklerine intibakının sağlanması, tescile tabi hususların bir ay içinde ticaret siciline tescil ettirilerek Bakanlığa bildirilmesi ve anasözleşmelerin en çok altı ay içinde örnek anasözleşme değişikliklerine intibak ettirilmesi zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 22- 4572 sayılı Kanununun 8 inci maddesiyle ilave edilen fıkrayla, birliklere ek mali yük oluşturan, 18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü Kuruluş Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinden muaf tutulması amaçlanmaktadır.

Madde 23- Madde ile 4572 sayılı Kanuna geçici iki madde eklenmektedir.

Geçici 3 üncü madde ile, kooperatif ve birliklerin sağlıklı bir mali ve bilanço yapısına kavuşturulabilmesi için bu kuruluşların anasözleşmelerine göre ek ödeme yükümlülüğü bulunan ortaklarına, bilanço açıklarının kapatılması amacıyla, ek ödeme yükümlülüğü ve ek ödeme yükümlülüğünün ortaklığın sona ermesi tarihi itibarıyla tahsili ve sermaye iadelerinden mahsubu imkânı getirilmektedir. Uygulamaya ilişkin usul ve esasların örnek anasözleşmelerde düzenlenmesi öngörülmektedir.

Geçici 4 üncü madde ile, 4572 sayılı Kanunda yapılan değişiklikler nedeniyle ortaya çıkacak uygulama boşluklarının giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 24- Madde ile, örnek anasözleşmelere ilişkin yeni düzenlemelere uygun olmayan 4572 sayılı Kanunun 2 nci maddesindeki örnek anasözleşme tanımı ile 2000 yılından bu yana yürütülmekte olan Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin Yeniden Yapılandırılması Programının sonlandırılması amacıyla 4572 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 25- 4733 sayılı Kanunda yer alan kaçakçılık fiilleri 5607 sayılı Kanuna aktarıldığından, 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesindeki hükümler madde metninden çıkarılmış, maddeye eklenen fıkralar ile lisans veya belge alarak faaliyet gösteren firmaların davalarının Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunca da takip edilebilmesini ve 4733 sayılı Kanunda bu tür firmalar için öngörülen belgelerin askıya alınması tedbirinin uygulanabilmesini sağlamak amaçlanmıştır.

Ayrıca maddeye eklenen fıkra ile, kamu yararına çalışma statüsü verilen derneklere kaynak aktarımı sağlanarak içki ve sigara gibi zararlı alışkanlıklarla mücadeleye katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 26- Madde ile mevcut fıkroda yer alan akaryakıt, alkollü içecekler ve tütün mamulleri ve benzeri mallarla ilgili kaçakçılıkla mücadelede etkinliği arttırmak amacıyla "işyeri sahibi adına" kavramı "bulundurduğu tespit edilen" olarak değiştirilmiş, ayrıca, ithal edilen ve yurt içinde üretilen ürünlerle ilgili olarak bandrolsüz ürün tespitlerinde, söz konusu ürünleri bulunduran, üreten veya ithal edenlerin de cezalı tarihyattan müteselsilen sorumlu tutulması öngörülmüştür.

Madde 27- Gerek Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca, gerekse il özel idareleri ve defterdarlıkların 5607 sayılı Kanuna göre tasfiyelik hale gelen akaryakıt ile akaryakıt haricinde kalan solvent, madenî yağ, baz yağ, asfalt ve benzeri petrol ürünlerinin tasfiyesi için yaptıkları depolama ve satış/dağıtım gibi faaliyetler nedeniyle 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu çerçevesinde lisans alınıp alınmayacağı konusunda ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amacıyla düzenleme yapılmıştır.

Madde 28- 5015 sayılı Kanunda yer alan kaçakçılık fiilleri 5607 sayılı Kanuna aktarıldığından, 5015 sayılı Kanunda yer alan kaçak petrol tanımı "kaçak akaryakıt" olarak yeniden tanımlanmıştır.

Madde 29- Madde ile kaçakçılık fiillerinden dolayı kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olanlara lisans verilmeyeceği hususu düzenlenmiştir.

Madde 30- Bugüne kadar tesislerde yapılan denetimlerde; yerleşim planına aykırı olacak şekilde kaçak ve kayıt dışı satış yapılmak maksadıyla röle, kumanda, kumanda alıcısı gibi düzenekler ile gizli tank ve boru hatları bulundurulduğu tespit edilmiştir. Bu tür sahte düzeneklerin akaryakıt kaçakçılığında kullanımının önlenmesi amacıyla gerekli düzenleme yapılmıştır.

Madde 31- Rafinerilere, tanklarında hangi tür petrol ve türevlerinin bulunduğunu lisanslarına işletme yükümlülüğü getirilmekte ve lisanslara işlenmiş tanklarda belirtilen üründen başka bir ürün bulundurulamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 32- Yapılan düzenleme ile akaryakıt kaçakçılığı ile daha etkin mücadele edebilmek amacıyla dağıtıcılara, bayilerinde kurdukları otomasyon sistemine, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna erişim sağlama zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca, Kurum tarafından da oluşturulan bu sistemden, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına görevlerinin gerektiği ölçüde doğrudan erişim imkânı verecektir. Diğer yandan, Kurum, ilgili kurum ve kuruluşlara yine görevlerinin gerektiği ölçüde bilgi ve belge vermekle yükümlü kılınmıştır.

Yine bu madde kapsamındaki düzenleme ile bayilerinde denetim sistemini kurmayan dağıtıcılara idari para cezası öngörülmüş ve dağıtıcının, denetim sistemini kurmayan veya kurduğu sistem yapılan düzenlemelere uygun olmayan bayisine akaryakıt ikmalı yasaklanmıştır.

Madde 33- Piyasa faaliyetlerini ilgilendiren davalarda hukuki sürecin daha sağlıklı işlenmesini teminen gerekli hallerde davaları Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun da katılan sıfatıyla takip edebileceği düzenlenmiştir.

Madde 34- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun piyasa faaliyetlerinin denetimini ne şekilde yapacağı hususu düzenlenmiştir. Ayrıca, akaryakıt kaçakçılığı ile daha etkin mücadelede Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ile diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının gerek denetimlerde gerekse mevzuat açısından koordinasyon içerisinde çalışmasının önemi gözönüne alınarak Kurumun çıkaracağı yönetmeliklerde; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşünün alınması amacıyla gerekli düzenleme yapılmıştır.

Madde 35- 5015 sayılı Kanun gereği ulusal petrol stoklarının temini için dağıtıcı, ithalatçı ve rafinericilere zorunlu stoklar tutturulsa dahi bu stokların kim tarafından denetleneceği kanunda tam olarak belirtilmediğinden uygulamada sorunlar yaşanmaktadır. Arz güvenliği için Türkiye'nin Uluslararası Enerji Ajansı üyeliği gereği doksan günlük petrol stoğu tutma zorunluluğu olduğundan, bu stokların bir kısmı olan zorunlu stokların sağlıklı bir şekilde denetlenmesi amacıyla gerekli düzenleme yapılmıştır.

Madde 36- 5015 sayılı Kanunda ulusal marker sadece rafineri çıkışı veya gümrük girişinde rafinerici ve dağıtıcıların gözetiminde eklenmektedir. Ulusal marker ekleme işlemlerinin daha etkin denetimi için bağımsız gözetim firmalarına da yetki verilecek şekilde gerekli düzenleme yapılmıştır.

Yine bu madde ile ulusal marker ekleme işlemlerinde meydana gelecek usulsüzlüklerden, lisans sahibi ile bağımsız gözetim firmaları müştereken sorumlu tutulmuş, ayrıca akaryakıt eklenecek ulusal marker miktarının sağlıklı tespiti için dağıtım şirketlerinin her yıl Kasım ayı içinde takip eden yıla ait projeksiyonlarını verme zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 37- Madde ile idari para cezaları miktar olarak artırıldığı gibi aynı zamanda kapsamı da genişletilmiştir. Yapılan düzenleme ile yasal olmayan düzenekler ceza kapsamına alınmış, ulusal marker ekleme işlemlerine nezaret edecek firmalara ceza öngörülmüş, zorunlu stokları tutmayanlara ton başına ceza belirlenmiş ve Kurumun ön araştırma veya soruşturma sonuçlarını en geç üç ay içinde karara bağlaması düzenlenmiştir.

Yine bu maddede yapılan düzenleme ile 5015 sayılı Kanun kapsamında verilecek idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulmasının tahsil işlemlerini durdurmayaacağı, para cezalarının tebliğ tarihini izleyen otuz gün içerisinde ödenmemesi halinde, cezanın ilgili vergi dairesi aracılığı ile tahsil edileceği, tahsilatta 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiştir.

Madde 38- Yapılan denetimler sonucu elde edilen tecrübelerle göre; lisans sahipleri Kurum soruşturması ve/veya mahkeme kararları kesinleşinceye kadar aynı tesisin mühürlenmeyen diğer kısımlarında farklı bir lisansla veya farklı yerlerde yeni bir tesis kurarak yeni bir lisansla faaliyetlerine devam etmektedir. Bu durumu engelleyen bir düzenlemede 5015 sayılı Kanunda bulunmamaktadır.

Akaryakıt kaçakçılığı ile daha etkin mücadele için, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın veya mahkeme kararının kesinleşmesine kadar işletmenin faaliyetlerine devam etmemesi amacıyla Kurum tarafından tesisin faaliyetlerinin geçici olarak durdurulması ve lisans sahibine verilen idari para cezası ödenmeden lisansa konu tesis için yeni lisans verilmemesi hükmü düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, kaçakçılık fiilinin sadece ulusal marker seviyesi ile ilgili olması durumunda, akaryakıtın, akredite laboratuvar analiz sonucuna göre ulusal marker seviyesinin olumlu olması veya resmi kayıtlara göre menşeinin ve Türkiye'ye kanuni yollarla serbest dolaşıma girdiğinin belgelendirilmesi durumlarında geçici durdurma kararının Kurum tarafından kaldırılması yolunda düzenleme getirilmiştir.

Madde 39- Madde ile, 5015 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen yönetmeliğin altı ay içinde yürürlüğe konulması öngörülmüştür.

Madde 40- 5015 sayılı Kanunda yer alan kaçakçılık fiilleri 5607 sayılı Kanuna aktarıldığından, 5015 sayılı Kanunun ek 3 üncü, ek 4 üncü ve ek 5 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 41- Maddede yapılan düzenleme ile seçilme yeterliliğini kaybeden kişilerin organ üyeliklerinin sona ermesi yaptırımının, seçilme yeterliliği bulunmadığı halde seçilen kişilere de uygulanması yönünde değişiklik yapılmaktadır.

Ayrıca, seçme hakkının kullanılabilmesi için aranan ilave şartlar kaldırılarak madde, Kanundaki diğer değişiklikler ile uyumlu hale getirilmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında yapılan değişiklik ile fıkra metnindeki karışıklığın giderilmesi temin edilerek, oda ve borsalar arasındaki uygulama farklılığı giderilmiştir.

Madde 42- Bakanlığın denetim yetkisinde olan esnaf ve sanatkâr odaları ile bunların üst birliklerinin denetimi sırasında denetim ve soruşturmanın güvenliği açısından geçici olarak görevden uzaklaştırma yetkisi 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu ile Bakanlığa verilmiştir. Oda, borsa ve birlik bakımından da Bakanlığın aynı yetkilere sahip olması

ile denetimlerin sağlıklı yapılmasını teminen 5174 sayılı Kanununun 100 üncü maddesi yeniden düzenlenmiştir. Maddede yapılan değişiklik ile görevi başında kalması denetim ve soruşturmanın yapılması bakımından sakıncalı görülün; oda, borsa ve birlik personelinin Bakanlık denetim elemanlarının teklifi üzerine Bakanlıkça, organ üyelerinin ise Bakanlık denetim elemanlarının teklifi üzerine Bakanlık veya Cumhuriyet savcısının talebi ve yetkili asliye hukuk mahkemesinin kararı üzerine görevden uzaklaştırılabilmesi hususundaki hukuki boşluğun giderilebilmesi amaçlanmıştır.

Madde 43- 2012 yılının Ekim ve Kasım aylarında yapılması gereken oda ve borsaların organ seçimleri ilk olarak Bakanlar Kurulunun 4/6/2012 tarihli ve 2012/3237 sayılı Kararı ile 2013 yılının Şubat ve Mart aylarına, daha sonra da Bakanlar Kurulunun 28/1/2013 tarihli ve 2013/4244 sayılı Kararı ile 2013 yılının Mayıs ve Haziran aylarına ertelenmiştir. 2013 yılının Şubat ve Mart aylarında yapılması kararlaştırılan seçimlerde kullanılmak üzere ticaret sicili müdürlüklerinden alınmış olan yetki belgelerinin, ticaret sicili müdürlüklerinde yaşanması muhtemel yoğunluğu azaltmak amacıyla, 2013 yılının Mayıs ve Haziran aylarına ertelenen seçimlerde kullanılması imkânı getirilmiştir.

Madde 44- 5368 sayılı Kanun uyarınca kadaströ teknik hizmetleri lisanslı bürolara devredilmiş olup 2010 yılından bu yana faaliyet gösteren bu büroların, 2009 yılında yapılan sınava karşı açılan davada "dava konusu işlemin iptali" yolunda Ankara 9. İdare Mahkemesince verilen E:2010/309 ve K:2011/237 sayılı Karar ve bu Kararın Danıştay 10. Dairesinin E:2011/7268 ve K:2012/3343 sayılı Kararıyla temyizden onanması sebebiyle anılan büroların faaliyetleri sona ereceğinden, 1/1/2013 tarihi itibarıyla faaliyette olan büroların yürütmekte oldukları kamu hizmetlerini aksatmamak, kazanılmış hakları korumak ve hukuki güvenlik ve idari istikrar ilkelerini sağlamak üzere 5368 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmiştir.

Madde 45- 5488 sayılı Tarım Kanununun 23 üncü maddesinde haksız yere destekleme ödemesinden yararlanan tutarların geri alınması sırasında haksız ödemenin yapıldığı tarihten itibaren geri alınacağı tarihe kadar hangi mali müeyyidenin uygulanacağını belirlemek amacıyla 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammına atf yapılmıştır. Tarım Kanunu kapsamında verilen ve haksız yere yapıldığı tespit edilen her türlü destek ödemeleri 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre Devlete ait alacak olarak vergi dairelerince takip ve tahsil edilmektedir. Haksız yere yapılan destek ödemelerinin, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre geri alınacağına açıklık getirmek amacıyla maddede düzenleme yapılmaktadır.

Madde 46- Madde ile, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti hariç diğer ülkelere vize muafiyeti kapsamında kimlik belgesiyle çıkış yapanlardan da harç alınması amaçlanmış, harç tutarını indirmeye ve ilave muafiyetleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Madde 47- 5015 sayılı Kanunda yer alan kaçak petrole ilişkin ceza hükümleri 5607 sayılı Kanuna aktarıldığından, 5607 sayılı Kanuna "akaryakıt" tanımı eklenmiştir.

Madde 48- 5607 sayılı Kanunda yer alan kabahatlere ilişkin düzenlemelerin, 4458 sayılı Gümrük Kanununa, 5015 ve 4733 sayılı Kanunlarda yer alan kaçakçılık fiillerinin 5607 sayılı Kanuna aktarılması nedeniyle 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi yeniden düzenlenmiştir.

Madde 49- Madde ile, 5607 sayılı Kanunda yer alan kabahatlere ilişkin düzenlemelerin 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılması nedeniyle gerekli değişiklikler yapılmış ve maddeye iki fıkra eklenerek, kaçak akaryakıt satışının özel bir çaba sarf edilerek tank, düzenek ve ekipman kullanılarak yapılması halinin daha ağır bir şekilde cezalandırılması amaçlanmıştır.

Ayrıca, kaçakçılıkla mücadelede caydırıcı bir etki sağlaması bakımından; tütün ve tütün mamulleri, alkollü içkiler, akaryakıt, uyuşturucu, silah ve mühimmat, elektronik eşya, canlı hayvan, et, çay, şeker, zeytin gibi gıda maddeleri ile gerekli görülen hallerde diğer kaçakçılık türleri ile ilgili mahkûmiyet hükmü kesinleşenlerin, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca kamuoyuna ilan edilebileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 50- Kaçak zannı ile yakalanan tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkiler, kaçak eşya ambarlarının yaklaşık yüzde seksenini doldurmaktadır. Ayrıca, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından söz konusu eşyanın yurtiçinde satışı ve kullanımının yasaklanmış olması nedeniyle, bu ürünler ancak yargılama sonucunda imha edilebilmektedir. Ambarlardaki doluluğun önlenmesi ve depolama maliyetinin azaltılması amacıyla, bu tür eşyanın yakalandığında derhal imhası öngörülmektedir.

Ayrıca, kaçak akaryakıtın teslimi ve muhafazasına yönelik düzenlemeler maddeye eklenmiştir.

Madde 51- Madde ile, 5607 sayılı Kanunda yer alan kabahatlere ilişkin düzenlemelerin 4458 sayılı Kanuna aktarılması nedeniyle, 5607 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

Madde 52- Kaçak eşya için dava açma ve karar verme sürelerinin uzaması nedeniyle eşya ekonomiye kazandırılmadığı gibi beklemekten mütevellit değer kayıpları oluşmakta, imhalık hale gelebilmekte ve imha edilmesi halinde ayrı bir külfet doğmaktadır. Ayrıca tasfiye sürecinin uzaması nedeniyle ambarlarda yığılmalar meydana gelmektedir. Bu nedenle maddede yer alan bir yıllık sürenin kısaltılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Ayrıca, kaçak petrolün tasfiyesine ilişkin hükümler 5015 sayılı Kanundan çıkarılarak 5607 sayılı Kanuna eklenmiş olduğundan, kaçak eşyaların tasfiyesinin tek bir usul ile yapılması amacıyla düzenleme yapılmıştır.

Diğer taraftan iadesine karar verilen eşyayla ilgili gümrük ve dış ticaret mevzuatı uyarınca işlem yapılması yerine gümrük vergilerinin tahsil edilmesi amaçlanmış, emanete alınan paranın da iade edilmesi sırasında yeterli olmaması durumunda kalan tutarın nereden karşılanacağı açıklanmıştır.

Madde 53- 5015 sayılı Kanunda yer alan kaçakçılık fiilleri 5607 sayılı Kanuna aktarıldığından, kaçak akaryakıtın tasfiyesine ilişkin hükümler de 5015 sayılı Kanundan 5607 sayılı Kanuna aktarılmıştır. Tüzel kişiliği sona erdirilen il özel idarelerinin bulunduğu illerde kaçak akaryakıt tasfiyesinin defterdarlıklar tarafından yapılacağı hususu düzenlenmiştir. Ayrıca, kaçak akaryakıtın depolanmasında ve satışında yaşanan sıkıntılar gözönüne alınarak kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler ve gümrük idarelerinin kullanımına bedelsiz tahsis yoluyla tasfiye uygulaması getirilmiştir.

Madde 54- İhbarda bulunan kişilerin kimliklerinin gizli tutulması ile ilgili mevzuatta bir boşluk bulunmaktadır. Madde ile muhbirin kimliğinin gizli kalmasına imkân veren hüküm yeniden düzenlenmiştir.

Madde 55- 5015 sayılı Kanunda yer alan kaçakçılık fiilleri 5607 sayılı Kanuna aktarıldığından, kaçak akaryakıt yakalanması halinde ihbar edenlere ve yakalayan kamu görevlilerine verilecek ikramiyeye ilişkin hükümler de 5015 sayılı Kanundan 5607 sayılı Kanuna aktarılmıştır.

Kaçak tütün mamulleri ve alkollü içki ürünlerine ilişkin yakalamalarda da uyuşturucu madde yakalamalarındaki ikramiye uygulamasına paralel bir düzenleme yapılmasının, bu alandaki kaçakçılıkla mücadele eden kolluk görevlilerinin motivasyonlarını arttıracacağı değerlendirilmektedir.

Ayrıca, uyuşturucu madde elde etmek amacıyla ekilen bitki yakalamalarına da ikramiye verilmesi öngörülmüştür.

Madde 56- 5607 sayılı Kanuna dört geçici madde eklenmektedir.

Geçici 6 ncı madde ile, halen kaçak eşya ambarlarında bulunan tütün ve tütün mamulleri ile içkilerin derhal imha edilmesi öngörülmektedir.

Geçici 7 nci madde ile, yönetmeliklerin çıkarılacağı süre belirlenmiştir.

Geçici 8 inci madde ile, lehe olan hükümlerin uygulanması ile ilgili olarak 5252 sayılı Kanunun uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Geçici 9 uncu madde ile, tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerinin mülkiyetinde bulunan ve kaçak akaryakıtın tasfiyesi için kullanılan her türlü tesis, depo, araç ve gereç ile diğer tüm teknik teçhizatın, bulunduğu yerdeki defterdarlığa devredilmiş sayılmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 57- Madde ile, 5607 sayılı Kanunda yapılan düzenlemeler çerçevesinde uygulama kabiliyeti kalmayan hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 58- Madde ile, ticaret siciline kayıtlı ticari işletmenin sahibi veya ticaret şirketinin ortak ya da yöneticisi tarafından işletme veya şirketle ilgili olarak verilecek kefaletler, esnaf ve sanatkârlar siciline kayıtlı esnaf veya sanatkâr tarafından mesleki faaliyeti ile ilgili olarak verilecek kefaletler ve 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler için eşin yazılı rızasının aranmamasının sağlanması suretiyle ticari hayatın doğal akışını kolaylaştırmaya yönelik değişiklik yapılması amaçlanmıştır.

Madde 59- Yevmiye defteri, muhasebe ile ilgili defterlerden olması sebebiyle bilançonun çıkartılmasında esas alınmaktadır. Özellikle bağımsız denetime tabi şirketler bakımından bilançonun çıkartılmasının uzayabilmesi sebebiyle üç aylık sürenin sıkışıklığa yola açabileceği değerlendirilmektedir. Öte yandan, 213 sayılı Kanunun 219 uncu maddesine göre yevmiye defterine kayıtlar en geç kırkbeş gün içinde yapılması zorunludur. Son işlemin yılın son günü yapılması durumunda yevmiye defterine kayıt en geç 15 Şubatta yapılacaktır. Bu nedenle, 31 Marta kadar olan üç aylık sürede bir uygulama sıkışıklığı yaşanması ihtimali bulunmaktadır.

Öte yandan, yönetim kurulu karar defteri ise muhasebe ile ilgili bir defter olmayıp, kararlar alındıktan sonra alınan kararların yazıldığı kâğıdın yapıştırıldığı veya kararların yazılı hale dönüştürülüp geçirildiği defterlerdir. Bu sebeple alınan kararların, karar defterine geçirilmesi bakımından bir süreç gerekmemektedir. Ayrıca, çifte defter tutmanın önüne geçilebilmesi bakımından eski defterin kısa bir sürede kapanış tasdikinin yapılması uygun olacaktır. Bu itibarla, karar defterlerinin kapanış onayları için Kanunda öngörülen üç aylık sürenin de uzun olduğu değerlendirilmektedir. Söz konusu hususlar dikkate alınarak, madde ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının dördüncü cümlesinin değiştirilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Madde 60- Anayasa Mahkemesinin 22/11/2012 tarihli ve E:2011/107 sayılı Kararı ile 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasının ve sekizinci fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresinin Anayasanın 91 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Bu nedenle madde ile, kanun hükmünde kararname yerine kanun ile düzenleme yapılmıştır.

Madde 61- Anayasa Mahkemesinin 8/11/2012 tarihli ve E:2011/87 sayılı Kararı ile 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının Anayasanın 91 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca iptal edilmesi nedeniyle, söz konusu maddenin kanun hükmünde kararname yerine kanun ile düzenlenmesi gereği ortaya çıkmış ve maddede bu amaçla düzenleme yapılmıştır.

Madde 62- Anayasa Mahkemesinin 22/11/2012 tarihli ve E:2011/107 sayılı Kararı ile 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 38 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinin, Anayasanın 91 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Bu nedenle, kanun hükmünde kararname yerine kanun ile düzenleme yapılmıştır.

Madde 63- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Gümrük ve Ticaret Bakanlığının kuruluşu ile birlikte, mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülen denetim işlerinin yaklaşık yüzde yetmişbeşini oluşturan; kamu nitelikli meslek kuruluşları, ticaret şirketleri, toptancı halleri, ticaret sicil müdürlükleri ve tüketicinin korunması alanı ile ilgili denetim işleri, Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilen iç ticaret birimlerinin görev alanında yer almaktadır.

Diğer taraftan, 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde, 31/12/2012 tarihi itibarıyla mevcut 898.628 ticaret şirketi (anonim şirket, limited şirket, kolektif şirket, komandit şirket ve kooperatifler) Gümrük ve Ticaret Bakanlığının denetimine tabi tutulmuştur. Ayrıca, yeni Türk Ticaret Kanunu ile birlikte anonim şirketlerdeki denetim kurulları kaldırılmış ve sermaye şirketleri için bağımsız denetim uygulaması getirilmiştir. Ancak, bağımsız denetime tabi olacak şirketlerin Bakanlar Kurulunca belirlenen kapsamı içerisinde yer alan şirket sayısının yaklaşık 2.700 olduğu görülmektedir. Bu durum ise, Bakanlık tarafından yerine getirilmesi gereken denetimin önemini daha da arttırmıştır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığına verilen bu denetim görevinin etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için, konusunda uzmanlaşmış olan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcılarının, talepte bulunmaları halinde ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilen ticaret birimlerine yönelik denetim yüküne uygun olarak iki Bakan arasında yapılacak protokolle kadrolarıyla birlikte naklen atanmalarının sağlanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, bu şekilde atanmaların 1/1/2012 tarihinden önce bu kadrolara atanmış olanlarla aynı düzeyde mali haklara sahip olmaları imkânı sağlanmaktadır.

Madde 64- Yürürlük maddesidir.

Madde 65- Yürürlük maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

03.06.2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ektedir.

Gereğini arz ederim.

25.01.2012

İzzet Çetin

Ankara

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/325)	
ESAS	Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu
TALİ	-----

GEREKÇE

Son dönemlerde yeni ihdas edilen veya yeniden yapılanan kamu kurum ve kuruluşlarının "uzmanlık veya denetmenlik" kadrosu için aradığı şartlar ile muayene memurluğu kadrosu için aranan şartlar, eğitim ve mesleki yeterlilik sınavı karşılaştırıldığında; muayene memuru olabilme şartlarının daha ağır ve kariyer mesleğe daha uygun olduğu aşikârdır.

Gümrük Muayene Memuru, Türkiye genelinde yıllık yaklaşık 1,9 milyon/adet ithalat, 2,4 milyon/adet ihracat olmak üzere toplam 4,3 milyon/adet beyanname, toplam vergi gelirinin 39,5 milyon/TL'ni ve yıllık yaklaşık 334 milyar dış ticaret işlemlerini gerçekleştirmekte olup, bu işlemleri yaparken de; 174 Kanun, 21 Uluslararası Anlaşma, 13 Uluslararası Sözleşme, 7 KHK, 8 Tüzük, 675 BKK, 191 Yönetmelik, 200'ü aşkın Yargıtay ve Danıştay Kararı, 774 Tebliğ, 6 Protokol, 482 Genelge ve diğer ithalat ve ihracat ile ilgili muhtelif mevzuatı dikkate almakta veya bizatihi uyguladıkları bilinmektedir.

Muayene Memurunun almış olduğu mesleki eğitim, sahip olduğu bilgi ve tecrübe, görev ve sorumluluk bilinci çerçevesinde Gümrük ve Ticaret Denetmenliğine geçişin yapılması; gümrük teşkilatına olumlu katkı sağlayacaktır.

640 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEYE BİR GEÇİCİ MADDE EKLENMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 03.06.2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 7- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla; en az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olanlardan muayene memuru olarak görev yapanlar, bir yıl içerisinde iki kez yapılacak yazılı sınavda başarılı olmaları kaydıyla, Gümrük ve Ticaret Denetmeni; hizmet süresi üç yıldan az olanlar ise Gümrük ve Ticaret Denetmen Yardımcısı kadrolarına atanırlar. Bunların muayene memuru kadrolarında geçirdikleri süreler, Gümrük ve Ticaret Denetmeni ve Gümrük ve Ticaret Denetmen Yardımcısı kadrolarında geçirilmiş sayılır. Eğitim şartını taşımayan veya sınavlarda başarı sağlayamayanlar ise muayene memuru kadrosunda görev yapmaya devam ederler. Herhangi bir nedenle boşalan muayene memuru kadroları, Gümrük ve Ticaret Denetmeni ve Gümrük ve Ticaret Denetmen Yardımcısı kadroları ile değiştirilmiş sayılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Bakanlığa yeni muayene memuru alınmaz."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

23.01.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1.6.2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim, gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Oğuz Oyan
İzmir

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/330)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

GENEL GEREKÇE

IMF ile 09.12.1999 tarihli ilk Niyet Mektubuyla başlatılan kapsamlı stand-by programı çerçevesinde tarımsal destekleme politikalarının, tarımsal destekleme kuruluşlarının ve Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri (TSKB)'nin yeniden yapılandırılması özel olarak vurgulanmış ve TSKB için yeni bir çerçeve kanunun çıkarılması öngörülmüştü. Daha sonra Dünya Bankası'na 10.03.2000 tarihinde verilen Niyet Mektubuyla da bu kararlılık vurgulanmış ve tarımda öngörülen yeniden yapılanma, Tarım Reformu Uygulama Projesi (ARIP) olarak adlandırılarak Dünya Bankası'nın gözetimine bırakılmıştı. Alışılmışın dışında bir uygulamayla, ön taslağı Dünya Bankası öncülüğünde üst düzey bürokrasi ile akademisyenler ve ilgililerin buluşturulduğu toplantılarda tartışılmış olan bu TSKB taslağı, nihayet Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca son şekli verilerek TBMM'ye sunulmuş ve TBMM'de 1.6.2000 tarihinde 4572 sayıyla kabul edilmişti. 4572 sayılı Kanun, 1935 yılından beri yürürlükte bulunan 2834 sayılı Kanun ile bu Kanunu değiştiren 3186 sayılı TSKB Kanununu yürürlükten kaldırmıştı. TSKB için yeni bir model öngören 4572 sayılı Kanunla, "Kooperatif ve birliklerin yeniden yapılandırılması, ekonomik etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde faaliyetlerini sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulabilmesi ve bu amaçla alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi konularında çalışma, inceleme ve önerilerde bulunmak üzere yedi üyeden oluşan Yeniden Yapılandırma Kurulu" (YYK) da oluşturulmuştu. (Geçici madde 1/D)

Kanunun yürürlüğe girmesinden sonraki süreçte öngördüğü modelin uygulanabilirliğinin bulunmadığı ortaya çıkmış ve dolayısıyla yeni modelin faaliyet ve sürekliliği için bir gözetim ve denetim birimi olarak öngörülen Yeniden Yapılandırma Kurulunun çalışmaları da başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Yedi kişiden oluşan üyelerinden yalnızca birinin TSKB temsilcisi olduğu, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yönlendiriciliğinde çalışan ama Dünya Bankası uzmanlarının telkinlerine de açık olan YYK modeli, Birlikleri, verimli tarımsal sanayi tesislerini de elden çıkarmaya zorlaması nedeniyle TSKB'lerin verimli çalışmalarını aksatıcı bir rolde de olmuştur.

Sonuçta, 28.Ekim.2007 tarihli ve 26684 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "2008 Yılı Programı"nda "Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi" ana başlığı altında ve "3. Politika Öncelikleri ve Tedbirler" alt başlığında, "Birliklerin, sürdürülebilir mali ve idari yapılara sahip olması yönünde düzenlemelerin yapılması ve 4572 sayılı Kanunda yeniden yapılandırma dönemi ile ilgili olarak yer alan geçici maddelerin kaldırılması amacıyla 4572 sayılı Kanunda değişiklik yapan bir kanun çıkartılacaktır." tedbirine de yer verilmiştir. Ancak bugüne kadar bu yönde bir düzenleme ne yazık ki yapılmamıştır. 4572 sayılı Kanun 12 yıldır yürürlükte olmasına, geçici süreli YYK işlevini bitirmesine, TSKB'ler DFİF borçlulukları üzerinden yeni bir mali krizle karşı karşıya kalmalarına, dolayısıyla yeni bir düzenleme gereksinimi yıllardır had safhaya varmış olmasına karşın Hükümet kanadındaki hareketsizlik sürmektedir. Kanun teklifimizin ana gerekçesi de buradan kaynaklanmaktadır. Bu çerçevede 4572'nin Geçici 1/D maddesi de kaldırılmaktadır.

Birliklerin sürdürülebilir mali yapıya kavuşturulması için Birliklerin en büyük zorluğu olan ürün alım dönemlerindeki finansman sorunları mutlaka giderilmelidir. Bu bağlamda, 4572 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin E fıkrasının üçüncü bendinde yazılı olan "Kooperatif ve birliklere, (...) Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerinden herhangi bir mali destek sağlanamaz" anlayışının mutlaka değiştirilmesi şarttır. Bu anlayış, TSKB'leri tedricen tasfiyeye sürükleyen bir anlayıştır ve Anayasa'nın "Kooperatifçiliğin geliştirilmesi"ni düzenleyen 171. maddesine esastan aykırıdır. Bu nedenle, Geçici 1'inci maddenin (E) fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Bu nedenle Kanun teklifimizde, TSKB'lerin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na olan kredi borçlarının ilk anapara tutarlarının uzun vadeli faizsiz bir ödeme planıyla yeniden yapılandırılması ve bunun dışında kalan borçlarının, faizler ve fer'ilerinin tamamının Hazinece üstlenilerek tasfiye olunması düzenlenmektedir.

Birliklerin bugünkü acil mali sıkıntıları birikmiş DFİF borçları olmakla birlikte, ürün alım dönemlerinde uygun koşullu kamu kredisi kullanma olanaklarının geliştirilmemesi durumunda mali güçlükleri sürekli olarak nüksedecektir. Bu nedenle, ürün alım dönemlerinde TSKB'lere enflasyon oranlarının yarısını aşmayan faizlerle kredi kullanılması kritik önemdedir. Sorunu kalıcı olarak çözümlenebilecek tek düzenek ancak böyle kurulabilir.

TSKB'lerin ürün alım dönemlerinde kaynak gereksinimini arttıran sosyo-ekonomik bir diğer neden, kooperatif ortaklarının mali yönden ürünlerini stoklayarak uygun fiyat düzeylerini bekleyecek dayanma güçlerinin bulunmamasıdır. Dolayısıyla TSKB fiyatları yüksekse ürünlerini bekletmeden kooperatiflerine, düşükse piyasaya yönlendirmektedirler. Bu da Birlikleri ürün almak için piyasa üzerinde fiyat vermeye zorlamakta ve risklere açık hale getirmektedir. Oysa Batı kooperatifçiliğindeki üst düzey ortaklık bilinci, üreticiyi koşulsuz olarak kooperatifine yönlendirmektedir. Ülkemizde kooperatifçiliğin başarılı olamamasının nedenlerinden biri de budur. Sorun Birliklerden değil, üreticilerin mali yönden dayanma güçlerinin bulunmamasından, tarımsal desteklerin yetersizliğinden ve sistemin en önemli ayağını oluşturan "Kooperatifçilik Eğitimi" sisteminin iyi çalışmamasından kaynaklanmaktadır.

Bu durumda uzun vadede yapılması gereken, AB kooperatifçilik modeli benimsenerek ve eğitim süreci yasayla düzenlenip zorunlu hale getirilerek yoğun bir eğitim sürecinin başlatılmasıdır. Ayrıca, TSKB'lerin ürün alım sisteminin yukarıda açıklanan sakıncaları giderecek şekilde yenilenmesi, sistemin yasa dışı açıkça tanımlanması, 5488 sayılı Tarım Kanununda öngörülen "fark ödeme" sisteminin prim sistemine esas olması sağlanmalıdır.

İşte bu Kanun teklifimiz, genelde tarım üreticilerimizin, özelde Tarım Satış Kooperatif ve Birliklerinin ile ortaklarının ihtiyaçlarının kısmen de olsa karşılanması amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Anayasamızın 171'inci maddesi, milli ekonominin yararları göz önüne alınarak, öncelikle üretimin artırılması ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirlerin devletçe alınmasını öngörmektedir. Dolayısıyla üreticilerin ürünlerini daha iyi şartlarda değerlendirmek ve ekonomik menfaatlerini korumak amacıyla kanunla kurulan Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin, faaliyetlerini ülke ekonomisinin yararları doğrultusunda yürütülebilmelerinin bir amaç olarak benimsenmesi zorunluluğu vardır. Günümüzde Birliklerin, faaliyetlerini gerçekleştirecek kaynaklardan yoksun bulunmaları bu konudaki en önemli eksikliklerdir. Madde bu eksikliklerin giderilmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 2- Bu madde ile kurulmuş ya da kurulacak Birliklerin faaliyet bölgelerinin çakışması nedeniyle, yetki çatışması yaşamalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 3- Birliklere yönelik tüm mali desteklerin Anayasamızın 171 'inci maddesi hükmüne rağmen kaldırılması; hukuki bir yanlışlık olmasının yanı sıra tarımsal üreticilerimiz yönünden büyük sorunlara da neden olmuştur. Üreticilerimizin yaşadığı ekonomik sorunlar, ülkemizin kimi yörelerinde sosyal sıkıntılara da sebep olmuş, hükümetin müdahale çabaları ise elde etkili kamusal müdahale araçları bulunmadığı için istenen sonucu sağlayamamıştır. Bu nedenle, getirilen düzenleme ile hükümete, AB uygulamaları çerçevesinde olmak üzere üreticileri desteklemek ve piyasalara müdahale edebilmek için Birlikleri görevlendirebilme yetkisi verilmiştir.

Madde 4- Tarım Satış Kooperatifleri ile Birliklerinin ürün alım, muhafaza ve ucuz üretim girdisi temin faaliyetlerinin hiç tereddüde mahal bırakmayacak şekilde bir "kamu hizmeti" niteliği taşıdığı göz önüne alındığında, yeterli mali güce sahip olmayan birliklerin finansman ihtiyaçlarının kamunun desteğine bağlı bulunduğu kuşkusuzdur.

Birliklerin ürün finansmanının özel bankaların inisiyatifine bırakılması, uygulamada sorunlara neden olabilmektedir. Kaldı ki BASEL II kriterleri nedeniyle zaten mali yapıları zayıf olan Birliklerin kredi imkanlarından bütünüyle yoksun kalmaları da muhtemeldir.

Oysa benzer görev ifa eden tarımsal kooperatifler, 1163 sayılı Kanunun 19'uncu maddesine dayanılarak yapılan alt düzenlemelerle, tarımsal üretime yönelik finansman imkanından kısmen de olsa yararlanabilmektedirler. Kanuna ilavesi önerilen 3/A maddesi ile Kooperatif ve Birliklerin ürün alım ve muhafaza faaliyetleri ile üretim girdilerinin finansmanına yönelik kredi ihtiyaçlarının, Esnaf Kredi ve Kefalet Kooperatifleri kefaletiyle esnaf ve sanatkarlara kullanılan Türkiye Halk Bankası Kredileri örneği Hazine kaynaklarından finansmanı amacıyla gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Diğer taraftan, ürünün ihracatından kesilecek fonun ihraç fiyatlarına yansması ile yurt dışı tüketiciden dolaylı olarak fona kaynak transferi sağlanacak, böylece Birlikler Hazine'ye yük olmadan da gerektiğinde piyasalara müdahale edebileceklerdir.

Madde 5- Birlikler bünyesinde yürütülen ortak dışı işlemler, finansal zorluklar içindeki Birliklerin bu sorunlarına bir çıkış yolu bulmak için giriştikleri çaba olarak değerlendirilmeli ve işletme faaliyetlerinin teklifi ilkesi esas alınarak, ortak içi işlemlerden doğan zararın, ortak dışı işlemlerden oluşan kardan mahsup edilmesi suretiyle ortaya çıkan ortak dışı işlem farkları vergiye tabi tutulmalıdır. Bu değişikliğin 21.06.2006 tarihli, 26205 sayılı Resmî Gazete' de yayınlanan 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu değişikliği öncesi dönemi de kapsayacak şekilde düzenlenmesi, Birliklerin bu konuda karşılaşılabilecekleri cezai sorumlulukları da ortadan kaldıracaktır. Maddenin son fıkrasında yapılan değişikliğin amacı budur.

Önceki düzenlemede her ne kadar alınan faiz ve komisyonların her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu belirtilmiş ise de, 6'ncı maddenin (h) bendinden sonra gelen düzenlemede KDV Kanunu hükümlerinin saklı olduğu belirtildiği için vergi incelemelerinde, aynı ve nakdi kredi faizleri KDV yönünden eleştirilebilmektedir. Maddenin (c) bendinde yapılan bu değişiklik ile sözkonusu eleştirilerin ve muhtemel vergisel sonuçlarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin son fıkrasında yapılan değişiklik önerisi ise birçok Tarım Satış Kooperatif Birliğinin 1999/2000-2000/2001 ve 2001/2002 iş yıllarına ilişkin yapılan vergi incelemelerinin sonuçlarıyla ilgilidir. Vergi inceleme elemanları, adı geçen Birliklerin ortak içi işlem zararlarının ortak dışı işlem karlarından mahsup edildiğinden hareketle, bu kuruluşların mali yapılarını çok önemli derecede etkileyecek boyutta matrah farkları tespit edilmiştir.

Kurumlar Vergisi Kanununda, ortak dışı işlemlerden elde edilen karların ayrıca takip edilip vergilendirilmesi yönünde açık bir hüküm olmamasına rağmen, İnceleme Elemanlarıncı; 4572 sayılı Kanunun 6'ncı maddesinin son fıkrasında yer alan "Ancak bu kuruluşların ortak dışı işlemlerden elde edecekleri gelir-gider farkları ayrı bir hesapta takip ve tespit edilerek vergi kanunları hükümlerine göre vergilendirilir." şeklindeki düzenlemeye atıfta bulunularak matrah farkı tespit edilmektedir. Birliklerin bundan sonra vergisel sorun yaşamamaları amacıyla, düzenlemenin önerildiği şekilde yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Madde 6- Kooperatif ve Birliklerin Yeniden Yapılandırma süreci, beklenen sonuçları sağlayamamıştır. Bu nedenle, faaliyeti ve misyonu artık nihayete ermiş bulunan "Yeniden Yapılandırma Kurulu"nun da sona erdirilmesi için Geçici Madde 1 'in (D) fıkrasının kaldırılması önerilmiştir.

Geçici 1 'inci maddenin (E) fıkrası ise, Birliklere yönelik tüm mali destekleri kaldıran ve bu haliyle Anayasamızın 171'inci maddesine aykırı olan bir düzenlemedir. Söz konusu madde, ülkemizin farklı ekonomik konjonktüründe ve uluslararası finans kuruluşlarının talebi doğrultusunda getirilmiştir. Oysa gelişmekte olan ülkelerde, özel teşebbüsün yalnız başına başaramayacağı büyük ekonomik faaliyetler çoğu kez toplu teşebbüsü ifade eden Kooperatifler sayesinde gerçekleştirilmektedir. Kooperatiflerin bu ekonomik özelliği de dikkate alınarak Cumhuriyetin ilanından sonra Anayasalarımızda, devletin ulusal ekonominin gereklerine uygun doğrultuda çalışan, üretimin artmasına ve tüketicilerin korunmasına hizmet eden Kooperatiflerin kurulmasını ve gelişmesini sağlayacak tedbirlerin alınacağı hükme bağlanmıştır. Bu nedenle, Anayasa'mızın 171 'inci maddesinin hükmüne aykırı değerlendirilen Geçici 1 'inci maddenin (E) fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 7,8- Yürürlük maddeleridir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ OĞUZ OYAN'IN TEKLİFİ (2/330)

**TARIM SATIŞ KOOPERATİF VE BİRLİKLERİ HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- 1.6.2000 tarihli, 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun 1 'inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun amacı; tarım satış kooperatif ve birliklerine ilişkin hükümleri düzenlemek ve bu kuruluşların yeniden yapılanması için yasal bir çerçeve oluşturarak, tarım satış kooperatif ve birliklerini, faaliyet konusu ürün yada ürünlerin tedarikine yönelik uygun koşullarda finansman sağlamak, ortaklarının tarımsal üretimini ve bu tarımsal üretimi için gerekli olan girdilerin teminine yönelik yatırım projelerini aynı ve nakdi kredilerle desteklemek suretiyle etkin ve sürdürülebilir bir şekilde özerk ve mali yönden bağımsız kılmaktır.”

Madde 2- Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanunun 1'inci maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bir Tarım Satış Kooperatifleri Birliğinin çalışma bölgesinde aynı konuda faaliyet gösterecek başka bir Tarım Satış Kooperatifleri Birliği kurulamaz.”

Madde 3- Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanunun 3'üncü maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Avrupa Birliği uygulamaları ve tarım politikaları çerçevesinde üreticilere sağlanacak destekler, Birlikler aracılığıyla sağlanabilir ve gerektiğinde bu kuruluşlara, Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararıyla tarımsal ürün piyasalarına müdahale görevi verilebilir. Bu durumda müdahale görevinin şekil ve esasları, Bakanlar Kurulu Kararında gösterilir.”

Madde 4- Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanuna, 3'üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/A ve 3/B maddeleri eklenmiştir.

“Finansman

Madde 3/A- Kooperatif ve Birliklerin ürün alım, muhafaza ve üretim girdilerinin finansmanına yönelik kredi ihtiyaçları, Bakanlar Kurulu Kararnamesinde öngörülecek esaslara göre ve T.C. Ziraat Bankasınca uygulanmakta olan tarımsal kredi cari faiz oranlarından kredi konuları itibarıyla belirlenecek nispetlerde indirim yapılmak suretiyle Hazine tarafından karşılanır.”

“Fon Tesisi

Madde 3/B- Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin çalışma konusuna giren ve Hazine tarafından uygun görülen ürünlerin Borsa tescili veya ihracatı aşamasında, oranı Hazinece belirlenecek miktarda fon kesintisi yapılması ve biriken fonun gerektiğinde ilgili Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine kullanılması hakkında Hazine'den sorumlu Devlet Bakanı yetkilidir.”

Madde 5- Tarım Satış kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanunun 6'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Kooperatif ve Birliklerin birbirlerinden ve ortaklarından tahsil etmiş oldukları her türlü faiz ve komisyonlar, birbirleri ya da üçüncü şahıslarla yaptıkları her türlü gayrimenkul alımı satımı (üçüncü şahıslara terettüp eden vergi, resim ve harçlar hariç), ayrıca üretim tesislerinin ve bu tesislere ilişkin gayrimenkullerin satışı, bağış ve diğer ivazsız iktisapları ile tüm faaliyetleri için düzenlenecek senet, beyanname, taahhütname, sözleşme, vekaletname ve lehlerine yapılacak ipotek ve rehinler kurumlar vergisi, katma değer vergisi ve damga vergisi de dahil olmak üzere her türlü vergi, resim ve harçtan,”

“Bu kuruluşların ortak dışı işlemlerden elde edecekleri gelir-gider farkları ayrı bir hesapta takip edilir ve ortak içi işlemlerden doğan zararın ortak dışı işlemlerden oluşan kârdan mahsup edilmesi sonucunda ortaya çıkan ortak dışı işlem farkları vergi kanunları hükümlerine göre vergilendirilir. Kooperatif ve birliklerin ortaklarından aldıkları ürünleri niteliğinde değişiklik olmayacak şekilde ilk işleme tesislerinde işleyerek üçüncü kişilere satmaları ortak içi işlem sayılır.”

Madde 6- Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanununun Geçici 1'inci maddesinin (D) ve (E) fıkraları yürürlükten kaldırılmış, Kanuna, Geçici 2'nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki Geçici 3'üncü madde ilave edilmiştir.

“Geçici Madde 3- Tarım Satış kooperatifleri Birliklerinin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonuna olan kredi borçlarının, faizlerden arındırılmış kredi açılış tarihlerindeki ilk ana para tutarları, Birliklerin faaliyetlerini sürdürülebilmelerini tehlikeye düşürmeyecek faizsiz bir ödeme planıyla yeniden yapılandırılır. Yapılandırılan bu tutarlar dışında kalan borçların, faizler ve fer'ilerinin tamamı Hazinece üstlenilerek tasfiye olunur.

Tasfiye olunan bu tutarlar, gelir hesaplarına intikal ettirilmeksizin bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir ve bu fon, gelir-gider menfi farklarının karşılanmasında kullanılır.

Madde 7- Bu Kanun Yayımlı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ektedir.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

<i>Hüseyin Bürge</i>	<i>Menderes M. T. Türel</i>	<i>Nusret Bayraktar</i>
İstanbul	Antalya	Rize
<i>Şenol Gürşan</i>	<i>Mehmet Doğa Kubat</i>	<i>Nurdan Şanlı</i>
Kırklareli	İstanbul	Ankara
<i>Tülay Kaynarca</i>	<i>İlhan Yerlikaya</i>	<i>Sermin Balık</i>
İstanbul	Konya	Elazığ
<i>Zeyid Aslan</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>	<i>Şuay Alpay</i>
Tokat	İstanbul	Elazığ
<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Hüseyin Şahin</i>	<i>Bülent Turan</i>
Hatay	Bursa	İstanbul
<i>Ahmet Arslan</i>	<i>Orhan Karasayar</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>
Kars	Hatay	İstanbul
<i>Muzaffer Aslan</i>	<i>Şamil Tayyar</i>	<i>Mihrimah Belma Satır</i>
Kırşehir	Gaziantep	İstanbul
<i>Cahit Bağcı</i>	<i>Ahmet Öksüzkaya</i>	<i>Yaşar Karayel</i>
Çorum	Kayseri	Kayseri

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR
(2/1291)

ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası hariç diğer maddeleri 1/1/2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, Kanun sebze ve meyve ticaretine yönelik kapsamlı düzenlemeler içermektedir. Bu düzenlemeler, sektörde faaliyet gösteren meslek mensupları ile diğer ilgililer açısından yeni ve farklı uygulamalar getirmektedir. Bu kapsamda, süreç içinde tespit edilen bazı hususlar da göz önünde bulundurularak sağlıklı bir geçiş dönemi oluşturulması amacıyla 5957 sayılı Kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılması gerekliliği hasıl olmuştur.

Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesince 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin iptaline karar verildiğinden, Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda kanunla düzenleme yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 8/6/2011 tarihli ve 27958 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 637, 639 ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile yeniden yapılandırılan bakanlıkların değişen isimleri çerçevesinde bakanlık isimlerine yönelik değişiklik yapılmış, toptancı hali içinde satış yapanların kendi aralarında mal almaları, satmaları ve devretmelerine ilişkin hususların, uygulamada karşılaşılabilecek durumlar dikkate alınarak ikincil düzenlemelere bırakılmasına yönelik bir düzenleme yapılmış, perakende olarak doğrudan tüketicilere satış yapan üreticilerin bildirim yapma yükümlülüğü kaldırıldığından bu kişiler künye bulundurma yükümlüğünden de muaf tutulmuş, toptancı hallerin halde işlem gören malların gıda güvenilirliği analizlerini yaptırma zorunluluğu bir geçiş sürecine bağlanmış, malların standardizasyonuna ilişkin ilgili Bakanlığa yetki verilmesi yönünde değişiklik yapılmış, ayrıca Kanunda, Kanunun kabul tarihinden sonra yürürlükten kaldırılan mevzuata atıf yapıldığından, bu atıf konuyu düzenleyen yeni kanuna yapılacak şekilde düzenlenmiştir.

MADDE 2- Perakende satış yapan üreticilerce sebze ve meyveler genellikle üretim yerinde veya bu yerlerin yakınında tüketicilere arz edildiğinden bu mallara ilişkin bildirimde bulunma yükümlülüğünün uygulamada bazı sıkıntılara yol açabileceği öngörüldüğünden ve ticaret hacmi olarak çok küçük bir orana tekabül eden bu durumun üreticileri mağdur duruma düşürebileceği değerlendirildiğinden, bahse konu yükümlüğün kaldırılmasına yönelik düzenleme yapılmış, komisyoncuların sattıkları mallara ilişkin yapacakları ödemeler vadeli satışlar göz önüne alınarak yeniden düzenlenmiş, teşvik unsuru olarak belirli mallardan hal rüsumunun alınmaması ilke olarak benimsenmiş, ihtiyaç olması halinde hal rüsumu alınmaması öngörülen mallardan da rüsum tahsil edilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna karar alma yetkisi verilmiş, kira sözleşmesinin feshi ile satış işleminin veya tahsisin iptali nedenlerinin arasına işyerlerinin kiralanasında veya satılmasında ya da satış yerlerinin kiralanası veya tahsisinde ilgili yönetmelikte belirtilen şartları taşımadığının veya sonradan kaybettiğinin anlaşılması hususu eklenmiştir.

MADDE 3- Semt pazarı kurulacak alanların temininde güçlükler yaşandığının anlaşılması nedeniyle, semt pazarlarının imar planında belirlenmiş alanların yanı sıra asıl tahsis amacını engellemek kaydıyla ayrılmış diğer alanlarda da kurulabilmesi imkanı getirilmiş, gerçek kişiler ile belediyeler dışındaki diğer tüzel kişilerce de pazar yeri kurulup işletilmesine yönelik düzenleme yapılmış, bu çerçevede madde metni yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 4- Kapalı pazar yerlerindeki satış yerlerinin tahsis yönteminin yanı sıra belirli süreli sınırlı aynı hak tesisi yöntemi kullanılarak kiralama yoluyla da işletilebilmesine ve buralardaki satış yerlerinin kullanılmasına ilişkin usul ve esasların ilgili Bakanlıkça belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmış, madde metni bu değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmiş, ayrıca toptancı hallerindeki işyerlerinin devri için tanınan imkanın pazar yerlerindeki satış yerleri için de sağlanabilmesi amacıyla bu satış yerlerinin ilgili Bakanlıkça belirlenen sebepler dahilinde devrinin yapılmasına yönelik düzenleme yapılmıştır. Kanunun 11 inci maddesinde yapılan değişiklikler çerçevesinde ilgili madde metinleri yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 5- Anayasa Mahkemesinin 22/11/2012 tarihli ve E:2011/107 sayılı Kararı ile 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasının ve sekizinci fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresinin Anayasanın 91 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Bu nedenle madde ile, kanun hükmünde kararname yerine kanun ile düzenleme yapılmıştır.

MADDE 6- Anayasa Mahkemesinin 8/11/2012 tarihli ve E:2011/87 sayılı Kararı ile 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının Anayasanın 91 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca iptal edilmesi nedeniyle, söz konusu maddenin kanun hükmünde kararname yerine kanun ile düzenlenmesi gereği ortaya çıkmış ve maddede bu amaçla düzenleme yapılmıştır.

MADDE 7- Anayasa Mahkemesinin 22/11/2012 tarihli ve E:2011/107 sayılı Kararı ile 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 38 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinin, Anayasanın 91 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Bu nedenle, kanun hükmünde kararname yerine kanun ile düzenleme yapılmıştır.

MADDE 8- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Gümrük ve Ticaret Bakanlığının kuruluşu ile birlikte, mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülen denetim işlerinin yaklaşık yüzde yetmişbeşini oluşturan; kamu nitelikli meslek kuruluşları, ticaret şirketleri, toptancı halleri, ticaret sicil müdürlükleri ve tüketicinin korunması alanı ile ilgili denetim işleri, Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilen iç ticaret birimlerinin görev alanında yer almaktadır.

Diğer taraftan, 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde, 31/12/2012 tarihi itibarıyla mevcut 898.628 ticaret şirketi (anonim şirket, limited şirket, kollektif şirket, komandit şirket ve kooperatifler) Gümrük ve Ticaret Bakanlığının denetimine tabi tutulmuştur. Ayrıca, yeni Türk Ticaret Kanunu ile birlikte anonim şirketlerdeki denetim kurulları kaldırılmış ve sermaye şirketleri için bağımsız denetim uygulaması getirilmiştir. Ancak, bağımsız denetime tabi olacak şirketlerin Bakanlar Kurulunca belirlenen kapsamı içerisinde yer alan şirket sayısının yaklaşık 2.700 olduğu görülmektedir. Bu durum ise, Bakanlık tarafından yerine getirilmesi gereken denetimin önemini daha da arttırmıştır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığına verilen bu denetim görevinin etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için, konusunda uzmanlaşmış olan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcılarının, talepte bulunmaları halinde ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığımıza devredilen ticaret birimlerine yönelik denetim yüküne uygun olarak iki Bakan arasında yapılacak protokolle kadrolarıyla birlikte naklen atanmalarının sağlanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, bu şekilde atanmaların 1/1/2012 tarihinden önce bu kadrolara atanmış olanlarla aynı düzeyde mali haklara sahip olmaları imkânı sağlanmaktadır.

MADDE 9- Yürürlük maddesidir.

MADDE 10- Yürütme maddesidir.

**SEBZE VE MEYVELER İLE YETERLİ ARZ VE TALEP DERİNLİĞİ
BULUNAN DİĞER MALLARIN TİCARETİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA
KANUNDA VE GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE
GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 11/3/2010 tarihli 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun;

a) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “**Sanayi**” ibaresi “**Gümrük**” olarak,

b) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (g) bentlerinde, 5 inci maddesinin on birinci fıkrasında, 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında, 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “**Tarım ve Köyişleri**” ibaresi “**Gıda, Tarım ve Hayvancılık**” olarak,

c) 5 inci maddesinin onuncu fıkrasında geçen “**Üreticiler ve üretici örgütleri hariç**” ibaresi “**Ticari uygulamalar göz önünde bulundurularak ilgili yönetmelikle belirlenen durumlar dışında**”, on birinci fıkrasında geçen “**üreticiler ile**” ibaresi “**üreticiler hariç**” olarak,

ç) 10 uncu maddenin on üçüncü fıkrasındaki “**Tarım ve Köyişleri bakanlıklarının ve Dış Ticaret ile Gümrük müsteşarlıklarının**” ibaresi “**Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Ekonomi Bakanlıklarının**” olarak,

d) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen “**yükümlüdür**” ibaresi “**yükümlü kılınabilir**” olarak, ikinci fıkrasında geçen “**27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun**” ibaresi “**11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu**” olarak,

değiştirilmiştir.

e) 5957 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “standartlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “**Bakanlıkça uygun görülmesi halinde**” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- (1) 5957 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi madde metninden çıkartılmıştır.

(2) 5957 sayılı Kanunun 5 inci maddenin altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki ibare eklenmiştir:

“Vadeli satışlarda bu süre otuz iş günü olarak uygulanır.”

(3) 5957 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “Ancak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “**Bakanlar Kurulunca aksi kararlaştırılmadıkça,**” ibaresi eklenmiştir.

(4) 5957 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasına (1) bendi olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“1) İşyerinin kiralanması veya satılmasında ya da satış yerinin kiralanması veya tahsisinde ilgili yönetmelikte belirlenen şartları taşımadıkları veya sonradan kaybettikleri anlaşılmanın”

MADDE 3- (1) 5957 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin;

- a) Birinci fıkrasında geçen “Semt pazarları,” ibaresinden sonra gelmek üzere **“imar planında belirlenmiş veya asıl tahsis amacını engellemek kaydıyla ayrılmış diğer alanlarda”** ibaresi,
b) İkinci fıkrasında geçen “tahsis” ibaresinden sonra gelmek üzere **“veya kiralama”** ibaresi,
c) Beşinci fıkrasında geçen “kurmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere **“işletmek ya da Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslar dahilinde gerçek veya diğer tüzel kişilerce kurulmasını ve işletilmesini sağlamak,”** ibaresi eklenmiştir.

(2) 5957 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında geçen **“belediyelerce”** ibaresi çıkartılmıştır.

MADDE 4- (1) 5957 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki ibareler eklenmiştir:

“Kapalı pazar yerlerindeki satış yerleri ile diğer yerler, belirli süreli sınırlı aynı hak tesisi yöntemi kullanılarak kiralama yoluyla da işletilebilir. Sınırlı aynı hak tesisi yöntemi ile bir pazar yerinde aynı kişiye en fazla iki satış yeri verilebilir. Sınırlı aynı hak tesisi ile tahsis ve kiralama işlemine ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

(2) 5957 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Başka bir alana taşınma hâlinde, toptancı hallerindeki işyerleri ile pazar yerlerindeki satış yerlerinin kullandırılmasında, mevcut hak sahiplerine öncelik verilir.”

(3) 5957 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin;

- a) Altıncı fıkrasında geçen **“tahsis sahiplerinden”** ibaresi **“satış yerlerini kullananlardan”** olarak,
b) Altıncı fıkrasının (i) bendinde geçen **“Tahsis edilen satış yerlerini”** ibaresi **“Satış yerlerini Bakanlıkça belirlenen sebepler dışında”** olarak,
c) Yedinci fıkrasında geçen **“yerlerindeki tahsis sahipleri”** ibaresi **“yerlerinde faaliyet gösterenler”** olarak değiştirilmiştir.

(4) 5957 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasının (k) bendinde geçen “tahsis edildiği” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kiralandığı” ibaresi eklenmiştir.

(5) 5957 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde geçen **“tahsis sahiplerince”** ibaresi **“üretici ve pazarcılarca”** olarak değiştirilmiştir.

(6) 5957 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasında geçen **“tahsis sahipleri”** ibaresi **“satış yerlerini kullananlar”** olarak değiştirilmiştir.

(7) 5957 sayılı Kanununun Geçici 1 inci maddesinin altıncı fıkrasında geçen **“tahsis edilir”** ibaresinden sonra gelmek üzere **“veya kiralanır”** ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin beşinci ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Denetime tabi olan gerçek ve tüzel kişiler, gizli dahi olsa bütün belge, defter ve bilgileri ibraz etmek, para ve para hükmündeki evrakı ve ayniyatı ilk talep halinde Gümrük ve Ticaret Müfettişlerine göstermek, Gümrük ve Ticaret Müfettişlerinin saymasına ve incelemesine yardımcı olmak zorundadır. Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, görevleri sırasında tüm resmî daire, kurum, kuruluş ve kamuya yararlı derneklerle, gerçek ve tüzel kişilerden gerekli yardım, bilgi, evrak, kayıt ve belgeleri istemeye yetkilidir; kanunî engel olmadıkça bu isteğin yerine getirilmesi zorunludur.”

“(8) Gümrük ve Ticaret Müfettişleri ve Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, görev, yetki ve sorumlulukları ile Başkanlığın çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 6- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 37- (1) Bakanlık, görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Gümrük ve Ticaret Uzmanı ile Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcısı istihdam eder.

(2) Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a) En az dört yıllık eğitim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisadi ve idarî bilimler, iktisat ve işletme fakülteleri ile Bakanlığın görev alanına giren ve yönetmelikle belirlenen fakültelerden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtiçi veya yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

b) Yönetmelikle belirlenen yabancı dillerden en az birini iyi derecede bilmek.

c) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

(3) Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcılığına atanacaklar, en az üç yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ay aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Gümrük ve Ticaret Uzmanı kadrolarına atanırlar. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve Bakanlıkta durumlarına uygun kadrolara atanırlar.

(4) Gümrük ve Ticaret Uzmanı ile Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 7- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- (1) Bakanlıkça, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan Bakanlık kadroları dışındaki kadrolara ve sözleşmeli personel pozisyonlarına ilk defa atanacaklar; ilgili mevzuat uyarınca yapılan merkezî sınavdan yetmiş ve üzeri puan alanlar arasından, atanacak kadro sayısının dört katına kadar çağrılacak adaylar arasından sınav komisyonlarınca yapılacak sözlü sınav sonucuna göre belirlenir.

(2) Gümrük Muhafaza Memuru kadrosuna atanacakların başvuru tarihinde otuz yaşından gün almamış olmaları şarttır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 8- 640 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye aşığıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrolarında bulunan ve talep edenler arasından, Gümrük ve Ticaret Bakanı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı arasında yapılacak protokolle belirlenenler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrolarına, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde kadrolarıyla birlikte ve başka bir işleme gerek kalmaksızın naklen atanırlar. Bu şekilde atananların mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığında ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrolarında geçirdiğı süreler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrosunda geçmiş sayılır ve bu kişiler, bu maddenin yayımı tarihinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi, Müfettişi ve Müfettiş Yardımcısının tabi olduğu mali haklardan aynen faydalanır.

(2) Bu şekilde atanan personelin kadroları 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmış ve aynı cetvelin Gümrük ve Ticaret Bakanlığına ait bölümüne eklenmiş sayılır.”

MADDE 9- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

27/02/2013

Aydın Ayaydın

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1304)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	.....

GENEL GEREKÇE

Yurt dışına çıkış harcı, Türkiye'nin büyük döviz sıkıntısı çektiği bir dönemde yurt dışına çıkışları caydırmak ve bu yolla döviz tasarrufu yapabilmek amacıyla dış seyahat harcamaları vergisi adı altında ilk kez 1970'li yıllarda konulmuş bir uygulamadır.

1980'li yıllarda bu vergi kaldırılarak yerine Toplu Konut Fonu getirilmiştir. Ancak Toplu Konut Fonu uygulamasının başarısız olması üzerine 2001 yılında yurt dışına çıkış harcı uygulamasına geçilmiş ve 2007'de çıkarılan 5597 sayılı Kanunla getirilen çeşitli değişikliklerle bu uygulama devam ettirilmiştir. Önceleri kişi başına 50 dolar olan bu harç, zaman içinde 70 TL olarak belirlenmiş ve nihayet 5597 sayılı Kanunla 2007 yılından beri 15 TL olarak uygulanagelmıştır.

Hali hazırda yurt dışına ticari taşımacılık yapan araçların mürettebatı, 7 yaşından küçük çocuklar ve yabancı ülkede ikamet izni olanlar dışında Türkiye Cumhuriyeti pasaportu ile yurt dışına çıkan herkes 15 TL'lik bu harcı ödemek durumundadır.

Yurt dışına çıkış harcı, her şeyden önce çağdışı ve vatandaşlara zahmet getiren bir uygulama olup, yüzyıllar öncesinde kalan bir tür baş vergisi, kelle vergisi görünümündedir. Bu yönüyle ülkemize yakışmamaktadır. Böylesi bir uygulamanın gelişmiş ülkelerde örneği bulunmamaktadır.

Ayrıca, geliri TOKİ'ye tahsis edilen yurt dışına çıkış harcı, mali yönden gün geçtikçe anlamı yitiren, tahsilatı azalmakta olan bir gelir kalemine dönüşmüştür. 2012 yılında bütçe hedefi olarak 111 milyon TL olarak öngörülmüş olsa da yıllık harç tahsilatı ancak 67 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2007 yılında harç tutarı 70 TL'den 15 TL'ye düşürülerek 23'e ulaşan muafiyet alanı kaldırılıp harç tabanının genişletildiği belirtilerek, uygulamanın daha iyi tahsilat sonucu getireceği öngörülmüş ancak bu öngörü gerçekleşmemiştir. Zira yurt dışına çıkış harcı 70 lira iken 2006 yılında 102,3 milyon lira gelir elde edilmişken, harcın 15 lira olduğu 2011 yılında 88,6 milyon TL, 2012 yılında ise ancak 67 milyon TL gelir elde edilebilmiştir. Bu gelir tutarları göz önüne alındığında, harç uygulamasının TOKİ açısından da öneminin pek kalmadığı görülecektir.

Tüm bunlardan daha önemlisi ise yurt dışına çıkış harcı uygulamasının içerdiği hukuksuzluktur. 2010 yılındaki referandum sonucu yapılan anayasa değişiklikleri ile vatandaşların yurt dışına çıkma hürriyetinin, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hakim kararına bağlı olarak sınırlandırabileceği hükmü kabul edilmiştir. Böylelikle vergisel yükümlülük kapsamında yurt dışına çıkış yasağı getirilmesi uygulamasına son verilmiştir.

Bir yandan vatandaşların seyahat özgürlüğünün genişletilmesi söz konusu iken, diğer yandan yurt dışı çıkış harcı uygulaması ile fiili bir engel getirilmesi kabul edilemez bir tutumdur. Zira bugün yurt dışına çıkış harcını ödemeyen bir kişinin ülkeden çıkış yapmasına kolluk kuvvetleri izin vermemektedir. Oysa anayasa hükmü çok açık olup, yurt dışına çıkış sadece hakim kararına bağlı olarak engellenebilecektir.

Kanun teklifi ile; Anayasaya aykırılık taşıyan, kişi hak ve özgürlüklerini hiçe sayan; gelişmiş hiçbir ülkede örneği olmayan, çağdışılık arz eden; mali yönden ciddi bir düşüş gösteren ve vazgeçilebilir düzeyde bir gelir getiren yurt dışına çıkış harcı uygulamasına son verilmektedir. Şüphesiz ki Türkiye, yurt dışına çıkış harcından sağlanan geliri başka kaynaklardan temin ederek TOKİ'ye aktarabilecek güçte ve potansiyelde bir ülkedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile yurt dışına çıkış harcı uygulamasının dayanağı olan kanun hükmü yürürlükten kaldırılarak, söz konusu uygulamaya son verilmektedir.

Madde 2- Kanunun yürürlük maddesidir.

Madde 3- Kanunun yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ AYDIN AĞAN AYAYDIN'IN TEKLİFİ (2/1304)

**5597 SAYILI YURT DIŞINA ÇIKIŞ HARCİ HAKKINDA KANUN İLE ÇEŞİTLİ
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 8/3/2007 tarihli ve 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun “Yurt dışına çıkış harcı” başlıklı 1. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu

5/3/2013

Esas No: 1/746

Karar No: 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 25/2/2013 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza, esas komisyon olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen 1/746 esas numaralı “Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 5/3/2013 tarihinde yaptığı toplantısında; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, tasarı hakkında tali komisyon olarak belirlendiğinden, İçtüzüğün 23 üncü maddesi uyarınca komisyonu ilgilendirdiği düşünölen 44 üncü madde üzerinde görüşme yapılması ve diğör maddelerin ayrıca görüşölmemesi kararlaştırılmıştır.

Tasarı ile; 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan “kabahat” fiilleri, mükerrerliğin giderilmesi ve mevzuatın sadeleştirilmesi amacıyla 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılmakta, gümrük kapıları ile lojistik merkezlerinin işletme döneminin bitiminden itibaren ne şekilde işletileceğine dair mevzuatta bir hüküm bulunmadığından 4458 sayılı Kanunda bu yönde bir düzenleme yapılmakta, kaçakçılıkla mücadelenin etkin bir şekilde ve uzman personel eliyle yürütölmesi ve uygulamadaki tereddütlerin ve sıkıntuların giderilmesi amacıyla 5607 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmakta, Yüksek Planlama Kurulunun onayı ile yürürlüğe konulan Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planında yer alan tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin yapılarının iyileştirilmesine yönelik önemli hedef ve eylemler doğrultusunda 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda değişiklikler yapılmakta, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanununda, oda, borsa ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği organ seçimlerinde katılımı arttırmaya ve seçimlerin daha sağlıklı bir ortamda yapılmasını sağlamaya yönelik değişiklikler yapılmakta ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Anayasa Mahkemesince iptal edilen maddeleri hakkında, Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda kanunla düzenleme yapılmaktadır.

Tasarının Komisyonumuzu ilgilendiren 44 üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde; Lisanslı Harita ve Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında 5368 sayılı Kanunun 16/6/2005 yılında kabul edildiği, bu Kanun uyarınca kadastro teknik hizmetlerinin lisanslı bürolara devredilmiş olduğu, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından 11/10/2009 tarihinde lisanslı harita ve kadastro mühendislik sınavının yapıldığı, 2010 yılından beri söz konusu sınavda başarılı olarak lisans belgesi alan 247 büronun Türkiye genelinde kadastro teknik hizmetlerini yürüttüğü, 2009 yılında mezkûr sınavı karşı açılan davanın kabul edilmesi ve bu kararın Danıştay tarafından teyizen onanması neticesinde anılan büroların faaliyetlerinin sona ereceği, bu durumun da hukuki güvenliğin ve idari istikrar ilkelerini zedeleyeceği, bu duruma mahal vermemek ve kamu hizmetlerini aksatmamak amacıyla bu maddenin Tasarıya eklendiği ifade edilmiştir.

Yapılan görüşmelerin ardından Tasarının 44 üncü maddesi, 2009 yılında yapılan sınav neticesinde lisans almaya hak kazanmış ancak maddi imkânsızlık, askerlik, başka bir görevde bulunma gibi çeşitli sebeplerle çalışmaya başlayamayan ya da çalışmaya ara verenlerin haklarını da muhafaza etmek amacıyla değiştirilerek kabul edilmiş ve Tasarı hakkındaki Komisyonumuzun genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesi kabul edilmiştir.

Raporumuz, esas komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Kâtip	Üye
<i>Oya Eronat</i>	<i>Fatih Han Ünal</i>	<i>Mehmet Metiner</i>
Diyarbakır	Ordu	Adıyaman
Üye	Üye	Üye
<i>Tülay Selamoğlu</i>	<i>Hasan Hami Yıldırım</i>	<i>Zülfü Demirbağ</i>
Ankara	Burdur	Elazığ
Üye	Üye	Üye
<i>Muhyettin Aksak</i>	<i>Derya Bakbak</i>	<i>Durmuşali Torlak</i>
Erzurum	Gaziantep	İstanbul
		(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Haluk Eyidoğan</i>	<i>Oktay Saral</i>	<i>Aydın Şengül</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
(Muhalefet şerhim eklidir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Pelin Gündüş Bakır</i>	<i>İlyas Şeker</i>	<i>Sakine Öz</i>
Kayseri	Kocaeli	Manisa
		(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Demir Çelik</i>	<i>Doğan Şafak</i>	<i>Ahmet İhsan Kalkavan</i>
Muş	Niğde	Samsun
(Muhalefet şerhim ektedir)	(Muhalefet şerhim ektedir)	(Muhalefet şerhim ektedir)

KARŞI OY YAZISI

GÜMRÜK KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISININ 5368 SAYILI LİSANSLI HARİTA KADASTRO MÜHENDİSLERİ VE BÜROLARI HAKKINDA KANUN'A GEÇİCİ MADDE EKLENMESİNE İLİŞKİN 44. MADDESİ" hakkında,

5368 sayılı Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında Kanun 29.06.2005 tarihinde, bu Kanun'da öngörülen yönetmeliklerden olan "Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında Yönetmelik" de 05.05.2008 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Belirtilen düzenlemelere dayanılarak, 11.10.2009 tarihinde "Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları" sınavı yapılmıştır. Ankara 9. İdare Mahkemesi'nin 10.02.2011 tarih ve E:2010/309, K:2011/237 sayılı Kararıyla sınavın iptaliyle birlikte bir süreç başlamıştır.

LİHKAB sürecinde, yargı yerince yönetmelik ve sınav hukuka aykırı bulunmuş, hatta davacılarından birinin temyiz aşamasındaki feragat istemi de kamu yararını yakından ilgilendirdiği ve hukukun üstünlüğünü sağlama amacıyla bağdaşmadığı gerekçesiyle kabul edilmemiş ve yargılamaya devam edilmiş, yürütmenin durdurulması kararından itibaren en geç 30 gün içinde kararın gereğinin yerine getirilmesi gerekirken, kararın gereği yerine getirilmemiş, mevzuat çalışması yapıldığı ve sınavın tekrar edileceği bütün adaylara (yaklaşık 1200 kişiye) duyurulmuş, hatta Yönetmeliğin ve sınavın davacının başarısız sayılmasına ilişkin kısmının iptali istemiyle açılan davada, Danıştay Onuncu Dairesi'nin ara kararı üzerine İdarece sınavın bütün sonuçlarıyla birlikte iptal edildiği bildirildiğinden, Danıştay Onuncu Dairesi'nce davanın sınava ilişkin kısmı hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

Sınava katılan, sınav kılavuzu ile sınav kitapçığı arasındaki çelişki nedeniyle ya da Yönetmeliğin yasal dayanağı bulunmayan puan ve değerlendirme kriterleri nedeniyle başarısız sayılan adaylar İdare'nin açıklamaları ve kararları doğrultusunda mevcut lisansların geçersiz sayılarak hukuka uygun bir düzenleme ve sınav yapılmasını beklerken söz konusu kanun tasarısı sunulmuştur.

İlgili bürolarca alınan lisans hukuka uygun olarak elde edilmediği gibi, yasal düzenlemeye açıkça aykırı bir yönetmeliğe ve açık hataya düşülerek adaletsizliğe yol açacak bir sınava dayanılarak elde edilmiş olup, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 10.05.2011 tarihinde aldığı kararla, yeniden sınav yapılacağı, Lisansların dayanağı Yönetmelik ve Sınava ilişkin yargı kararlarını ve faaliyetlerine geçici olarak izin verildiği ilgililerce bilinmektedir.

Diğer yandan yine doktrin ve içtihatlarda kazanılmış hakkın korunmasının da sınırlarının bulunduğu, kamu düzeniyle, kamu yararıyla ve kamu hizmetinin gerekleriyle çatıştığı durumlarda kazanılmış hak kuralının uygulanamayacağı kabul edilmiştir.

Kazanılmış hakka ilişkin olarak, Danıştay Altıncı Dairesi'nin 22.06.1987 tarih ve E: 1986/1363, K: 1987/848 sayılı kararında da belirttiği üzere, elde edilmiş bir kazanılmış hak bulunsa bile, yasal bir düzenleme ile kazanılmış hakkın korunabilmesi için, elde edilen bu hakkın mahkeme kararı ile ortadan kaldırılmamış olması gerekir. Oysa mahkeme kararları ile konuya ilişkin lisansların dayanağı yönetmeliğin yürütmesi durdurulmuş, sınavın iptaline karar verilmiştir. Dolayısıyla ortada hukukun korunan menfaat anlamında bir hak, hukuk kurallarıyla güvence altına alınmış bir olgu bulunmamaktadır.

Tasarı hukukun bilinen ve tüm uygar ülkelerin benimseyip uyduğu hukukun genel ilkelerinden olan hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, kesin hükme saygı, eşitlik, İdarenin yasallığı, erkler ayrılığı, adalet hakkaniyet ilkelerine de aykırıdır.

Hal böyle iken, lisansla yetkilendirmenin en temel koşuluna ilişkin olan ancak, hukuka aykırılığı saptanan bir yönetmelik ve adaletsizliğe yol açtığı saptanan bir sınava dayanılarak başarılı sayılan ve lisans verilenlere hizmetin gördürülmesi, yasanın hizmetin gördürülmesi için aradığı koşullara ve hizmetin yetkin ve yeterliliği saptanmış kişilerce yürütülmesi amacına da aykırıdır.

SONUÇ:

Yukarıdanberi aktarılan tüm durumlar ve hukuki süreç birlikte değerlendirildiğinde, herkesin saygı duyacağı ve uyacağı yargı kararı ve uygulanması yerine, hukuka aykırılığın yasal güvenceye alınarak, yargı kararının uygulanmaması yoluna gidilmesi meslektaşların kendi arasında (*Odamızın yaklaşık 13.000 üyesi vardır*) ve üyelerle Oda arasında çatışmaya yol açacak, 5368 sayılı Kanun ile öngörülen hizmetin gerektirdiği koşullar ile hizmetin yetkin ve yeterli kişilerce yerine getirilmesi amacı ortadan kalkmış olacak, hukuka aykırılığı saptanmış dayanak işlemlere rağmen verilen lisans belgesi sahibi mühendislerimize de diğer mühendislerimizin aleyhine ve kamu yararına aykırı olacak şekilde, ileriye dönük olarak yasal koruma sağlanacak, söz konusu lisansların meşruluğu ve hukukiliği sürekli tartışılacak, mesleki dayanışma, çalışma barışı ve kamu düzeni bozulacaktır.

Ayrıca, söz konusu Tasarının yasalaşması durumunda, Anayasa Mahkemesi'ne üyelerce götürülebileceği ve iptal edilmesi durumunda da LİHKAB süreciyle ilgili kaosun daha da karmaşık hal alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Haluk Eyidoğan

İstanbul

Ahmet İhsan Kalkavan

Samsun

Sakine Öz

Manisa

Doğan Şafak

Niğde

MUHALEFET ŞERHİ

Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Tali Komisyon olarak görüştüğümüz 44 üncü maddesinin gerekçesinde, 29 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5368 sayılı Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında Kanun kapsamında 2009 yılında yapılan sınava karşı açılan davada dava konusu işlemin iptali yolunda Ankara 9. İdare Mahkemesi tarafından verilen karar neticesinde madde metninde belirtilen büroların faaliyetlerinin sona ereceğinden, sözkonusu büroların yapmakta oldukları kamu hizmetlerinin aksamaması, kazanılmış hakları korumak ve idari istikrar ilkelerini sağlamak üzere 5368 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesini içermektedir.

Ancak 5368 sayılı Kanuna eklenen bu geçici madde ile; Anayasa ve yasalarla güvence altına alınan yargı kararlarının uygulanıp uygulanmaması hususunda idarenin her hangi bir takdir yetkisinin bulunmadığı göz ardı edilmektedir.

Diğer taraftan, bürolarca alınan lisansların hukuka uygun olarak elde edilmediği gibi, yasal düzenlemeye açıkça aykırı bir yönetmeliğe ve açık hataya düşülerek adaletsizliğe yol açacak sınava dayanılarak elde edildiği açıkça görülmektedir.

Madde gerekçesinde belirtilen hususların gerçeği yansıtmadığı, anılan olayda İdare Hukuku kurallarına göre elde edilmiş bir kazanılmış hak bulunmadığı gibi, konu doğrudan kamu hizmeti, kamu yararı ve kamu düzenine ilişkin olduğundan da kazanılmış haktan ve korunmasından söz edilmesi yanlış bir değerlendirmedir.

Bununla birlikte yapılan bu düzenlemenin, bu ve buna benzer yargı kararlarının doğruluğunu ve uygulanmasını da tartışılır hale getirecektir.

Hal bu ki; Danıştay kararlarında da belirtildiği üzere, mahkeme kararlarındaki gerekçelerin hukuka uygun olmaması halinde dahi yargıya duyulan güvenin korunması amacıyla esas alınması ve uygulanması gerekmektedir.

Kısaca yargı kararlarına yasama, yürütme ve idarenin uymak zorunluluğu bulunmakta olup, yargı kararı dikkate alınarak gerekli işlemin tesisi yönünde adım atılması gerekirken, bunun hiçe sayılarak Harita Kadastro Mühendisleri arasında ayrımcılığa ve haksızlığa neden olacağından, ayrıca İdari Yargılama Usulü Kanununun 28. Maddesine aykırı işlem tesis edileceğinden söz konusu düzenlemeye muhalifim.

Durmuşali Torlak

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair Kanun Tasarısının 44. Maddesine geçici madde eklenmesine muhalefet şerhimdir.

11/10/2009 tarihinde Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından lisanslı Harita Kadastro Mühendislik sınavı yapılmıştır.

Bu sınavda sınavı kazananlar kendi bilgileri yanında o günkü konumlarının avantajlarını da kullanmışlardır. Tapu kadastroda çalışana 25 puan, şube müdürüne 35 puan, daire başkanına ise 45 puan fazladan verilmiştir.

Bu durum Anayasanın eşitlik ilkesine terstir. Danıştay bu gerekçeden hareketle sınavı iptal kararı vermiştir. Ancak yürütme yargı kararını uygulamayarak anayasa ihlaline gitmiştir. Bununla birlikte bu durum Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu bir hata olduğu gibi aynı zamanda da karar ve uygulama organının avantajını kullanmıştır.

Gerek Kamu vicdanına, gerek insan haklarına gerekse Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğundan 44. Maddesinde düşünülen düzenlemeyle yaşanan mağduriyetin giderilemeyeceğinden değişikliğe red oyu verdiğimi muhalefet şerhimin kayda geçmesi için gereğini arz ederim.

Demir Çelik

Muş

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

MADDE 44- 16/6/2005 tarihli ve 5368 sayılı Lisanslı Harita Mühendisleri ve Büroları Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından 11/10/2009 tarihinde yaptırılan lisanslı harita kadastro mühendislik sınavında başarılı olarak lisans belgesini alan harita kadastro mühendislerinin lisans belgelerinden kaynaklanan hakları saklıdır."

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

14/3/2013

Esas No: 1/746, 2/325, 2/330, 2/1291, 2/1304

Karar No: 29

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 25/2/2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 26/2/2013 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonu, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/746 esas numaralı "Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile İstanbul Milletvekili Hüseyin BÜRGE ve 23 Milletvekili tarafından hazırlanarak 1/3/2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1/3/2013 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/1291 esas numaralı "Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Komisyonumuzun 6/3/2013 tarihinde yaptığı 29 uncu Birleşiminde; Hükümeti Temsilen Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati YAZICI ile Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumu, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Türk Akreditasyon Kurumu ile Türkiye Belediyeler Birliği, Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği, Türkiye Sebzeçiler Meyveciler ve Seyyar Pazarcılar Federasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmeye başlanmıştır. Kanun Tasarısı ile Kanun Teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce verilen önergeler doğrultusunda; 1/746 esas numaralı Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili İzzet ÇETİN tarafından hazırlanan ve 3/2/2012 tarihinde Komisyonumuza havale edilen 2/325 esas numaralı "640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi", İzmir Milletvekili Oğuz OYAN tarafından hazırlanan ve 7/2/2012 tarihinde tali komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/330 esas numaralı "Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ve İstanbul Milletvekili Aydın Ağan AYAYDIN tarafından hazırlanan ve 5/3/2013 tarihinde Komisyonumuza havale edilen 2/1304 esas numaralı "5597 Sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" gündeme alınarak İçtüzüğün 35 inci maddesi uyarınca 1/746 esas numaralı Kanun Tasarısı ile birleştirilmiş ve görüşmelerde 1/746 esas numaralı Kanun Tasarısının esas alınmasına karar verilmiştir.

Kanun Tasarısının gerekçesinde özetle aşağıdaki değerlendirmelere yer verilmiştir.

Akaryakıt kaçakçılığı başta olmak üzere kaçakçılıkla sürdürülen mücadelenin daha etkin hale getirilmesi amacıyla kaçakçılık fiilerine farklı mevzuatlar uyarınca verilen cezaların tek bir mevzuatta toplanması ve tek fiile iki ayrı ceza verilmesinin ortadan kaldırılması, kaçakçılık fiilleri ile davalarda yetkili müdahil idare konusundaki yetki karmaşasının önlenerek, dava takibinin kolaylaştırılması, hızlı ve etkin sonuç alınması, fiziki şartları uygun olmayan gümrük kapılarının yap-işlet-devret modeli ile yenilenmesi ve kaçak eşyanın veya terkedilmiş eşyanın tasfiye sürecinin hızlandırılması öngörülmektedir.

Ayrıca getirilen ek düzenlemelerle vergi kayıp ve kaçığının azaltılması ve haksız yere ödenen katma değer vergisi iadesinin engellenmesi amacıyla sahte fatura ve belge kullandığı için mükellefiyeti kaldırılanların yeniden işe başlama bildiriminde bulunmalarını engelleyecek idari tedbirlerin alınması, ürün ticareti ve tarıma dayalı sanayinin gelişmesine öncülük eden tarım satış kooperatiflerinin piyasa şartlarında daha etkin ve verimli çalışmalarına imkan sağlanması ve Anayasaya göre KHK'lerle düzenlenemeyeceği gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin müfettişlerin, uzmanların ve memurların mesleğe alınmalarıyla ilgili hükümlerinin kanunla düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Kanun Tasarısı ve Tekliflerinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Kaçakçılık fiilerine uygulanacak yaptırımların farklı mevzuatlarda düzenlenmiş olması, kamu kurum ve kuruluşlarınca aynı fiil için iki ayrı ceza verilmesine ve iki ayrı dava açılarak yargı yükünün gereksiz şekilde artmasına neden olduğu,

- Farklı mevzuatlar uyarınca aynı kaçakçılık fiili için iki farklı yaptırım uygulanmasının hukukun temel kurallarına aykırı olduğu, kaçakçılıkla ilgili düzenlemelerin tek bir mevzuatta toplanarak uygulamada birliğin sağlanması gerektiği,

- Kaçak akaryakıt fiilinin 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerinden hangisine göre cezalandırılacağı hususunda uygulamada bir belirsizlik yaşandığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu arasında kaçak akaryakıt fiili ile ilgili davalarda müdahil idarenin tespitinde güçlüklerle karşılaştığı,

- Yüksek Planlama Kurulunca, yap-işlet-devret modeli kapsamında modernize edilmesine karar verilen Türkgözü, Pazarkule, Dereköy, Karkamış, Öncüpinar, Yayladağı ve Akçakale gibi gümrük kapılarının yap-işlet modeli çerçevesinde modernize edilmesi gerektiği,

- Ticari ve ekonomik bir takım unsurların yanı sıra devletin ulusal güvenlik amacını da gerçekleştirdiği gümrük kapılarının özel kuruluşlar veya yarı kamusal meslek odaları eliyle yap-işlet-devret modeliyle modernize edilmesinin iç ve dış güvenlik açısından birtakım sakıncalar doğurabileceği,

- Gümrük kapılarında bulunan kaçak eşya ambarlarının yüzde 80'ini tütün ve tütün mamullerinin oluşturduğu, 2012 yılında 103 milyon paket sigaranın imha edilmesine rağmen, halen imha edilmek amacıyla mahkeme kararının beklendiği 86.8 milyon paket kaçak sigaranın bulunduğu,

- Kaçakçılıkla mücadelede eşyanın yakalanması için sağlanan kolluk tedbirlerinin yanı sıra kaçak eşyanın muhafazası ve tasfiyesine yönelik işlemlerin de önem taşıdığı, kaçak eşyaya ilişkin dava sürelerinin uzamasının eşyaların ekonomik değerlerinde kayıplara neden olduğu,

- Kaçak akaryakıtla mücadelede etkinliğin artırılması amacıyla istasyonlarda sadece kaçak akaryakıt satışı yapılan pompa veya tabancanın değil istasyonların lisansa tabi faaliyetlerinin tümüyle yargılama süresince geçici olarak durdurulması gerektiği,

- Sigara, alkol ve akaryakıtta uygulanan yüksek vergi oranlarının bu ürünlerin kaçakçılığının ana nedeni olduğu, kaçakçılıkla mücadelede ülkenin yapısal sorunlarının da göz önünde bulundurularak vergi mevzuatının ve özellikle kaçakçılığa konu eşyalar hakkında uygulanan vergi oranlarının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği,

- Deniz ticaretinin teşvik edilmesi amacıyla yalnızca deniz taşıtlarında kullanılan ÖTV'siz akaryakıtların, kara taşıtlarının kullanımına açık istasyonlarda kaçak olarak satıldığı,

- Münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği vergi inceleme raporu ile tespit edilip mükellefiyeti terkin edilenlerin yeniden mükellefiyet tesis ettirme talebiyle vergi dairesine işe başlama bildiriminde bulunmaları halinde, adlarına mükellefiyet tesis edilebilmesi için vergi dairesine teminat göstermelerinin istenilecek olmasının Anayasa'nın eşitlik, çalışma ve teşebbüs hürriyetine ilişkin hükümlerine aykırı olduğu, ayrıca teminatın tespit şeklinin de hukuka aykırılık arz ettiği, zira teminat uygulamasında usul ve esasların Maliye Bakanlığınca belirleneceği gibi, teminat tutarının tespitinde de yetkili kişinin vergi dairesi başkanı veya defterdar olarak öngörüldüğü, oysa Anayasa'nın 73'üncü maddesine göre vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerin ancak kanunla konulabileceği,

- Yurt dışına çıkış harcı uygulamasının Anayasada öngörülen seyahat hürriyetini kısıtladığı, bu nedenle kaldırılması gerektiği,

- Kaçakçılığa ilişkin düzenlemelerin yeterli etkinliği sağlamaktan uzak olduğu, kaçakçılık meselesinin güvenlik, sosyal, maliye, ekonomi ve kültür gibi alanlarla ilgili çok önemli bir olgu hâline geldiği, kaçakçılığın en fazla görüldüğü alanların sigara ve akaryakıt kaçakçılığı olduğu ve bunların yasal fiyatlarındaki yükseklik sebebiyle bu kadar rağbet görebildiği, kaçakçılık ile mücadelede mali yaklaşımların yok sayıldığı, kaçakçılığa rağbet ortamını yok etmektense güvenlik yaklaşımının tercih edildiği,

- Tasarıya göre, ticaret odaları ve borsalarla bunların çatı örgütü olan TOBB personelinin haklarında başlatılan bir soruşturma halinde müfettişin talebi ve Gümrük ve Ticaret Bakanının kararı ile görevden alınabilecekleri, başlayan bir soruşturma halinde görev başında kalması sakıncalı görülen TOBB başkan ve üyelerinin de yine bakanın talebi ve hakimın basit kararıyla yani duruşma ya da tarafların dinlenmesine gerek görülmeden görevden alınabilecek olmasına ilişkin düzenlemenin endişe verici olduğu, oda ve borsaların siyasi baskı altında kalabileceği, bu düzenlemeden vazgeçilmesinde fayda görüldüğü,

- Kooperatiflerin kuruluşuna ilişkin olarak Bakanlar Kurulunca karara bağlanarak Resmî Gazete'de yayınlanmak zorunluluğunun ortadan kaldırılmasının kooperatiflere ilgi gösteren vatandaşların bilgi alma imkânlarının daralmasına yol açacağı,

- Tarımsal ürünlerin alım ve satımında ürünlerin toplanma süresi, işlenmesi ve satışında ortaya çıkan muhtemel gecikmelerin birlik ve kooperatifleri mali açıdan zor duruma düşürdüğü, tarım satış kooperatifi ve birliklerinin faizsiz ürün alım destek kredisi kullanabilmesine yönelik bir düzenleme yapılması gerektiği,

- Belediyelerin gözetim ve sorumluluğunda kurulan pazar yerlerinin başka tüzel kişilerce kurulup işletilmesinin pazarda satışa sunulacak ürünlerin fiyatlarını artıracacağı, oysa vatandaşların pazar yerlerinden beklentisinin ucuz ve sağlıklı ürün temini olduğu,

şeklindeki eleştiri, görüş ve önerilerin ardından Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Akaryakıt kaçakçılığıyla mücadelenin çeşitli bakanlıkların koordinasyonu ile yürütüldüğü bu amaçla eylem planının oluşturulduğu ve bu eylem planı çerçevesinde 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda yapılması gerekli düzenlemelerin burada yer almasının kaçakçılıkla etkin mücadele için gerekli olduğu,

- Gümrük depolarında tutulan ve zaman içerisinde sürekli artan kaçak tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkilerin numune alınarak imha edileceği, ayrıca halen kaçak eşya ambarlarında bulunan bu tür ürünlerin de derhal imha edilerek hızlı bir şekilde tasfiye edileceği,

- Tarım satış kooperatiflerinin ve birliklerinin piyasa şartlarında daha etkin ve verimli çalışmaları amacıyla 4572 sayılı Kanunda kapsamlı değişiklikler yapıldığı, birliklerin organları, çalışma usul ve esasların, görev süreleri, seçimlerin yenilenmesi, denetim ve ücretlere ilişkin esasları yeniden belirlendiği, ayrıca tarım satış kooperatiflerinin ve birliklerinin devletçe kooperatiflere sağlanan desteklerden yararlanabileceği, bu kapsamda kuruluşlara tarımsal destek kredilerinin kullanılabilceği,

- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa göre oda ve borsaların denetiminin Bakanlık tarafından yapılacağı, kamu çıkarlarını gözeterek, ekonominin gerçeklerini dikkate almak suretiyle, hak ve adalet ölçüleri içerisinde bu denetimin kamu adına yapıldığı, yapılan denetimlerde rüşvet, irtikap, suistimal, kamu gücüne dayanılarak üyelere toplanmış aidatların veya yapılan işlemlerden alınan ücretlerin hesabı verilmeyecek yerlere harcaması yapılmışsa bunların sorgulanması gerekeceği, ayrıca sadece çalışanlarla ilgili bir tedbir mahiyetinde geçici el çektirme olduğu ve bütün bu işlemler idari işlem olup Anayasaya göre idarenin bütün eylem ve işlemlerinin yargı denetimine tabi olduğu,

- Sahte belge düzenleyenlerin yeniden ticari hayata dönmelerinin önünde hiçbir engel olmadığı, bir hakkın ortadan kaldırılmasının söz konusu olmadığı, aksine sahte belge kullanılmasının önlenmesi amacıyla bir düzen getirildiği,

- Yurt dışına çıkış harcı ile ilgili politikanın ayrıca değerlendirilebileceği, Tasarı ile mevcut politika doğrultusunda düzenleme yapıldığı,

- Türkgözü, Pazarkule, Dereköy, Karkamış, Öncüpınar, Yayladağı ve Akçakale gibi gümrük kapıları uzun işletme süresi gerektirdiğinden ve kısa işletme süresi bulunan bazı gümrük kapılarıyla birlikte bir paket halinde modernize edileceği,

- Deniz ticaretini teşvik için yalnızca ticari gemilerde kullanılmak üzere ÖTV'siz akaryakıt sunulmasının uygulamada birtakım sorunlara neden olduğu, bu sektörde akaryakıt kaçakçılığına ilişkin kapsamlı bir çalışmanın Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde başlatıldığı,

ifade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip Tasarı ve Teklifler Komisyonumuzca da benimsenerek 1/746 esas numaralı Tasarı metninin esas alınması suretiyle maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarı aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir:

- Çerçeve 1 nci madde; 213 sayılı Vergi Usul Kanununa eklenen 153/A maddesinin;

- birinci fıkrasında yer alan "50.000 Türk Lirasından az ve 1.000.000 Türk Lirasından fazla olmamak üzere", dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan "25.000 Türk Lirasından az ve 500.000 Türk Lirasından fazla olmamak üzere" ibareleri, sahte belge düzenlemesinin engellenmesine yönelik olarak getirilen tedbirlerin çok yüksek tutarda sahte fatura düzenleyen mükellefler için de etkili olmasını sağlamak amacıyla "50.000 Türk Lirasından ve düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın yüzde onundan az olmamak üzere" şeklinde değiştirilmiştir.

- altıncı fıkraya uyumunun sağlanması amacıyla beşinci fıkrasına "tespit edilenler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve bu durumu kesinleşenler" ibaresi eklenmiştir.

- onuncu fıkrasında yer alan "Söz konusu fiilin işlendiği tarihten sonra herhangi bir vergi teşvik ve desteğinden yararlanılmış olunması halinde, bu tutarlar vergi ziyai cezası kesilerek tarh edilir. Fiil tüzel kişilik veya tüzel kişiliği olmayan teşekkül bünyesinde işlenmişse, bu fıkra hükümleri fiilleri işleyenlerin yanısıra bunlar hakkında da uygulanır." cümleleri madde metninden çıkarılmıştır.

- Çerçeve 2 nci madde; aynen kabul edilmiştir.

- 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendine; ithal edilen hava taşıtları, motorları ile bu taşıtların aksam ve parçalarının serbest dolaşıma girişinde KDV ve ÖTV dahil gümrük vergilerinden muafiyetini öngören (e) alt bendinin eklenmesine yönelik bir düzenleme yeni çerçeve 3 üncü madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Çerçeve 3 üncü ve 4 üncü maddeler; madde numaralarının 4 ve 5 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- 4458 sayılı Gümrük Kanununun 197 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve Kanunun gümrük vergileri ile para cezalarının aynı anda tebliğ edileceğine ilişkin 232 nci maddesinin birinci fıkrası ile çelişen ibarelerinin çıkarılmasını öngören düzenleme yeni çerçeve 6 ncı madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

4458 sayılı Gümrük Kanununun 232 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere birden fazla beyannameye tek tahakkuk ve ceza kararı düzenlenmesi, tek itirazda bulunulması ve tek dava açılmasına imkan sağlayarak yargılama ekonomisine uygun ve idarenin yükünü azaltan yeni bir fıkranın maddeye eklenmesi ve diğer fıkra numaralarının da teselsül ettirilmesini öngören düzenleme yeni çerçeve 7 nci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Çerçeve 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11 nci maddeler; madde numaralarının sırasıyla 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 14 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 12 nci madde; 4458 sayılı Gümrük Kanununun 238 inci maddesinin birinci fıkrasının dahilde işleme rejimi çerçevesinde ülkeye getirilen ithal eşyasını, ihraç pazarlarındaki problemler veya firma kaynaklı sorunlar nedeniyle işleyerek ihraç edemeyen, fakat ithal eşyasını rejimde belirlenen yerlerde bulunduran ihracatçılar için öngörülen müeyyide ile, söz konusu rejimi kasten ihlal ederek yurda getirdiği eşyayı iç piyasaya kasten satan firmalar için öngörülen müeyyidenin farklılaştırılması ve uygulanacak cezalarda hakkaniyetin sağlanması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 13, 14, 15 ve 16 ncı maddeler; madde numaralarının sırasıyla 16, 17, 18 ve 19 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 17 nci madde; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütleri giderebilmek için 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin fıkra metninden çıkarılması ve üçüncü fıkrasının da "Kooperatif ve birliklerin birbirleri ve ortaklarıyla üretim girdisi temini ve ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları her türlü muameleden borsa tescil ücreti alınmaz." şeklinde değiştirilmesi suretiyle 20 nci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 18 nci madde; 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesindeki denetime ilişkin birden fazla fıkrada yer alan düzenlemeler arasında paralellik sağlanmasını öngören değişiklikle birlikte 21 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve 19 uncu madde; mali yönden zayıf olan kooperatiflerin yüklediği denetim maliyetlerinin azaltılması amacıyla 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının madde metninden çıkarılması ve maddenin başlığının "Bağımsız Denetim ve Alınması Gereken Tedbirler" olarak değiştirilmesi suretiyle 22 nci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 20, 21 ve 22 nci maddeler madde numaralarının sırasıyla 23, 24 ve 25 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 23 üncü maddeye bağlı geçici 3 üncü madde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla yeni çerçeve 26 ncı madde olarak, geçici 4 üncü madde son fıkrasının çıkarılması ve madde numarasının 6 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle yeni çerçeve 29 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

- Geçmiş yıllarda muhtelif kanunlarla kamu kuruluşları ile gerçek ve tüzel özel kişilerin kamuya olan borçlarının yeniden yapılandırılarak tahsiline imkan sağlayan düzenlemelere benzer bir yeniden yapılandırma ile tarım satış kooperatif ve birliklerine borçlarını ödeme kabiliyetinin kazandırılması ve tahsilatın kolaylaştırılması amacıyla 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna yeni geçici 4 üncü maddenin eklenmesini öngören bir düzenleme yeni çerçeve 27 nci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Birliklerin yeniden yapılandırma döneminde Hazine tarafından üstlenilerek silinen 1/5/2000 öncesi kredi borçları ile 1/5/2000 sonrası kullandıkları mevcut Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kredilerinin tahsilinden vazgeçilen faizlerinin bilançolarda özel bir fonda takip edilmesi ve bu fonun birliklerin menfi gelir-gider farklarının kapatılmasında kullanılması ve özellikle Kamunun vesayet döneminden bu yana gelen birlikler ile kooperatifler arasında gerek Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu borç kredisi gerekse diğer cari işlemlerden kaynaklanan borç alacak ilişkisinin çözüme kavuşturulması amacıyla 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna yeni geçici 5 inci maddenin eklenmesini öngören düzenleme yeni çerçeve 28 inci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Çerçeve 24 üncü madde; madde numarasının 30 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 25 inci madde; 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesi kapsamında derneklere yapılacak yardımların 5018

sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesi hükümlerine tabi olmamasını öngören değişiklik ve ilgili Kanunun 8 inci maddesinin son fıkrasının başına "Münhasıran" ibaresinin eklenmesi suretiyle çerçeve 31 inci madde olarak kabul edilmiştir.

- Kaçak akaryakıt ile kara, hava ve deniz hudut kapılarında gümrüğe terk edilen veya terk edilmiş sayılan akaryakıtın gümrük idarelerine, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin kullanımına bedelsiz tahsis edilmesi doğrultusunda bu ürünlerden vergi alınmaması için 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde değişiklik öngören düzenleme yeni çerçeve 32 nci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Çerçeve 26 ncı madde; 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 13 üncü maddesine eklenen yeni beşinci fıkrasında yer alan "imal edenlere" ibaresinin kaçakçılıkla mücadelede etkinliği artırmak amacıyla "imal edenlerden herhangi biri adına" olarak değiştirilmesi suretiyle 33 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 27, 28 ve 29 uncu maddeler; madde numaralarının sırasıyla 34, 35 ve 36 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 30 uncu madde; 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen (1) bendinde yer alan "inşaat ruhsatı ve eklerinde yer alan mimari, tesisat ve benzeri projelerine" ibaresinin uygulamada idarenin günün koşullarına göre daha esnek hareket edebilmesini teminen "lisansa esas teşkil eden belgelerde belirlenenlere" olarak değiştirilmesi suretiyle 37 nci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 31, 32, 33, 34, 35 ve 36 ncı maddeler; madde numaralarının sırasıyla 38, 39, 40, 41, 42 ve 43 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 37 nci madde; 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun değiştirilen 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "Bu Kanun kapsamında" ibaresinin, Kanunda kaçakçılık dışında çok sayıda ve farklı türde cezalar bulunması nedeniyle anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla "Bu Kanunun kaçakçılık kapsamında" olarak değiştirilmesi suretiyle 44 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 38 inci maddesi; kaçakçılık fiilinin sadece ulusal marker seviyesi ile ilgili olması durumunda yapılacak analiz sürecine ilişkin süre kısıtı getirilerek mağduriyetlerin önlenmesini teminen 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 20 nci maddesine eklenen fıkralardan sonra yeni bir fıkranın eklenmesi suretiyle 45 inci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 39 ve 40 ncı maddeler; madde numaralarının sırasıyla 46 ve 47 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 41 inci maddesi; değiştirilmesi öngörülen 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 83 üncü maddesinin altıncı fıkrasının içerik itibarıyla herhangi bir değişiklik olmamakla birlikte fıkranın daha akıcı ve anlaşılır olması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle 48 inci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 42 nci maddesi; değiştirilmesi öngörülen 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Bakanlık müfettişlerinin teklifi sonucu" ibaresinin, organ üyelerinin görevden uzaklaştırılması sürecinde Bakanlığın karar mercii olmaması nedeniyle bu konuda dava açılabilmesi için ilave bir prosedürün ortadan kaldırılması amacıyla madde metninden çıkarılması suretiyle 49 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 43 üncü maddesi; 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa eklenen geçici 17 nci maddenin Şubat-Mart aylarında yapılması gereken organ seçimleri için ticaret sicili müdürlüklerinden alınan yetki belgelerinin Mayıs-Haziran aylarına ertelenen organ seçimlerinde de kullanılabilmesi ve temsilci değiştiren şirketlerin seçilme hakkı açısından mağdur olmamalarını amaçlayan değişikliklerle birlikte 50 nci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 44 üncü madde; uygulamada yaşanan tereddütlerin yargı kararları doğrultusunda düzeltilmesi için Tasarı metninden çıkarılmıştır.

- Çerçeve 45, 46 ve 47 nci maddeler; madde numaralarının sırasıyla 51, 52 ve 53 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 48 inci madde; değiştirilmesi öngörülen 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin on birinci fıkrasının başına, kaçakçılık fiilinin sadece ulusal marker seviyesi ile ilgili olması durumunda, akredite laboratuvar analiz sonucunun beklenerek olası mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla "Akredite laboratuvar analiz sonucuna göre" ibaresinin eklenmesi ve on dördüncü fıkrasında yer alan "inşaat ruhsatı ve eklerinde yer alan mimari, tesisat ve benzeri projelerine" ibaresinin uygulamada idarenin günün koşullarına göre daha esnek hareket edebilmesini teminen "lisansa esas teşkil eden belgelerde belirlenenlere" şeklinde değiştirilmesi suretiyle 54 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 49, 50, 51 ve 52 nci maddeleri; madde numaralarının sırasıyla 55, 56, 57 ve 58 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 53 üncü madde; 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa eklenen 16/A maddesinde kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin kullanımına bedelsiz tahsis edilerek tasfiye edilecek kaçak akaryakıt ve eşyaların tahsis taleplerinden fazla olması ya da ilgili idarelere tahsis edilememesi durumunda ortaya çıkacak muhafaza ve depolama maliyetlerinin azaltılması için bekletilmeden satılabilmesi ve elde edilecek gelirin hazineye aktarılmasına olanak veren düzenlemenin yapılması suretiyle 59 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 54 üncü maddesi; değiştirilmesi öngörülen 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle 60 ıncı madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 55 inci madde; 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 23 üncü maddesine eklenen altıncı fıkranın benzer hususları düzenleyen (d) ve (e) bentlerinin birleştirilmesi ve (e) bendinin çıkarılması suretiyle 61 inci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 56 ncı madde ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa eklenmesi öngörülen geçici maddeler kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması bakımından ayrı çerçeve maddeler halinde düzenlenmiştir. Bu çerçevede 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa eklenen; geçici 6 ncı maddesi yeni çerçeve 62 nci maddeye, geçici 7 nci maddesi yeni çerçeve 63 üncü maddeye, geçici 8 inci maddesi çerçeve 64 üncü maddeye ve geçici 9 uncu maddesi çerçeve 65 inci maddeye bağlı olarak aynen kabul edilmiştir.

- Çerçeve 57 nci madde; madde numarasının 66 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Perakende olarak doğrudan tüketicilere satış yapan üreticilerin bildirim yapma zorunluluğunu kaldırmak amacıyla 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendini madde metninden çıkararak düzenleme çerçeve 67 nci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Toptancı hali içinde satış yapanların kendi aralarında mal almaları, satmaları ve devretmelerine ilişkin hususların uygulamada karşılaşılabilecek durumlar dikkate alınarak ikincil düzenlemelere bırakılmasını ve komisyoncuların sattıkları mallara ilişkin yapacakları ödemelerin vadeli satışlar da göz önüne alınarak yeniden belirlenmesini teminen 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinde değişiklik yapan düzenleme çerçeve 68 inci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Malların standardizasyonunun sağlanmasına ilişkin olarak ilgili Bakanlığa yetki verilmesi ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu hükümlerinin saklı tutulmasını teminen 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinde değişiklik yapan düzenleme çerçeve 69 uncu madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Semt pazarı kurulacak alanların temininde güçlükler yaşandığının anlaşılması nedeniyle, semt pazarlarının imar planında belirlenmiş alanların yanı sıra asıl tahsis amacını engellemek kaydıyla ayrılmış diğer alanlarda da kurulabilmesi ve bu yerlerin belediyelerce ya da belediyelerin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştiraklerince ilgili Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde işletilmesine imkan verecek 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 7 nci maddesinde değişiklik yapan düzenleme çerçeve 70 inci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Teşvik unsuru olarak belirli mallardan hal rüsumunun alınmaması, ihtiyaç olması halinde hal rüsumunun alınmasına yönelik Bakanlar Kuruluna karar alma yetkisinin verilmesi ve hal rüsumunun tahakkuk ve tahsiline ilişkin işlemlerin kolaylaştırılmasını teminen 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinde değişiklik yapan düzenleme çerçeve 71 inci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Kapalı pazar yerlerindeki satış yerlerinin tahsis yönteminin yanı sıra belirli süreli aynı hak tesisi yöntemi kullanılarak kiralama yoluyla da işletilebilmesine ve buralardaki satış yerlerinin kullandırılmasına ilişkin usul ve esasların ilgili Bakanlıkça belirlenmesi, ayrıca toptancı hallerindeki işyerlerinin devri için tanınan imkanın pazar yerlerindeki satış yerleri için de sağlanabilmesi amacıyla bu satış yerlerinin ilgili Bakanlıkça belirlenen sebepler dahilinde devrinin yapılabilmesini teminen 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 11 inci maddesinde değişiklik yapan düzenleme çerçeve 72 nci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Tasarının çerçeve 71 inci maddesi ile 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 11 inci maddesinde yapılan değişiklikler çerçevesinde sözkonusu Kanunun 13 üncü ve 14 üncü maddelerinde değişiklik yapan aynı doğrultudaki düzenleme çerçeve 73 üncü madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Toptancı hallerinde işlem gören malların gıda güvenilirliği analizlerini yaptırma zorunluluğunun bir geçiş sürecine bağlanması ve ilgili maddede atf yapılan kanunun yürürlükten kaldırılması nedeniyle atfın bu konuyu düzenleyen yeni kanuna yapılmasını teminen 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 16 ncı maddesinde değişiklik yapan düzenleme çerçeve 74 üncü madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Tasarıya eklenen çerçeve 71 inci madde ile 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 11 inci maddesinde yapılan değişiklikler doğrultusunda kanununun Geçici 1 inci Maddesinde değişiklik yapan düzenleme çerçeve 75 inci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- 8/6/2011 tarihli ve 27958 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 637, 639 ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile yeniden yapılandırılan bakanlıkların değişen isimleri çerçevesinde 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 2 nci, 5 inci, 8 inci, 10 uncu, 14 üncü, 15 inci, 16 ncı ve 17 nci maddelerinde yer alan bakanlık isimlerini değiştiren düzenleme çerçeve 76 ncı madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Çerçeve 58 inci madde; 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun Kapsamında kullanılan krediler için eş rızası alınması uygulamasının yaratacağı olumsuzlukları gidermek amacıyla tarım kredi kooperatiflerince kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler için de eş rızası alınmamasını teminen değiştirilmiş ve 77 nci madde olarak kabul edilmiştir.

- Çerçeve 59 uncu madde; madde numarasının 78 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 359 uncu maddesine; işletme konusunun kamu hizmeti olup olmadığına bakılmaksızın, bir anonim şirkette pay sahibi olan Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin esas sözleşmede herhangi bir hükme yer verilmeksizin, yönetim kurullarında kendilerinin doğrudan üye seçilmeleri yerine temsilcilerinin görevlendirilmesine olanak sağlayan beşinci fıkranın eklenmesini öngören bir düzenleme çerçeve 79 uncu madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 397 nci maddesine; şirketlerin sistematik bir biçimde denetlenmesini, denetçilere verilecek görev, yetki ve sorumluluklarla ortakların bilgi edinme ve inceleme haklarını tam anlamıyla kullanabilmelerine olanak tanıyan beşinci, altıncı ve yedinci fıkraların eklenmesini öngören bir düzenleme çerçeve 80 inci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 400 üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesini; uzun süre denetim gerçekleştirmiş olan denetçinin değiştirilme zorunluluğuna ilişkin fıkranın uygulamasındaki usul ve esasları düzenleme konusunda Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumuna yetki verilmesini teminen değiştiren bir düzenleme çerçeve 81 inci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 635 inci maddesinin birinci fıkrasında; ilgili kanunun 397 nci maddesinin beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarında anonim şirketler bakımından öngörülen denetime ilişkin hükümlerin limited şirketlere uygulanmamasını teminen yapılan değişikliğe ilişkin bir düzenleme çerçeve 82 nci madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendindeki ve 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendindeki "Teknik mevzuatı bulunmayan ve doğrudan tüketiciye sunulan ürünlerin" ibaresini tüketiciye sunulan ürünlerin piyasa gözetimi ve denetiminde yetkili kuruluşun tespitinde çıkan aksaklıkları giderebilmek için "Bakanlığın sorumluluğunda bulunan tüketici ürünlerinin" şeklinde değiştiren bir düzenleme çerçeve 83 üncü madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Çerçeve 60 ncı ve 61 inci maddeler; madde numaralarının sırasıyla 84 ve 85 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Anayasa Mahkemesinin iptal kararı nedeniyle, 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 37/A maddesinin iptal kararı doğrultusunda yeniden düzenlenmesini öngören bir düzenleme çerçeve 86 ncı madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Çerçeve 62 nci madde; madde numarasının 87 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 63 üncü maddesinde; 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen Geçici 7 nci Maddenin birinci fıkrasında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından Gümrük ve Ticaret Bakanlığına naklen atanan Başmüfettiş ve Müfettiş kadrolarının Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında kalmasına devam edilmesini teminen değişiklik yapılmış ve madde numarası 88 olarak teselsül ettirilmiştir.

- İlaç, tıbbi malzeme ve kozmetik ürünleri dışındaki tüketici ürünlerine ilişkin iş ve işlemlerin Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yürütülebilmesini teminen 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 183 üncü maddesini yürürlükten kaldıran bir düzenleme çerçeve 89 uncu madde olarak Tasarıya eklenmiştir.

- Yürürlüğe ilişkin 64 üncü madde; tasarının çerçeve 71 inci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrası ve madde metninden çıkarılan beşinci fıkrasına ilişkin hükümlerinin 1/7/2013 tarihinde, tasarının çerçeve 78 inci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının yeni dördüncü cümlesinde yer alan yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayına ilişkin hükmünün 1/4/2013 tarihinde yürürlüğe girmesini teminen 90 ncı madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

- Yürütmeye ilişkin 65 inci madde; madde numarasının 91 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Ayrıca Tasarının tamamı kanun dili ve tekniği, kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğun sağlanması bakımından gözden geçirilmiş ve redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Tasarının Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonu temsil etmek üzere Bitlis Milletvekili Vedat DEMİRÖZ, Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER, Kayseri Milletvekili Ahmet ÖKSÜZKAYA, Manisa Milletvekili Recai BERBER ve Muğla Milletvekili Ali BOĞA özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Lütfi Elvan</i>	<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Ahmet Öksüzkaya</i>
Karaman	Isparta	Kayseri
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Vedat Demiröz</i>	<i>Mehmet Şükrü Erdiñ</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>
Bitlis	Adana	Ağrı
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>İzzet Çetin</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>	<i>Sadık Badak</i>
Ankara	Ankara	Antalya
(Ayrışık oy ekli)	(Ayrışık oy)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Günal</i>	<i>Haluk Ahmet Gümüş</i>	<i>Hüseyin Şahin</i>
Antalya	Balıkesir	Bursa
(Muhalefet şerhim ekteğir)	(Ayrışık oy)	
Üye	Üye	Üye
<i>Cahit Bağcı</i>	<i>Mehmet Yüksel</i>	<i>Cengiz Yavilioğlu</i>
Çorum	Denizli	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Salih Koca</i>	<i>Kazım Kurt</i>	<i>A. Nejat Koçer</i>
Eskişehir	Eskişehir	Gaziantep
	(Ayrışık oyum ekli)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Feramuz Üstün</i>	<i>Adil Kurt</i>	<i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i>
Gümüşhane	Hakkari	İstanbul
	(Muhalefet şerhi)	(Ayrışık oyum ekteğir)
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Ağan Ayaydın</i>	<i>Mehmet Muş</i>	<i>Müslim Sarı</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhi)		(Ayrışık oyum ekteğir)
Üye	Üye	Üye
<i>Musa Çam</i>	<i>İlknur Denizli</i>	<i>Rahmi Aşkın Türelı</i>
İzmir	İzmir	İzmir
(Ayrışık oyum ekteğir)		(Ayrışık oyum ekteğir)

Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Arslan</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>	<i>Mustafa Baloğlu</i>
Kars	Kocaeli	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Mustafa Şahin</i>	<i>Erkan Akçay</i>
Konya	Malatya	Manisa
(Muhalefet şerhi eklidir)		(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Recai Berber</i>	<i>Sümer Oral</i>
Manisa	Manisa	Manisa
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhi)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Boğa</i>	<i>Abdulkerim Gök</i>	<i>Hasip Kaplan</i>
Muğla	Şanlıurfa	Şırnak
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhi)
	Üye	
	<i>Ertuğrul Soysal</i>	
	Yozgat	

CUMHURİYET HALK PARTİSİ,
TBMM PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN 1/746 ESAS NUMARALI “GÜMRÜK
KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI”NA İLİŞKİN
KARŞI OY YAZISI

Cumhuriyet Halk Partisi, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak 1/746 esas numaralı Gümrük Kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelelerde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ile 1/1291 esas numaralı kanun teklifi ile ilgili karşı oy görüşümüz ve eleştirilerimiz aşağıda özetlenmiştir.

Tasarının Plan ve Bütçe Komisyonu’na 65 madde olarak sevk edilmesine karşın ilgili tasarıya komisyonda 11 yeni madde eklenmiş, ayrıca tasarının 22 maddesi verilen öngergelerle değiştirilmiş, 1 madde ise tasarı metninden çıkartılarak sonuçta 90 maddelik bir kanun olarak komisyondan çıkmıştır. Hükümetin sevk ettiği bir tasarının komisyon aşamasında 22 maddesinin değiştirilmesinin, kanunların yeterince titizlikle hazırlanmadığı ve kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile yeterince diyalog sağlanmadığı açık ve net olarak görülmektedir. Oysa tasarıların nasıl hazırlanacağına dair Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 17.02.2006 tarih ve 26083 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. AKP hükümetleri kendi yaptıkları mevzuata uymamaktadırlar. Kanunun adı Gümrük Kanunu olarak başlatılmakta ise de 65 maddelik tasarıda sadece 15 maddenin gümrükle ilgili olması tasarının ne kadar özensiz hazırlandığının işaretidir. Israrla torba kanun yapmakta ve her alanda unuttukları ne varsa gerek komisyonda gerekse genel kurulda eklemektedirler. Bu işleri yaparken muhalefetin eleştirilerini de hiç kabul etmemektedirler.

Tasarının içeriğindeki vergi ile ilgili bölümlerde, Maliye Bakanlığı ile bir mutabakat sağlanmadığı açıkça görülmektedir. Özellikle Vergi Usul Kanunu’nu ilgilendiren 1. Madde yeterince açık yazılmadığı gibi madde, kanun yazım tekniği açısından usule uygun değildir. Çok uzun ve karmaşık yazımla anlaşılabilir, doğru olarak yorumlanamaz ve ileride sorunları çözemez hükümler getirilmektedir. V.U.K.’na eklenen 153/a maddesiyle sahte faturacıya teminat karşılığı daha çok sahte fatura kesme olanağı sağlanmaktadır.

3. madde ile getirilen değişiklik nedeni hükümet ve ilgili kurum tarafından net bir şekilde anlatılmamış, özellikle Gümrük Birliği ve AB antlaşmalarının delinmesi yönünde bir algılama yaratılmıştır. Bu açıdan ilgili maddenin Genel Kurul safhasında tekrar ciddi olarak ele alınması gerekmektedir.

Tasarının 7. Maddesinde yapılan değişikliklerle yapılacak devirler mutlaka bir kamu kurum ve kuruluşu ile ortaklaşa yapılmalıdır. Gümrük kapılarının güvenliği mutlaka dikkate alınmalıdır. Gümrük kapılarının yap-ışlet-devret modeli ile yapılmasının ne kadar yanlış olduğu bir kez daha anlaşılmalıdır. Sürelerin dolması halinde uzatılması zorunluluğu var demek, süresiz olarak devir etmek anlamına gelmiştir. Yeni süreler dolduğunda da aynı sonuca varacağımıza göre yap-ışlet modeli haline gelmektedir.

Gümrük Kanunundaki bazı suçların tanımları değiştirilip cezalar güncelleştirilirken devam eden hangi davaların bu yasalardan etkileneceği sorularımız yeterince yanıtlanmamıştır. Özel olarak korunmak istenilenler var mıdır?

Tasarının 12. Maddesinin 1. Fıkrasındaki uygulanacak cezaların muhatabı belli değildir. Cezanın antrepo sahibine mi yoksa suçu işleyen mal sahiplerine mi verileceği net olarak belirlenmediği, ayrıca dâhilde işleme rejimi kapsamında ithal edilen eşyanın ihraç edilmemesi halinde mevcut uygulamanın yeterli olmadığı gibi, caydırıcılık açısından da yeterli olmadığı görülmektedir.

4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanununun değiştirilmesi de yine köklü değişimden korkmanın sonucudur. Oysa bu kooperatifler ve Birlikleri ciddi anlamda reform beklemektedir. Ancak iktidar partisi tutucu bir tavırla sığ değişiklikler yapmak suretiyle günü kurtarmaya çalışmaktadır. Kooperatifler ve Birlikler daha demokratik daha katılımcı ve pratik bir kanun beklemektedir. Tasarı ise nerede ise işlemeceği şimdiden belli hükümler getirerek göz boyamaya çalışmaktadır. Esasa olan bu kooperatif ve birliklerin üretici fonksiyonlarını harekete geçirecek düzenlemeler iken tasarı ile denetimin profesyonelleşmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu denetimin de ulusal ya da uluslararası büyük tekellere geçmesine neden olacak düzenlemeler yapılmaktadır. Tek tip ana sözleşme ülkenin büyüklüğü ve ürün çeşitliliği ve insan zenginliği dikkate alınmadan yapılan bir düzenlemedir. Oysa bu alan olabildiğince özgür olmalıdır.

Torba tasarının 16-24. maddeleri 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri (TSKB) Kanununda değişiklik yapan düzenlemelerdir. Haziran 2000'den beri yürürlükte olan 4572 sayılı yasanın toplamda 10 madde ile bir uzun geçici maddeden oluştuğu dikkate alınır, torba tasarıyla önümüze getirilen 9 madde ile 4 geçici maddeden (bunlardan ikisi değişiklik önergeleriyle iktidar grubunca tasarıya eklenmiştir) oluşan düzenlemenin hacminin neredeyse yürürlükteki yasanın kapsamında olduğu görülür. Böylesine kapsamlı ve yıllardır beklenen bir düzenlemenin, adını ve esas numarasını kimsenin anımsamayacağı bir torba tasarı içinde getirilmesinin bir talihsizlik ve tarımsal kooperatifçilere saygıda kusur olduğu açıktır.

Kaldı ki, 4572 sayılı kanunun ilk taslağının hazırlanmasında Dünya Bankası uzmanlarının rol aldığı tarihe kayıt olarak düşülmüşken, söz konusu Kanunun başlığını veya hiç olmazsa esas numarasını değiştiren müstakil (bağımsız) bir kanunun çıkarılması, yasama bağımsızlığımız konusunda asgari bir duyarlılık ifadesi olabilir. Ama 4572 sayılı yasanın 13 yıllık ömrünün yaklaşık 10 küsur yılını hiçbir değişikliğe gitmeden ve rahatsızlık duymadan uygulayagelmiş, CHP İzmir Milletvekili Oğuz Oyan'ın her yasama döneminde verdiği kanun tekliflerini görüştürmemiş veya şimdi bu tasarıyla olduğu gibi, görüşürdüğünde de toptan reddetmiş bir siyasi iradeden bu duyarlılık beklenebilir miydi?

Gündemimizdeki torba tasarıyla birlikte görüşülmekte olan İzmir Milletvekili Oğuz Oyan'ın 23.01.2012 tarihinde verdiği "4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin genel gerekçesinde şu değerlendirmelere yer verilmektedir:

"IMF ile 09.12.1999 tarihli ilk Niyet Mektubuyla başlatılan kapsamlı stand-by programı çerçevesinde, tarımsal destekleme politikalarının, tarımsal destekleme kuruluşlarının ve Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri'nin yeniden yapılandırılması özel olarak vurgulanmış ve TSKB için yeni bir çerçeve kanunun çıkarılması öngörülmüştü. Daha sonra Dünya Bankası'na 10.03.2000 tarihinde verilen Niyet Mektubuyla da bu kararlılık vurgulanmış ve tarımda öngörülen yeniden yapılanma, Tarım Reformu Uygulama Projesi (ARIP) olarak adlandırılarak Dünya Bankası'nın gözetimine bırakılmıştı. Alışılmışın dışında bir uygulamayla, ön taslağı Dünya Bankası öncülüğünde üst düzey bürokrasi ile akademisyenler ve ilgililerin buluşturulduğu toplantılarda tartışılmış olan bu TSKB taslağı,

nihayet Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca son şekli verilerek TBMM'ye sunulmuş ve TBMM'de 1.6.2000 tarihinde 4572 sayılıyla kabul edilmişti. 4572 sayılı Kanun, 1935 yılından beri yürürlükte bulunan 2834 sayılı Kanun ile bu Kanunu değiştiren 3186 sayılı TSKB Kanununu yürürlükten kaldırmıştı. TSKB için yeni bir model öngören 4572 sayılı Kanunla, "Kooperatif ve birliklerin yeniden yapılandırılması, ekonomik etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde faaliyetlerini sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulabilmesi ve bu amaçla alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi konularında çalışma, inceleme ve önerilerde bulunmak üzere yedi üyeden oluşan Yeniden Yapılandırma Kurulu" (YYK) da oluşturulmuştu. (Geçici madde 1/D)

Kanunun yürürlüğe girmesinden sonraki süreçte öngördüğü modelin uygulanabilirliğinin bulunmadığı ortaya çıkmış ve dolayısıyla yeni modelin faaliyet ve sürekliliği için bir gözetim ve denetim birimi olarak öngörülen Yeniden Yapılandırma Kurulunun çalışmaları da başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Yedi kişiden oluşan üyelerinden yalnızca birinin TSKB temsilcisi olduğu, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yönlendiriciliğinde çalışan ama Dünya Bankası uzmanlarının telkinlerine de açık olan YYK modeli, Birlikleri, verimli tarımsal sanayi tesislerini de elden çıkarmaya zorlaması nedeniyle TSKB'lerin verimli çalışmalarını aksatıcı bir rolde de olmuştur.

Sonuçta, 28.Ekim.2007 tarihli ve 26684 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "2008 Yılı Programı"nda "Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi" ana başlığı altında ve " 3. Politika Öncelikleri ve Tedbirler" alt başlığında, "Birliklerin, sürdürülebilir mali ve idari yapılara sahip olması yönünde düzenlemelerin yapılması ve 4572 sayılı Kanunda yeniden yapılandırma dönemi ile ilgili olarak yer alan geçici maddelerin kaldırılması amacıyla 4572 sayılı Kanunda değişiklik yapan bir kanun çıkartılacaktır." tedbirine de yer verilmiştir. Ancak bugüne kadar bu yönde bir düzenleme ne yazık ki yapılmamıştır. 4572 sayılı Kanun 12 yıldır yürürlükte olmasına, geçici süreli YYK işlevini bitirmesine, TSKB'ler DFİF borçlulukları üzerinden yeni bir mali krize karşı karşıya kalmalarına, dolayısıyla yeni bir düzenleme gereksinimi yıllardır had safhaya varmış olmasına karşın Hükümet kanadındaki hareketsizlik sürmektedir.

Birliklerin sürdürülebilir mali yapıya kavuşturulması için Birliklerin en büyük zorluğu olan ürün alım dönemlerindeki finansman sorunları mutlaka giderilmelidir. Bu bağlamda, 4572 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin E fıkrasının üçüncü bendinde yazılı olan "Kooperatif ve birliklere, (...) Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerinden herhangi bir mali destek sağlanamaz" anlayışının mutlaka değiştirilmesi şarttır. Bu anlayış, TSKB'leri tedricen tasfiyeye sürükleyen bir anlayıştır ve Anayasa'nın "Kooperatifçiliğin geliştirilmesi"ni düzenleyen 171. maddesine esastan aykırıdır. Bu nedenle, Geçici 1'inci maddenin (E) fıkrası yürürlükten kaldırılmalıdır.

TSKB'lerin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na olan kredi borçlarının ilk anapara tutarlarının uzun vadeli faizsiz bir ödeme planıyla yeniden yapılandırılması ve bunun dışında kalan borçlarının, faizler ve fer'ilerinin tamamının Hazinece üstlenilerek tasfiye olunması gerekmektedir.

Birliklerin bugünkü acil mali sıkıntıları birikmiş DFİF borçları olmakla birlikte, ürün alım dönemlerinde uygun koşullu kamu kredisi kullanma olanaklarının geliştirilmemesi durumunda mali güçlükleri sürekli olarak nüksedecektir. Bu nedenle, ürün alım dönemlerinde TSKB'lere enflasyon oranlarının yarısını aşmayan faizlerle kredi kullanılması kritik önemdedir. Sorunu kalıcı olarak çözümlenebilecek tek düzenek ancak böyle kurulabilir.

TSKB'lerin ürün alım dönemlerinde kaynak gereksinimini arttıran sosyo-ekonomik bir diğer neden, kooperatif ortaklarının mali yönden ürünlerini stoklayarak uygun fiyat düzeylerini bekleyecek dayanma güçlerinin bulunmamasıdır. Dolayısıyla TSKB fiyatları yükselse ürünlerini bekletmeden kooperatiflerine, düşüğe piyasaya yöneltmektedirler. Bu da Birlikleri ürün almak için piyasa üzerinde fiyat vermeye zorlamakta ve risklere açık hale getirmektedir. Oysa Batı kooperatifçiliğindeki üst düzey ortaklık bilinci, üreticiyi koşulsuz olarak kooperatifine yöneltmektedir. Ülkemizde kooperatifçiliğin başarılı olamamasının nedenlerinden biri de budur. Sorun Birliklerden değil, üreticilerin mali yönden dayanma güçlerinin bulunmamasından, tarımsal desteklerin yetersizliğinden ve sistemin en önemli ayağını oluşturan "Kooperatifçilik Eğitimi" sisteminin iyi çalışmamasından kaynaklanmaktadır.

Bu durumda uzun vadede yapılması gereken, AB kooperatifçilik modeli benimsenerek ve eğitim süreci yasayla düzenlenip zorunlu hale getirilerek yoğun bir eğitim sürecinin başlatılmasıdır. Ayrıca, TSKB'lerin ürün alım sisteminin yukarıda açıklanan sakıncaları giderecek şekilde yenilenmesi, sistemin yasa da açıkça tanımlanması, 5488 sayılı Tarım Kanununda öngörülen "fark ödeme" sisteminin prim sistemine esas olması sağlanmalıdır.

Gerçekten de, bir yıl önce verilen söz konusu Kanun Teklifinin genel gerekçesinde belirtildiği gibi, TSKB'lerin halen iki temel sorunu vardır: Bunlardan biri, Birliklerin birikmiş borçlarının faaliyetlerini etkileyecek boyutlara ulaşmasıdır. İkincisi ise, her yıl ortaklarından ürün alımında ihtiyaç duydukları kredi finansmanını yeterince sağlayamamalarıdır. Bu sonuncu nedenle ya yeterli miktarda ürün alamadıkları için ortaklarını küstürmekte ve faaliyetlerini daraltmak zorunda kalmakta; ya da her yıl ürün alımlarının finansmanı için yeniden ve bu defa özel bankalardan borçlanmaya yönelmekte, böylece birinci sorunu daha da büyüten bir kısır döngüye girmektedirler.

Peki, görüşülmekte olan 1/746 sıra sayılı Torba Tasarının düzenlemeleri bu sorunlara ne gibi çözümler getirmektedir? Birincisine yarım çözüm getirirken, ikincisine hiçbir çözüm önermemektedir. Başka deyişle, Birliklerinin içinde buldukları kısır döngüyü aşabilmeleri için Hükümet hiçbir çözüm üretmemiş durumdadır. Bu, bir anlamda, 13 yıldır sürdürülen TSKB'leri tasfiye sürecinin son aşamasıdır.

Birinci sorun, TSKB'lerin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na (DFİF) olan borçlarıdır ve bunların giderek şişmesidir. 16 Birlikten 12'si (ki ikisi tasfiye halinde olan Kayısıbirlik ile Taskobirlik'tir) devletin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na 31.12.2012 itibarıyla 1 milyar 285 milyon TL borçlu gözükmektedirler. 1/746 sıra sayılı Tasarının 23 üncü maddesi ile 4572 sayılı Kanuna Geçici Madde 4 olarak eklenmek üzere verilen önergeyle, DFİF borçlusu Birliklerin borçları yeniden yapılandırılmakta, Hazine Müsteşarlığı'na verilen bilgilere göre böylece Birliklerin 15 yıl vadeyle ödenmeleri öngörülen borç toplamaları 618 milyon TL düzeyine getirilmektedir. İlk bakışta bunun oldukça tatminkâr bir iyileştirme olduğu düşünülebilir. Ancak Birliklerin talebi tüm borcun, anapara dâhil silinmesiydi. Çünkü şimdiye kadar yaptıkları geri ödemeler anapara aslını ödemiş durumdaydı. Fakat Hazine her yıl faizleri anaparaya katarak kapitalize ettiği için Birliklerin yeniden yapılandırma sonrasında bile 436 milyon TL anapara borçları varmış gibi gözükmektedir. Bu "anaparaların" faizleri de sadece kısmen silindiği için bu sayıya 182 milyon TL de faiz eklendiğinden kalacak borç toplamı 618 milyon TL'ye ulaşmaktadır. (Bu toplam borç bakiyesinin 287,5 milyon TL'lik bölümü yani %46,5'i ise Ege'nin dört Birliğine Tarış Pamuk, Tarış Zeytinyağı, Tarış Üzüm ve Tarış İncir birliklerine aittir).

Görüşmeler sırasında verilen önergeyle 1/746 sıra sayılı Tasarının 23 üncü maddesi ile 4572 sayılı Kanuna Geçici Madde 5 olarak eklenen düzenlemede ise, Birliklerin kooperatiflerinden olan alacaklarına mahsuplaşma imkanları getirilmektedir. Ancak önergeyi verenler, Birliklerin kooperatiflerden alacaklarının mahsup edilmesi işlemlerinin, Birliklerin bilanço yapılarını bozacak nitelikte olduğunu hesaba katmamışlardır. Bunun düzeltilebilmesi için ilgili Birliğin kooperatiften olan alacağı mahsup edildiğinde aynı miktarda bir azaltmanın Birliğin DFİF borcunda yapılmasına dair CHP grubunun telafi edici önergesi ne yazık ki dikkate alınmamıştır. Grubumuzun Geçici Madde 4'e ilişkin önergesinin son fıkrası şu şekildeydi: "Birliklerin bağlı kooperatiflerden olan alacakları ve bu alacaklara ilişkin işleyen faiz ve gecikme zammı gibi fer'i alacakları mahsup edildiğinde Birliklerin aynı tutarda Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu borcu azaltılır".

İkinci soruna gelince, ürün alım dönemlerinde her yıl tekrarlanacak ve temel sorun olarak hep Birliklerin kapısında olacaktır. 1/746 sıra sayılı Tasarının Hükümetten geldiği ilk biçimiyle 17. maddesi bu konuda önce bir umut ışığı verir gibiydi: "Bu Kanun hükümlerine göre kurulmuş olan kooperatifler ve birlikler, üreticilere verilen desteklerde aracı olarak kullanılabilir ve Devletçe kooperatiflere sağlanan desteklerden yararlanabilirler" hükmüyle adeta 4572 sayılı Dünya Bankası mamulü yasaya bir düzeltme getirir gibiydi. Ama Hazine temsilcileri ile birlikte davranan AKP milletvekilleri, bütçe dengeleri saplantısıyla, bu ışığı çabucak söndürmüşler, verdikleri önergeyle bu cümleyi metinden çıkartmışlardır. Bu, IMF ve DB'nın görünmez elinin hala tarım politikaları üzerinde olduğunu göstermesi bakımından çok üzücüdür; bir o kadar da yanlıştır. Çünkü Birlikler yeniden desteksiz ve sahipsiz bırakılmakta ve eğer bir gelecekleri olacaksa yeniden 5-10 yıl içinde büyük borç batakları içine düşmeleri garantiye alınmış olmaktadır. Oysa CHP'nin bu cümleyle ilgili önergesi tam ters yöneydi: Söz konusu cümlenin sonunu "ve Devletçe vadesi bir yılı aşmamak üzere faizsiz ürün alımı kredisinden yararlandırılırlar" şeklinde değiştiren bir önerge vererek Devlet desteğini zorunlu hale getirme çabası gösterilmektedir.

Şimdi oluşturulan yeni durumda, bir yandan borçların 15 yıl boyunca geri ödenmesinin getireceği finansal sıkışma nedeniyle, öte yandan yıllık ürün alımları için yeterli finansman desteği sağlanamayacak olması nedeniyle, Birliklerin ürün alımı ve dönüştürülmesi yoluyla ortaklarına ve ortak dışı tarımsal üreticilere verdikleri destek felç olabilecek, tarım fiyatları istikrarı, tarımsal ihracat, tarımsal üretim ve istihdam bundan önemli zararlar görebilecek, kırsal göçe yeni dalgalar ekleneceği için kentsel işsizlik de olumsuz etkilenecektir.

Tütün ve Alkol Piyasası Kurumu ile ilgili tüm faaliyetlerin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na devri için ilgili komisyondan geçmesine rağmen, Genel Kurul'a getirilmemesi nedeniyle ilgili kanuna ilaveler yapılmaya devam edilmektedir. Tasarının 30. Maddesi ile 5018 sayılı kanun hükmü yok edilerek sadece "Yeşilay'a" yardım edilmesi gerekirken, konu daha genişletilerek Yeşilay dışındaki kurumlara da yapılacak yardımlar 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim Kanunu kapsamı dışına çıkarılmıştır.

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda yapılmaya çalışılan değişiklikler tamamen petrol kaçakçılığını önlemeye yönelik önlemlerdir. Cezaları daha çok artırarak ya da çeşitli markerler geliştirerek petrol kaçakçılığı önlenememiştir. Petrol kaçakçılığının baş nedeni uygulanmakta olan yüksek orandaki vergi yüküdür. Tüketicieye ÖTV ve KDV olarak nerede ise 2/3 oranında vergi yüklendiği içindir ki Türkiye petrol kaçakçıları için cazibe merkezi olmaktadır. CHP'nin yüzlerce kez yinelemesine karşın hiç değilse çiftçilerimizin tarımsal amaçlı üretimlerde kullandığı mazot'a uygulanan ÖTV ve KDV kaldırılın önerisi dahi göz ardı edilmektedir. Bu da AKP'nin üreticieye bakış açısını ortaya koymaktadır.

Tasarının 29. maddesiyle getirilmeye çalışılan düzenleme ile VUK. 153/A'ya getirilen düzenleme birbiriyle çelişmektedir. Rafinericiler için ekstra yükümlülükler doğuracak uygulamalar sanki pek çok rafinerici varmış gibi algılatılmaya çalışılmaktadır. Oysa bu işi yapan tek rafinerici vardır ve Bakanlığın onunla yeni düzenlemeler konusunda uzlaşması daha kolaydır. Ancak bu yol denenmeden yeni yaptırımlar denemeye kalkmak hukuk mantığı ile çelişmektedir. Dağıtıcı lisans sahiplerinin de sattığı akaryakıtı takip etmesi gibi bir zorunluluk doğmaktadır.

5015 sayılı kanununun 16. maddesinde yapılan düzenlemede yer alan ulusal petrol stoku çerçevesinde bulundurmakla yükümlü oldukları stoklar için ödenen bedellerin halen TÜPRAŞ'ın hesaplarında tutulmasının nedenlerinin hiçbir kurum tarafından anlatılmadığı gibi gerçek bir izahı da yapılamamıştır. Yıllar önce özelleştirilen TÜPRAŞ hesaplarında ulusal stokla ilgili yaklaşık 500 milyon TL'nin bekletilmesinin nedeni ne olabilir? Bugüne kadar hiçbir kurum TÜPRAŞ'ın özelleştirdiğini bilmiyor muydu acaba? Konu tarafımızdan dile getirilmeseydi, kimsenin aklına gelecek miydi? Yıllar önce özelleşen TÜPRAŞ hesaplarında tutulan ulusal stok bedelinin açık ve net izahı nedir?

Üstelik bu ulusal petrol stokunun bulundurulmasının asıl amacı para biriktirmek mi yoksa önemli ve acil, olağanüstü koşullarda üç ay yetecek miktarda Petrolün hazırda tutulması mıdır?

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nda ilgili kurumların yönetim ve denetimi açıkça belirtilmiştir ve bakanlığın ilgili kurumların yönetimine kesinlikle müdahale etmemesi gerekmektedir. İlgili kurumlar sadece bakanlık denetimine tabi olmalıdır. Bakanlığın kesinlikle yönetimlere müdahale etmemesi gerekirken, tasarı ile getirilen hükümlerle yönetim ve denetime müdahale yetkisi verilmektedir. Hele hele oda personelinin keyfi bir biçimde görevden alınması yetkisinin Bakanlığa verilmesi bu kurumları çalışamaz hale getirecektir. Personelin de görevden uzaklaştırılmasına yargı karar vermelidir. Herhangi bir Oda'nın personelinin görevden uzaklaştırılması demek o'nun çalışamaz hale gelmesi demektir. Buna izin verilemez. Ama esas hayret edilecek nokta TOBB temsilcisinin "önerilen maddeler konusunda Bakanlıkla tam bir mutabakatımız vardır" demesi ve buna rağmen onları ilgilendiren her üç maddede de iktidar partisi vekillerinin değişiklik önergesi vererek tasarıdaki mutabakatı bozmalarıdır.

AKP hükümetleri döneminde yapılan sınavların pek çoğunda şaibe vardır. Birçoğu mahkeme kararlarıyla iptal edilmiştir. Yine bunlardan biri olan 5368 sayılı kanunla düzenlenen Lisanslı Harita ve Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında kanun gereğince 11.10.2009 tarihinde yapılan sınav da iptal edilmiştir. Alışkanlık üzere iptal edilen bu sınavda kazananlara hak vermek amacıyla önerilen düzenleme Sayın Bakan tarafından geri çekilmiştir ki bu tasarıda yapılan tek isabetli iş budur.

Yurtdışı çıkış harcı kişilerin seyahat özgürlüğüne müdahaledir. Ülkemizde seyahat harcının tamamen kaldırılması gerektiği halde hükümet tarafından seyahat özgürlüğü kısıtlanmakta, harç uygulaması devam ettirilmektedir.

Ülkemizde sebze ve meyve halleri özellikle tarım ürünlerinin kayıt altına alınması yönünde önemli bir işlev yapmasına karşın sebze ve meyve hallerindeki sorunların bir kısmı çözüme kavuşmamıştır. Tarafımızca da önerilen çözümlerle bazı sorunlar giderilmiş olmasına karşın bakanlıkça, ilgili kurumlarla daha detaylı bir çalışma yapılarak tüm sorunlar giderilmelidir. Üreticinin sorunları çözülmeden sebze ve meyve hallerindeki sorunlar çözülemez. Üretim girdilerinin pahalı olması sebze ve meyve üreticilerini ezdirmektedir. Buna bir de hallerdeki ve giderek semt pazarlarındaki sorunlar da eklenince doğrudan tüketiciyi etkileyen bir sıkıntılar zinciri oluşmaktadır.

Ayrıca, tasarıda semt pazarları belediyeler dışında özel sektöre verilmeye çalışılmış, ancak tarafımızca yapılan öneriler doğrultusunda semt pazarları belediyeler ve belediyelerin hisselerine ağırlıklı olarak sahip oldukları iştrakleri kanalıyla yapabileceklerdir. Semt pazarlarının özelleştirilmesi gibi bir yaklaşım asla kabul edilemez. Ancak iktidarın bu konuda bilinçaltında yatan bir arzusu hissedilmiştir. Muhalefetimiz nedeniyle şimdilik geri çekilmiş olan bu konunun sürekli izlenmesi gerekmektedir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 584. Maddesinin uygulamalarında piyasada önemli sorunlar yaşanmıştır. Özellikle esnaflarımız ile tarım kesiminde kredi ilişkileri kilitlenmiştir. Uzun süredir tarafımızdan komisyonlarda ve Genel Kurul'da dile getirilen bu sorun, bu tasarı ile çözüme kavuşturulmuştur. Ancak tasarının ilk halinde tarımsal amaçlı krediler bu kapsama alınmamışken muhalefetin ve özellikle CHP'li üyelerin ısrarları sonucu değişiklik önerisi ile kapsama alınmıştır.

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yapılmaya çalışılan değişiklikler de ana kanunun anlayışını bozan, ruhuna uygun olmayan ve ileride mutlaka yeniden değiştirilecek hükümler getirmektedir. Torba kanun yapmaktan vazgeçilmediği sürece bu tür uyumsuzluklar çoğalacaktır. Üstelik bu torba kanunlar birde genel kurulda temel kanun olarak görüşülmek suretiyle ayrı bir engelleme yapılmaktadır. Böylece kurumlar arasında mutabakat sağlanmadan yapılan kanunlar muhalefet partilerinin de tartışmasına kapatılmaktadır. Kaçakçılık suçlarını yeniden tanımlayarak, verilen cezaları değiştirerek çok ciddi sonuçlar doğuracak bir kanun yaparken torba ve temel kanun olarak kabul edilmesi nedeniyle tartışmamız, aydınlanmamız engellenmiştir. Komisyonunda açıklama isteklerimizin çoğu ilgili kurum bürokratlarınca cevaplandırılmamıştır. Ya da biz Bakanlıkla uzlaştık onlar ne diyorsa doğrudur gibi cevaplar verilmiştir. Pek çoğunun yapılış nedeninin de ilgililer tarafından bilinmediği anlaşılmıştır.

AKP hükümeti böyle torba tasarılar getireceğine Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat Kanununu getirmeli ve hiç değilse bu bakanlığı KHK ayıbından kurtarmalıdır. TBMM açıkken yapılan bir KHK hiçbir zaman hukuk devleti anlayışı ile bağdaşmadığı halde köklü çözümler yerine günü kurtarmaya yönelik kanun maddelerinde yapılmaya çalışılan değişiklikler beklenen sonuçları doğurmayacaktır. Bu nedenlerle komisyonun raporuna ve kanun metnine karşı olduğumuzu bildiririz.

Yukarıda Ayrıntılı Olarak Açıklanan Nedenlerle Bu Kanun Tasarısına Karşı Oy Veriyoruz.

Ferit Mevlüt Aslanoğlu

İstanbul

İzzet Çetin

Ankara

Müslim Sarı

İstanbul

Aydın Ağan Ayaydın

İstanbul

Rahmi Aşkın Türeli

İzmir

Haluk Ahmet Gümüş

Balıkesir

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Musa Çam

İzmir

Kazım Kurt

Eskişehir

**GÜMRÜK KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI
MUHALEFET ŞERHİ**

GİRİŞ

Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı usul ve esas açısından bazı sorunlar içermektedir. Usul itibariyle tasarının Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerinde MHP’li komisyon üyeleri olarak yapmış olduğumuz alt komisyon kurulması teklifimiz kabul edilmemiştir. 64 madde olarak komisyona gelen tasarının alt komisyonunda görüşülmemesi tasarının üst komisyonunda yeterince incelenmemesine neden olmuştur. Komisyona 64 madde olarak gelen bu torba yasa komisyon görüşmelerinde 90 maddeye çıkarılmıştır. Bu 90 maddede 15 kanun ve 1 kanun hükmünde kararnamede düzenlemeler önerilmektedir.

Tasarının komisyondan çıkan halinin bu derece geniş kapsamlı olması genel kurul görüşmeleri esnasında da tasarının ayrıntılarıyla yeterince değerlendirilemeyeceğini göstermektedir.

AKP hükümetleri döneminde sayıları gittikçe artan ve birbiriyile doğrudan ilgisi olmayan alanlarla ilgili yasaların bir torba içerisine alınıp sonuçlandırılması bir alışkanlık haline gelmiştir. Bugüne kadarki torba tasarı uygulamaları AKP’nin kamuoyundan gizlemek istediği yasal değişiklikler için bir liman olmuştur. Gündemdeki tasarıda da benzeri bir tutum söz konusudur.

Bu torba tasarıda, bir yandan içki, sigara ve akaryakıt kaçakçılığına yeni düzenlemeler getirilip para ve hapis cezaları arttırılırken diğer taraftan TOBB personelinin görevden alınması yetkisi düzenleniyor. Yine Türk Ticaret Kanunu’ndaki “işadammın kefaletinde eş rızası aranır” maddesinden, yurt dışı çıkış harcı uygulamasına kadar geniş bir alanda düzenlemeler yapılmaktadır. Bu torba tasarıda niteliği itibariyle olumlu ve olumsuz gördüğümüz düzenlemeler bir aradadır. Genel kurulda da bu düzenlemeler birlikte oylanacaktır. Dolayısıyla içeriği ile bir bütünlük arz etmeyen tasarı yasama kalitesini ve yetkisini bozmaktadır.

Tasarının 3 üncü maddesi ile; 4458 Sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin 1 inci fıkrasının 9 uncu bendine (e) alt bendi eklenerek; 1.7.2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetlerinde bulunan hava yolu şirketlerinin bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal edilen hava taşıtları, motorları ve bunların aksan ve parçaları KDV ve ÖTV dâhil gümrük vergilerinden muaf tutulmaktadır.

Komisyonunda iktidar kanadının ve THY yetkililerinin verdiği bilgilerden ve kamuoyuna yansıyan haberlerden; THY’nın 10 yıllığına Airbus ve Boeing marka uçak kiraladığı, bu sürenin dolmasının ardından uçakların iade edilmesi halinde THY’nın zarar edeceği, bu nedenle THY’nın bu uçakları satın alma yoluna gittiği, 2010 yılına kadar uçak alımlarında sıfır gümrük vergisi uygulandığı, ancak 2010 yılından sonra bu markalardan biri için gümrük vergisi uygulamaya başlandığı, ayrıca THY’nın uçak sayısının 227’den 370’e çıkarılmasının planlandığı anlaşılmaktadır.

Bu açıklamalar bazı şüpheleri, hatta gerçekleri ortaya koymaktadır: Birincisi; THY 10 yıllık uçak kiralama ile nedeniyle zarar ettirilmiştir. İkincisi; gümrük birliğine üye olmayan bir ülkedeki bir firma ile gümrük birliğine üye olan bir ülkedeki firma eşitlenmektedir. Bu durumda gümrük birliğinin anlamı kalmamaktadır. Üçüncüsü; özel bir şirket niteliğinde olan THY’na gümrük vergisinden muafiyet imtiyazı tanınarak ciddi miktarda bir bütçe gelirinden mahrum kalınmaktadır. Bu durum özelleştirme mantığına da aykırıdır. Dördüncüsü; bu düzenleme ile bir haksız rekabet ortadan kaldırılmamakta, bilakis haksız rekabete yol açılmaktadır.

TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ KANUNUNDA YAPILAN DÜZENLEMELER (MADDE 18-29)

Tasarının 18 ile 29 uncu maddeleri Tarım Satış Kooperatif ve Birliklerine ilişkin düzenlemeleri içermektedir. Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri üreticinin menfaatlerini korumak amacıyla kurulmuşlardır. Temel amaçları ise; başlangıçta çoğu dar gelirli olan üreticilerin bir çatı altında örgütlenmesi, ürünlerine devamlı olarak alıcı bulunması, yurtiçi ve yurtdışı rekabet şartlarının iyileştirilmesi, fiyatlardaki spekülatif dalgalanmaların önüne geçilmesi ve üretici gelirlerinin korunması, piyasaların düzenlenmesi ve üreticilere ucuz girdi temin edilmesidir.

57'nci Hükümet dönemine kadar Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin 'Devlet Destekleme Alımları'nda aracı olarak kullanılması, beraberinde bu yapılara devlet müdahalesini de getirmiştir. Bu olumsuz durum Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerini üreticinin ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaklaştırmıştır.

Bu yüzden o dönem, 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanun tasarısı hazırlanarak 11.04.2000 tarihinde TBMM'ye gönderilmiş ve 16.06.2000 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

4572 sayılı yasada yapılması tasarlanan değişiklikler bir bütün olarak ele alındığında, tasarı gerekçeleri ve maddelerinde yer alan hükümler ile gelişen ihtiyaçlara cevap verecek değişiklikler öngörülmekle birlikte, aynı zamanda bir şirket türü olan kooperatiflerin ve özeldede tarım satış kooperatif ve birliklerinin ruhuna uygun olmayan, dış müdahalelere neden olabilecek düzenlemelerle geriye dönüş izleri açıkça görülmektedir.

Tasarıyı bu şekilde getiren hükümetin örtülü amacı, birliklerin ve kooperatiflerin kendi kendini yönetmesine ve bağımsızlığına aykırı müdahalelerdir. Tarımsal üreticilerin dayanışması, ürünlerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan bu ortaklıklara siyasi müdahalelerin geçmişte nelere mal olduğu unutulmamalıdır.

Tasarının 18 inci maddesi ile; yürürlükte olan 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinin birinci fıkrası ile beşinci fıkrası değiştirilmektedir. Kanun'un 5'inci fıkrasında yapılan değişiklik ile yürürlükte olan kanunda ortaklık paylarının 'başka bir kooperatif ya da birlikle birleşme hali dışında devredilemez' hükmü, örnek anasözleşmede belirtilen şartlara bağlanmaktadır. Bu bağlamda; anasözleşmede devir konusunda yer alacak düzenlemeler tasarıda net olarak belirtilmemiştir. Yeni düzenlenecek örnek anasözleşmelerde mevcut yapıyı bozabilecek tanımların yer alması, ortaklık paylarının devri konusunda başka bir kooperatif ya da birlikle birleşme şartını ortadan kaldırmış veya esnetmiş olabilecektir.

Tasarının 19 uncu maddesi ile getirilen değişikliklerin bazı yetersizlikleri ve eksiklikleri içerdiği görülmektedir. Öncelikle kuruluşlarından bu yana birlik ve kooperatiflerin sahip olduğu işletme tesislerine ilişkin mevcut düzenleme tamamen kaldırılarak ciddi bir boşluk bırakılmaktadır. Halbuki üreticilerin ürünlerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi ve dayanışma bakımından hayati önemi olan ikincil işleme tesislerinin mevcudiyet ve geliştirilmesi kaçınılmazdır. Aksi takdirde üreticilerden alınmış ürünlerin satışı faaliyetinde kooperatif ve birliklerin elinin bağlı kalmasına ve varlık amaçlarına hizmet edemez hale gelmesine neden olunacaktır. Bu önemli eksikliğin giderilmesi için ya 4572 sayılı yasadaki mevcut düzenleme korunmalı veya benzer bir düzenleme yapılmalıdır.

Yine tasarının 19 uncu maddesi ile yapılan düzenlemeyle, Bakanlık (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı) Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinde gerekli gördüğü her konuda kendini yetkili kılmaktadır. Maddenin bu haliyle yasallaşması durumunda Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri artık tamamen siyasi vesayetinin altında kurumlar haline gelecektir.

Ayrıca 19 uncu madde ile getirilen değişiklikle; birinci fıkrasının ikinci cümlesindeki “...üreticilere ...” ibaresi ile genelleme yapılarak ortaklar dışına yönelik görevlere zorlanması hukukî ve ekonomik bakımdan doğru ve mümkün değildir.

Devletçe kooperatiflere ve üretici ortaklarına sağlanacak desteklerden 4572 sayılı yasaya göre kurulan kooperatif ve birliklerin de yararlanması öngörülerek adaletsizliğe ve boşluğa meydan verilmemelidir.

Kooperatif ve birliklerdeki en önemli unsurlardan biri olan etkin, verimli yönetim yapısının oluşmasına dönük tedbirler öngörülerek, bugüne kadar yaşanagelen sorunlara köklü çözümler ortaya konulmalıdır. Bu bakımdan kooperatif ve birliklerde seçme ve seçilme şartlarının gerçekçi, demokratik ve sürdürülebilir yönetim ve denetim anlayışını inşa edebilmesine fırsat verecek bir şekilde belirlenmesi hayati önemdedir.

Kooperatif ve birliklerin uygulamada temel belirleyici mevzuatı olan tip örnek sözleşmelerin birçok önemli konuyu düzenleyecek olması ve bunun bakanlık tarafından yapılması önemli bir noktadır. Bu düzenleme yapılırken bağımsızlık, ortakların çıkarları, kooperatif ve birliklerin etkin ve verimli, sürdürülebilir, mali yönden de güçlü bir yapıya sahip olan kuruluşlar olabilmelerinin temel şartlarından asla taviz verilmemesi esas alınmalıdır. Bunun için bütün tarafların görüşlerinin alınması, uzlaşılması ve ortak aklın ve çözümlerin benimsenmesi ilkesinden uzaklaşmadan tip örnek anasözleşmelerin hazırlanması ve geliştirilmesi tedbirleri yasal teminata bağlanmalıdır.

Tasarının 20 nci maddesi ile; öngörülen değişikliklerden bazıları kooperatif ve birliklerde mevcut ortakların başta öğrenim olmak üzere şartları ile çok uyuşmamaktadır. Burada yapılmak istenen yönetim takviyesinin mümkün olup olamayacağı, hangi saiklerle şekilleneceği konusunda ciddi tereddütler ileri sürmek mümkündür. Esas amaç yönetimin etkinliğini temin olduğuna göre, TTK ve SPK kanunlarında öngörülen bağımsız yönetim kurulu üyeliği sisteminden yararlanmak daha isabetli olacaktır. Tasarının bu mahiyette düzenlemeler ile gözden geçirilmesinde yarar vardır.

Diğer yandan tasarıdaki düzenlemeyle; birlik genel müdürü ve genel müdür yardımcılarının, yönetim kurulu tarafından birliğin amaç ve faaliyet konularının zorunlu kıldığı makul, kabul edilebilir ve objektif gerekçelere dayanılarak görevden alınabilmesi yönündeki düzenleme muğlak bir ifade olup, daha somut kriterler belirlenmelidir.

4572 sayılı yasa değiştirilirken tarım satış kooperatif ve birliklerinin sorunlarının başında gelen finansman ihtiyaçlarının karşılanmasında devlete yük olmadan malî sektör imkânları çerçevesinde kalınarak finansmana erişebilirliğin kolaylaştırılması bakımından bir destek düzenlemesine ihtiyaç vardır. Başta ekonomik gerekler olmak üzere şartlar gerektirdiğinde, finansman ihtiyaçlarının kolaylıkla ve kamuya ciddi bir yük getirmeden sağlanmasını öngören bir ek düzenleme çok yararlı olacaktır. Bunun için finansman ihtiyacının temininde yıllık bütçe yasası çerçevesinde sadece faiz desteği öngörülerek önemli bir çözüm katkısı sağlanabilir. Böyle yapıldığı takdirde; Anayasamızın 171 inci maddesinde yer alan devlet tarafından kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirlerin alınacağı hükmü ile Yüksek Planlama Kurulunun Onayı ile yürürlüğe konulan Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi Eylem Planının 4.6 eyleminde; Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerine sağlanan kredi desteğinin rasyonel hale getirilmesinin sağlanacağı ve 7.2 eyleminde de Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin sürdürülebilir idarî ve malî yapıya kavuşturulması amacı hayata geçirilmiş olacaktır.

Tasarının 21 inci maddesi ile; ekonomik yönden etkinlik ve verimlilik gösteremeyen kooperatifler, rehabilite edilmesi gerekirken, birleşmeye zorlanmaktadır. Bu konunun birliklerin ve kooperatiflerin görüşleri alınarak düzenlenmesi daha olumlu sonuç verecektir. Çünkü bu düzenleme ile zayıf olan birlik ve kooperatifler sistem dışına itilerek, kapanabileceklerdir.

Tasarının 23 üncü maddesi ile; “Bakanlıkça, bu Kanunda açıkça örnek anasözleşmelerde düzenleneceği belirtilen hususlara ilişkin hükümlerde, birliklerin görüşü de alınarak doğrudan veya birliklerin yarından bir fazlasının yönetim kurullarının bu konudaki müşterek isteği ve Bakanlığın oluru ile değişiklik yapılabilir.” ifadesi demokratik bir yaklaşım değildir. Bu yüzden bu ifadenin, daha demokratik bir düzenleme şeklinde olması gerekir. Yoksa herhangi bir düzenlemenin kararı için birlikler, kararın yarından bir fazla olması için baskı görebilecektir.

Tasarının 25 inci maddesi ile; 4572 Sayılı Kanun’a geçici 3 üncü madde eklenmektedir. Geçici 3 üncü maddedeki düzenlemelerle birliklerin kesinleşmiş en son bilançolarındaki açıkları yedek akçelerden ve fonlardan karşılanamadığı takdirde, bu bilanço açıklarını kapatmak üzere ve bilanço açıklarıyla sınırlı olmak kaydıyla ortaklara, en fazla sermaye taahhüt tutarları kadar, ek ödeme yükümlülüğü getirilmektedir. Kooperatif ve birlik ortaklarının geçmiş dönemlere ait açıkların kapatılmasından düzenlemeyle sorumlu tutulması, bu ortaklara ek malî yük getirmektedir.

Bu tasarı ile hükümet; tarımsal girdi maliyetlerinin yüksekliği, destek primlerinin düşüklüğü, üretim ve pazarlama sorunlarına çareler üretilmesi, ithal edilen tarım ürünlerinin her geçen yıl artması, birlik ve kooperatif borçlarının tarımsal gerçeklerle uygun olarak yapılandırılması ve tarımda etkinlik ve verimliliğin sağlanması gibi yapısal sorunlara çözüm üretmesi gerekirken yönetim süreçlerini bürokrasiye bağlamakta ve denetimi bağımsız kurumlara devretmektedir.

5015 SAYILI PETROL PİYASASI KANUNUNDA YAPILAN DÜZENLEMELER (MADDE 33-46)

Tasarıda 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda yapılan değişiklikler suretiyle petrol piyasası için önemli düzenlemeler içerse de petrol sektörünün ihtiyaçları ve karşılaştığı sorunlar çerçevesinde bazı noksanlık ve hataları da ihtiva etmektedir.

Tasarının 32 nci maddesi petrol sektörünü yakından ilgilendirmektedir. Tasarı metninde ÖTV tarhının ulusal markeri bulunmayan ya da standartlara uygun olmayan mallar için ortaya konulması hüküm altına alınmaktadır. Ancak bu maddeye göre verginin ödenmesi sadece ulusal markeri bulunmayan yakıtlar ile sınırlı kalmalıdır. Standart uygunluğu vergi ödemesi için bir kriter olmamalıdır. Çünkü tedarik zinciri içinde, üretim, depolama, taşıma ve satış aşamalarında tamamen yasalara uygun olan, vergileri ödenmiş ancak teknik özelliklerinden mevsim değişikliği sonucu standardın değişmesi, az miktarda su, buhar basıncı, parlama noktası, son kaynama noktası gibi nedenlerle az da olsa standart dışına çıkan durumlar olabilmektedir. Bu gibi küçük ölçekli sapmalarla operasyonel ortamda sıklıkla karşılaşılabilir. Örneğin 15 değişik teknik özellik/parametre ile tanımlanan bir motorin standardında test özelliklerinden birinde veya ikisinde operasyonel nedenlerden dolayı küçük miktarda sapmalar ile karşılaşılabilir. Bu sebeple oluşacak sapmalar yakıtın kullanılabilirliğini etkileyecek hususlar olmamakla birlikte yakıtın vergisinin ödenmediğine delil olabilecek kriterler de değildir. Bu gibi durumlarda ÖTV’si ödenmiş bir yakıtın ÖTV’sinin tekrar ödenmesi amacının dışında bir idari yaptırım olacaktır. Kaldı ki mevcut düzenlemeler uyarınca bu gibi durumlar 5015 sayılı kanunun 37 nci maddesinin (e) bendinin 3 üncü fıkrası ile 350.000 TL idari para cezasına tabidir. Netice itibarıyla bu maddeye göre ÖTV ödemesinin sadece ulusal markeri bulunmayan mallara münhasır olması yerinde olacaktır.

Tasarının 38 inci maddesinde ifade edilen bayi denetim sistemi hâlihazırda uygulanan bir sistemdir. Fiili tecrübeler, otomasyon sistemi üzerinden tespit edilen mutabakatsızlıkların çok önemli bir bölümünün GSM Sorunları, teknik arızalar gibi teknik nedenlere dayandığını göstermektedir. Bu maddenin uygulanması halinde istasyonların yaklaşık yüzde 20'si kayıt dışı uygulama ile hiçbir ilişkisi olmayan nedenlerle ikmal yapamaz noktaya gelebilecektir. Bu durum sektörde ciddi sorun yaratacak, bayi dağıtıcı ilişkisini yıpratacak, bu ilişkiyi fiilen uygulanamaz bir hale getirecektir.

Tasarının 41 inci maddesinde öngörülen düzenleme ile akaryakıt sektörüne büyük bir yük getirilmektedir. Madde metninde ulusal petrol stoğuna sayılacak ürünler arasında LPG'nin stok yükümlülüğünün 10 gün olarak belirlenmesi önerilmektedir. Mevcut kanun maddesi uyarınca 20 günlük ulusal stok taşıyabilmek için yaklaşık 30 günlük LPG stok kabına ihtiyaç vardır. 30 günlük stok kabı oldukça maliyetli ve mevcut kapasitenin üstündedir. Ulusal stok belirlemesi yapılırken akaryakıt ve LPG ayrımı madde metninde belirtilmelidir.

Tasarının 43 üncü maddesinde, Petrol Piyasası Kanununa göre uygulanacak olan idari para cezalarındaki düzenlemede haksız bir durum vardır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca uygulanan bir kısım idari para cezaları yargıdan dönmüş veya bu para cezalarının miktarı önemli ölçüde düşürülmüştür. Kaçakçılık dışında kalan fiiller için uygulanacak idari cezaların baştan tahsili haksızlığa sebep olacaktır. Kaçakçılık fiillerine verilecek cezalar 5607 sayılı kanuna aktarıldığından 5015 sayılı kanunda bu hükme ihtiyaç yoktur. 1500 TL ile 75.000 TL arasındaki idari cezaların kistaslarının Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca belirlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca bazı akaryakıt dağıtım lisansı sahibi firmaların devletten karne karşılığı deniz taşıtlarına uygulanan ÖTV'siz akaryakıt deniz taşıtları için değil kendi karayolu akaryakıt istasyonlarına kendi karayolu ulaştırma araçları için kullanıldığı veya "ucuz akaryakıt" adı altında kaçak satış yaptıkları yaygın bir kanaattir. Hükümetin konu ile ilgili gereken tedbirleri alması gerekmektedir.

5174 SAYILI TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ İLE ODALAR VE BORSALAR KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER (MADDE 47-49)

Kuruluş kanunu gereği zorunlu üyeliğin geniş bir taban oluşturduğu yarı resmi kamu kuruluşu niteliğindeki Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) AKP hükümetleri döneminde kontrol altında tutulmak istenen bir kuruluş olmuştur.

Tasarının 48 inci maddesinde hüküm altına alınan düzenlemeler ile hükümetin TOBB'ü denetleme yetkisi kontrol altında tutma çizgisine uzanmaktadır. Tasarıda, yapılan denetim üzerine görevi başında kalması sakıncalı görülen oda, borsa ve birlik personelinin Gümrük ve Ticaret Bakanının tasarrufu ile görevden uzaklaştırılması hüküm altına alınmaktadır. Görevden uzaklaştırma sürecinde herhangi bir hukuk süreci işletilmemekte, herhangi bir mahkeme duruşması gerçekleştirilmemekte ve tarafların dinlenmesine gerek duyulmamaktadır. Bu uygulama TOBB başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ile meclis üyeleri, oda başkan ve yönetim kurulu üyeleri gibi yöneticileri de kapsamaktadır.

Gümrük ve Ticaret Bakanının 28 Şubat 2013 tarihli gazetelerde yer alan bir açıklamasında bu düzenleme ile TOBB'da "otorite kurma" gayreti içerisinde olduklarını itiraf etmiştir. Yasalar ve uygulamalar gereği oda ve borsa birliklerinde merkezi yönetimlerin denetim yetkisi bulunmaktadır. Öte yandan odalar birer meslek örgütü olarak sivil toplum kuruluşlarından farklı bir görev alanı

içerisinde hükümetlerin ve yerel yönetimlerin birer ortağı gibi faaliyet göstermektedirler. Bütün bunlara rağmen Bakanın açıklaması hâlihazırdaki denetim yetkisinin ötesinde bir yetki istediklerini açığa vurmaktadır. Hükümet denetim yetkisi ile yetinememekte oda ve borsa birlikleri üzerinde otorite tesis etme gayreti içindedir. Diğer bir ifadeyle oda ve borsa birliklerinin bağımsızlığı kısıtlanmak istenmektedir.

Kanunun mevcut halinde “Odalar, borsalar, Birlik ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları, Bakanlığın denetimine tâbidir.” hükmü ile ifade edilen düzenleme tasarısı ile neredeyse 1 sayfalık bir madde hükmü haline getirilmektedir. Tasarıda öngörülen düzenlemenin bu şekli vaziyeti dahi hükümetin “denetim yetkisi”nin sınırlarını “otorite tesisi”ne kadar uzatma gayretinin bir göstergesidir.

Netice itibariyle, hiçbir demokratik hedefin gerekçe gösterilemeyeceği bu düzenleme hükümetin demokrasi karşıtı, fikirlere ve iradelere gem vurma çabasının bir yansımasıdır.

5597 SAYILI YURTDIŞINA ÇIKIŞ HARCİ HAKKINDA KANUN İLE ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİK (MADDE 51)

Tasarının 51 nci maddesi ile 5597 sayılı Yurtdışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda değişiklik öngörmektedir.

Yurt dışı çıkış harcı ülkemizin döviz sıkıntısı çektiği bir dönemde yurtdışına çıkışları caydırmak ve bu yolla döviz tasarrufu yapabilmek amacıyla 1970’li yıllarda uygulanmaya başlayan dış seyahat harcının uygulaması halen devam etmektedir.

Seyahat etmek isteyen tüm vatandaşlarımız için adeta bir haraç durumuna dönüşen yurtdışı çıkış harcı devletin kendi vatandaşına vize uygulaması anlamına gelmektedir. Hükümet bir yandan vizeleri kaldırdıkları ülkelerin sayısıyla övünürken kendi eliyle vatandaşlarımızın seyahat özgürlüğünü kısıtlaması büyük bir çelişkidir.

Yurtdışına çıkış harcı uygulaması Anayasaya aykırı bir uygulamadır. 12 Eylül 2010 tarihinde gerçekleştirilen referandum ile kabul edilen Anayasa değişikliklerinde vatandaşların yurtdışına çıkma hürriyetinin, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hâkim kararıyla sınırlanabileceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre, vergisel yükümlülük kapsamında yurtdışına çıkış yasağı getirilmesi uygulaması da sona ermiştir. Vatandaşların seyahat özgürlüğünü genişleten bir düzenleme ile bugünkü yurt dışı çıkış harcı uygulaması bir çelişki içindedir. Bir taraftan seyahat özgürlüğü genişletiliyor diğer taraftan ise yurtdışı çıkış harcını ödemeyenlerin yurtdışına çıkışı engellenmek isteniyor. Yurt dışına çıkışın sadece hâkim kararıyla sınırlanabileceği Anayasa hükmü iken kolluk kuvvetlerinin yasalardan gelen yetkiyle gerçekleştirdikleri uygulamaları ile ihlal ediyor.

Netice itibariyle Anayasaya aykırılık taşıyan, genel insan hak ve hürriyetlerini ihlal eden, dünya üzerinde birkaç ülke dışında uygulama alanı kalmayan ve çağdışı bir uygulama olan yurt dışına çıkış harcının bir an önce kaldırılması gerekmektedir. Ancak tasarının 51 inci maddesinde tam tersi bir düzenleme ile yurtdışı çıkış harçlarının devam ettirilmesi yönünde bir hüküm bulunmaktadır. 5597 Sayılı Yurtdışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasına eklenen yurtdışına çıkış harcının Bakanlar Kurulu iradesiyle sıfıra kadar indirilebileceği hükmü göstermelik ve uygulama alanı bulmayacak bir düzenlemedir. Hükümetin bütçe dengesi için hâlihazırdaki vergilerin oranlarını arttırdığı bir ortamda küçük de olsa bir gelir getiren uygulamayı kaldırmasını beklemek mümkün değildir.

5607 SAYILI KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNDA YAPILAN DÜZENLEMELER VE KAÇAKÇILIKLA MÜCADELENİN TERÖRLE MÜCADELE İLE İLİŞKİSİ

Tasarının 52 ile 64 üncü maddeleri arasında 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda değişiklik öngören düzenlemeler mevcuttur. Türkiye’de kaçakçılık meselesi güvenlik, terör, sosyal, maliye, ekonomi ve kültür gibi alanlarla ilgili çok önemli bir konudur. Hükümet üyesi bazı bakanlar ülkemizde kaçakçılığın nedenlerinden birisinin de yüksek vergi oranları olduğunu itiraf ederken kaçakçılığa rağbet ortamını yok edecek düzenlemeleri yapmaktan kaçınmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle hükümet yapımadıklarıyla kaçakçılığın adeta teşvik etmektedir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ise kaçakçılıkla mücadeledeki faaliyetleriyle övünmektedir. 11 Şubat 2013 tarihinde bakanlığın internet sitesine girilen bir haberde 2012’de düzenlenen operasyonlarda 743,7 milyon TL değerinde uyuşturucu madde ve kaçak eşya ele geçirildiği ifade edilmiştir. Aynı açıklamada operasyonlar neticesinde 113 milyon TL değerinde akaryakıt ve 52,4 milyon TL değerinde tütün ve alkole el konulduğu belirtilmiştir. Bu rakamların miktar cinsinden değeri verilmemekle birim fiyatı üzerinden şişirilmiş rakamlar önümüze getirilmiş olma ihtimali vardır. Bu halde dahi açıklamada ifade edilen rakamlar hükümetin kaçakçılıkla mücadeledeki başarısızlığının bir itirafıdır. Kaldı ki ülkemizdeki gerçek kaçakçılık hacmi bu rakamların çok üstündedir.

Tasarıdaki düzenlemeler kaçakçılık ile mücadelede etkin bir model sunmaktan uzaktır.

Kaçakçılık ile mücadele sadece ekonomik boyutu ile değerlendirilemez. Ülkemizde kaçakçılık milli güvenliğimizi de tehdit eden bir unsurdur.

Hükümet terörle mücadele sürecini sosyolojik, ekonomik ve güvenlik eksenli bir yaklaşımdan öte siyasi bir proje olarak değerlendirmekte, siyasi iktidar ile terör örgütü arasında çeşitli araçlarla pazarlık ve müzakereler gerçekleştirilmektedir. Bu yöntem ile terörün sona ereceğini sanmak abesle iştiğaldir. Terörün sona ermesi ancak terörü ve teröristi besleyen kaynakların ortadan kaldırılması ile olur. Hükümetin yönteminde terör örgütü varlığını güçlendirerek devam ettirmektedir. PKK fiilen varlığının devamının ötesinde siyasi bir muhatap olarak alınmakta, ayrıca ekonomik olarak varlığını koruması da büyük bir problem alanını işaret etmektedir.

Terörle mücadelenin en önemli yönlerinden birisi terörün ekonomik olarak varlığını ve finans kaynaklarını bitirmektir. PKK uyuşturucu, akaryakıt, sigara, alkol, canlı hayvan, elektronik eşya gibi mali değeri yüksek ürünlerde ve hatta insan kaçakçılığı faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bununla birlikte PKK İran ve Irak sınırındaki dağlık bölgede yer alan ve Türkiye’ye geçişi kolaylaştıran patikaların kontrolünü ele geçirmiş ve bu bölgelerde sözde gümrük örgütlenmeleri kurarak kaçakçılığın örgütlenmiştir.

PKK kaçakçılık faaliyetlerini Türkiye dışında da devam ettirmektedir. Özellikle Doğu-Batı koridorunda uyuşturucu kaçakçılığında Avrupa’da örgütlediği taşeron şirket ve derneklerle faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

Yurtiçinde gerçekleştirilen kaçakçılık faaliyetlerinde de PKK’nın yoğun bir faaliyet içerisinde olduğu bilinmektedir. Kaçak ürünlerin büyük çoğunluğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizdeki illerimizden sırtçılık, katır sırtı, yolcu muafiyeti, yasal yük arasında saklama gibi yöntemlerle yurda sokulmaktadır. Bu ürünler öncelikle Van, Hakkâri, Şırnak, Mardin, Şanlıurfa, Diyarbakır gibi illerimizde depolandıktan sonra Batı illerimizde ve bölge illerimizde satılmaktadır.

Kaçakçılık faaliyetlerine dair rakamlar sorunun büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. 2011 kaçakçılık olayları incelendiğinde meydana gelen 17 bin 203 kaçakçılık faaliyetinin büyük bir çoğunluğu terör ile kaçakçılığın iç içe bir faaliyet olduğunu göstermektedir. Ülke genelinde yakalanan sigaranın yüzde 76'sı, yakalanan çayın yüzde 77,4'ü yakalanan etin yüzde 43,6'sı, yakalanan akaryakıtın yüzde 19'u yakalanan cep telefonunun yüzde 15,2'si terör örgütünün etkin faaliyet yürütebildiği yerlerde yakalanmıştır.

PKK'nın sigara kaçakçılığında 3 milyar TL, uyuşturucu kaçakçılığında 500 milyon dolar, insan kaçakçılığında 100 milyon dolar gelir elde ettiği tahmin edilmektedir. Buna göre PKK'nın kaçakçılık yolu ile elde ettiği gelirle ciddi bir mali potansiyele sahip olduğu bilinmektedir.

Kaçakçılık yoluyla elde edilen kara para PKK'nın terör eylemi ve Türk Milletine kurşun olarak geri dönmektedir. Oysa hükümet terörle müzakere sürecini bahane ederek acz içinde PKK'nın kaçakçılık faaliyetlerine göz yumar görünmektedir. Ülkemizde kaçakçılık olaylarına sadece adli birer vaka olarak yaklaşamaz. Kaçakçılığa terörü finanse eden bir olay olarak bakmak ve ona göre politika geliştirmek gerekmektedir. PKK'nın kaçakçılık faaliyetlerine yapılacak operasyonlar hem terör örgütünün mali kaynaklarını kesecek, hem de örgütün taban bulduğu toplumsal kesimlerde sorgulanır bir konuma gelmesine neden olacaktır. Kaçakçılıkla mücadele terör örgütüne her anlamda ciddi bir darbe olacaktır.

Terör örgütü kaçakçılık faaliyetleriyle milyarlarca dolar gelir elde ederken terör ile mücadelenin bir takım tavizler verilerek sağlanabileceğinin düşünülmesi tarihi ve vahim bir hatadır. AKP hükümeti terör örgütünü ricayla, pazarlıkla, Türk milli kimliğini ve Türk milliyetçiliğini ezme çabalarıyla, silah bıraktırma ve birlikte Anayasa yapmak gafleti içerisinde. Bu süreç terörle mücadeleyi değil, terörün taleplerine boyun eğmeyi ifade etmektedir. Terör örgütü PKK'nın ülkemizde 60 milyar dolarlık bir parayı kontrol ettiği ve bu parayla da bazı medya kuruluşlarını ve kamuoyunu yönlendirmeye çalıştığı bilinmektedir. Dolayısıyla terör ile mücadelenin en önemli ayağı olarak bu paranın kaynaklarının kesilmesini sağlamak gerekmektedir. Bu gereklilik kaçakçılık ve kara para ile etkin ve kapsamlı bir mücadele ile ortaya konulabilir. Ancak hükümet terör örgütüyle yürüttüğü müzakere, pazarlık ve hatta işbirliği sürecinde bu yönde bir irade beyan etme cesaretinde dahi bulanmamıştır. Görüşülmekte olan tasarıda da öngörülen kaçakçılık kanununa dair düzenlemelerin eksik kalması bu durumun bir yansımasıdır.

5957 SAYILI SEBZE VE MEYVELER İLE YETERLİ TALEP DERİNLİĞİ BULUNAN DİĞER MALLARIN TİCARETİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA YAPILAN DÜZENLEMELER (MADDE 66-75)

Tasarının olumsuz düzenlemelerinden birisi de **69 uncu maddede** yer almaktadır. İlgili madde ile belediyelerin mutlak hâkimiyetinde olan pazaryeri kurma yetkisinin gerçek ve tüzel kişilere bırakılması düşünülmektedir. Diğer bir ifadeyle bu madde hükmü ile gerçek ve tüzel kişilerin pazaryeri kurmalarının önü açılmaktadır.

Pazar alanları Türk tarihinde ekonomik bir anlam ifade etmesinin yanında sosyolojik bir vazife de yerine getirmektedir. Nitekim Osmanlı döneminde şehirler üç temel üzerine inşa edilmiştir. Bu temeller cami, vakıf ve pazardır.

Türk devletlerinde şehir ve kasabalarda köylünün ürettiklerini, zanaatkarların da imal ettiklerini, esnaftan bir kısmının tüccarlardan alıp kâr amacıyla sattığı malları, diğer kısmının da hizmetlerini pazarlayabildikleri mekânlar bulunur. Buralarda, mal değış tokuşu yapıldığı gibi, alış-veriş gerçekleştirilir, hizmetler satılır ve alınır. Başka yerlerden üretim fazlası olarak gelen malların satılabilmesi, halkın iç ve dış bölgelerden gelen bu mallara olan ihtiyacını karşılayabilmesi, belli bir düzen içerisinde sadece buralarda gerçekleştirilirdi. Bu mekânlar, aynı zamanda, şehir halkı ile köylülerin ve yabandan gelen ticaret erbabının kaynaştığı, sosyal, ticarî ve kültürel açılardan etkileşim ve iletişimde bulunduğu kamu alanlarıydı. Bu mekânların büyük bir kısmı, bugünkü semt veya bölge pazarları niteliğindedi.

Türk Milleti için bir kültür unsuru olan ve sosyal bütünleşme ile ekonomik faaliyetlerin merkezi konumundaki pazar alanları için öngörülen bu düzenleme ile pazar alanlarının geleneksel rollerinden uzaklaşmasına yol açacak bir uygulama getirilmek istenmektedir. Özel pazaryerlerinin kurulmasına imkân veren bu düzenleme ile mevcut pazaryerlerinin belediyelerden uzaklaşmasına yol açacaktır. Diğer bir ifadeyle pazaryerlerinin özelleştirilmesinin yolu açılmaktadır. AKP hükümetlerinin Türk ekonomisine ve Türk Milletinin sosyolojisine en büyük olumsuz etki alanlarından birisi olan özelleştirme stratejisi artık mahalle ve sokaklara kadar girmektedir. Oysa kamu hizmeti yapan belediyelerin, halkın ihtiyacını karşılamak üzere pazaryerleri kurmak asli görevleridir.

Pazaryerlerinde özelleşmenin önünü açan bu uygulama tekelleşmeyi getirecektir. Bu düzenleme ile sermaye sahipleri fiyatları istedikleri gibi belirleyebilecekler ve vatandaşlarımız mağdur edilecektir. “Pazar mafyası” adı altında bir takım oluşumlara dahi sebebiyet verebilecek olan bu düzenleme, amacı olarak ifade edilen üreticinin ürünlerini satabilmesi imkânını sağlamaktan uzaktır.

Özel pazaryerlerinin kurulması, halka her koşulda hizmet sunan pazarcı esnafının karşısına dayanılması imkânsız bir rekabet ortamı ortaya çıkaracaktır. Özellikle “sosyete pazarı” olarak tanımlanan pazarların ülke genelinde kurulmasının önünde engel kalmayacak ve pazarlar sermaye gücüne sahip küçük bir azınlığın eline geçecektir. Ülkemizde mevcut durumda sosyete pazarı olarak adlandırılan pazaryerlerinde sahte veya gümrük işlemine tabi tutulmamış kaçak eşyaların satıldığı bilinmektedir. Bu uygulama kayıtdışı ekonominin boyutlarının artmasına da sebep olacaktır.

Ülkemizde gün geçtikçe üretici sayısı ve tarımsal üretim yapılan arazi miktarı azalmaktadır. Bu azalmanın nedenlerinden birisi de köyden kente göç’tür. Kanun hükmünün bu şekilde kabul edilmesi ile pazar alanlarında rekabet yeteneğini kaybeden üretici üretim sürecinden uzaklaşacak, neticede tarımsal üretim de azalacaktır. Diğer bir ifadeyle tasarıda önerilen bu düzenleme ile çiftçinin bitirilmesi projesine bir tuğla daha konulacaktır.

Tasarı bu haliyle esnaf odalarını da işlevsiz hale getirecektir. Sermaye sahiplerinin açtıkları pazarlarda kendi yakın çevresinden veya tanıdığı çevreden kişilerin yer alacak olması sebebiyle pazarcı esnafı bu pazar alanlarına giremeyecek; pazarcı esnafı zamanla küçülecek ve neticede yok olma noktasına gelecek; böylece sosyal ve kamusal niteliğe sahip olan esnaf odaları da işlevsiz hale gelecektir.

Günlük satışı ile geçimini sağlayan pazarcı esnafının varlığının devamı sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir. Nasıl ki büyük alışveriş merkezleri yüzünden mahalle, cadde ve sokaklarda satış yapma gayretinde olan küçük esnaf ve sanatkarlarımız zor duruma düşürülmüşse, bu düzenleme ile küçük sermayeye, bedensel güce ve emeğe dayalı çalışan pazarcı esnafı da iş yapamaz hale gelecektir.

GÜMRÜK MUAYENE MEMURLARI

Tasarıda 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmak suretiyle Gümrük ve Ticaret Bakanlığı personeli için çeşitli düzenlemeler öngörülmektedir. **Tasarı metninin 85 inci maddesinde** yer alan Gümrük ve Ticaret Denetmenliği ile ilgili düzenleme bakanlık personeli arasında nimet-külfet dengesinin olumsuz olduğu gümrük muayene memurları için beklenen düzenlemeleri gerçekleştirmekten uzaktır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığında halen yaklaşık bin 700 gümrük muayene memuru görev yapmaktadır.

KPSS B düzeyinden memuriyete alınıp, KPSS A düzeyinde bir eğitim, yetiştirme ve mesleki yeterlilik sınavına tabi tutulan gümrük muayene memurları, 2011 yılı içinde 2,1 milyon adet ithalat, 2,5 milyon adet ihracat olmak üzere toplam 4,7 milyon/adet gümrük beyannamesinin inceleme ve kontrol işlemleri ile toplam vergi gelirinin 53,450 milyon TL'lık kısmının tahakkuk ve tahsilâtını gerçekleştirmektedir. Bu rakam 2011 yılı için toplam vergi gelirinin yüzde 21'ine tekabül etmektedir. Gümrük muayene memurları gümrük ve dış ticarete ilişkin kontrol ve inceleme işlemleri esnasında yaklaşık 174 Kanun, 21 Uluslararası Anlaşma, 13 Uluslararası Sözleşme, 7 KHK, 8 Tüzük, 675 BKK, 191 Yönetmelik, 200'ü aşkın Yargıtay ve Danıştay Kararı, 774 Tebliğ, 6 Protokol, 482 Genelge ve diğer ithalat ve ihracat ile ilgili mevzuatı uygulamaktadır. Son dönemde ihdas edilmiş olan denetmenlerin/uzmanların uyguladığı mevzuat, sahip olduğu görev, yetki ve sorumlukları ile muayene memurlarının uyguladığı mevzuat, sahip olduğu görev, yetki ve sorumluluklar karşılaştırıldığında muayene memurlarının görev, yetki ve sorumluluklarının daha ağır ve bu haliyle bu kadroların denetmenlik kadrosuna daha uygun olduğu anlaşılacaktır.

Öte yandan, gümrük muhafaza memurları, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu gereğince kaçakçılıkla mücadele etmekte ve 5237 sayılı Türk Ceza kanunu uyarınca adli kolluk olarak görevlendirilebilmektedir. Bakanlık taşra teşkilatında oluşturulan "Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlükleri"nin kurulması ile burada görev yapacak personelin nitelikli ve işinde uzman olmasını gerektirmektedir. Bu itibarla, gümrük muhafaza memurlarından nitelikli olanların 640 sayılı KHK'de ihdas edilen Gümrük ve Ticaret Denetmenliğine geçmesi uygun olacaktır. Bu itibarla komisyon görüşmeleri esnasında hazırladığımız önerge kabul edilmemiştir. Tasarının Genel Kurul görüşmelerinde gümrük muayene memurlarından yapılacak sınavda başarılı olacakların gümrük ve ticaret denetmeni kadrolarına geçirilmesi için bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

LİSANSLI HARİTA KADASTRO MÜHENDİSLERİ VE BÜROLARI HAKKINDA KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİĞİN TASARI METNİNDEN ÇIKARILMASI

Tasarının komisyona gelen ilk halinde 44 üncü madde ile düzenlenmiş olan hükme göre 5368 Sayılı Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında Kanuna geçici bir madde eklenmek suretiyle 11/10/2009 tarihinde yapılan lisanslı harita mühendislik sınavında başarılı olarak lisans belgesini alan ve lisanslı harita mühendislik bürosunu açarak 1/1/2013 tarihi itibarıyla faaliyette bulunan lisanslı harita kadastro mühendislerinin mevcut lisans belgelerinden kaynaklanan tüm haklarının saklı olduğu belirtilmiştir. Tasarının ilk halinde yer alan bu düzenleme bu haliyle doğru olduğunu düşündüğümüz bir düzenlemeydi.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM) tarafından Türkiye genelinde faaliyete geçmesi planlanan 551 adet lisanslı büro için, Anadolu Üniversitesi'nce 11 Ekim 2009 tarihinde gerçekleştirilen lisans sınavına, 1137 harita mühendisi katılmış olup; söz konusu sınavda başarılı olamayan davacının "Sınav kılavuzunda 4 yanlış, 1 doğru cevabı götürür" ifadesi ile sınav kitapçığındaki "yanlışlarınız dikkate alınmayacaktır." İfadelerinin birbiriyle çeliştiğini gerekçe göstererek; sınavın tamamının iptali yönünde açılan davada Ankara 9 uncu İdare Mahkemesi'nce söz konusu sınavın tümünün iptaline karar vermiş, verilen karar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nce Danıştay'da temyiz edilmiş, temyiz sürecinde ise davacının davasından feragat etmiş olmasına rağmen, İdare Mahkemesince verilen karar Danıştay 10 uncu Dairesi tarafından onanmıştır.

Lisans sınavını kazanan mühendislerin büyük bir kısmı eşlerinin de işini kaybetmelerini göze alıp, aile ve iş düzenlerini bozarak, emeklilikleri dolmadan memuriyetten istifa etmek suretiyle, bir kısmı çalıştığı kurumdan emekli olarak ve bir kısmı da Serbest Mühendislik Bürolarını kapatıp, TKGM tarafından atamaları yapılan farklı şehirlere giderek, büro açılış gideri olan "gerekli teknik yazılım, donanım ve büro malzemeleri ve arazi taşıtı temini amaçlı" yaklaşık 100.000 (yüzbin) TL için yüklü miktarlarda banka kredisi almak veya farklı şekillerde borçlanmak suretiyle, masraf ederek çok zor şartlar altında bürolarını açmışlardır. Halen faaliyette olan 246 adet Lisanslı Harita ve Kadastro Mühendisinin yanında "Harita Mühendisi, Harita Teknikeri, Kadastro Teknisyeni, sekreter, şoför ve hizmetli kadrolarında" sigortalı olarak çalışan toplamda yaklaşık 2 bin kişi istihdam edilmektedir. Diğer bir ifadeyle bir çekirdek ailenin ortalama 5 kişiden oluştuğunu düşünürsek bu işten 10 bin kişi eklemek mümkündür.

Tasarıdan çıkarılan hüküm ile Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları (LİHKAB) sınavının iptal edilmesi ve bu kararın neticelerinin uygulanmasının önu açılmıştır. Bu durumda;

1- 2 bin çalışan işinden ve ekmeğinden olacak ve bundan aileleri dâhil en az 10 bin kişi mağdur olacaktır.

2- 165 yıllık köklü bir geçmişi olan ve vatandaş gözünde "tapu gibi sağlam kurum" gözüyle bakılan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün "bir sınavı bile doğru yapamadığı gerekçesiyle" medyada yer alan haberler ile itibarı zedelenecek, güvenilirliği azalacak ve kurumsal imajı bozulacaktır.

3- Sınav iptali dolayısıyla işinden olan veya yeri değişen büro sahibi lisanslı mühendisler ile bu bürolarda çalışan personel mevcut işlerini kaybetmeleri nedeniyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açmak zorunda kalacak ve mahkemelerce hükmedilecek yüklü tutardaki tazminatlar idareyi zor durumda bırakacaktır.

4- Ayrıca 2010 Temmuz ayından beri faaliyette olan toplam 246 adet lisanslı büro tarafından bu güne kadar toplamda yaklaşık 300 bin adet tescile konu olan ve olmayan işlem gerçekleştirilmiş olup bu işlemlerle inşaat ruhsatları alınıp yeni inşaatlar tamamlanmış, cins değişiklikleri yapılmış, tevhid, irtifak hakkı tesis ve terkini işlemleri vb. işlemlerin tapu sicilinde tescil işlemleri gerçekleştirilmiştir. Mevcut lisanslı büroların kapatılması halinde yapılan tüm işlemler "yetkisiz bürolar tarafından yapılmış işlemler" durumuna düşecektir. Bu durumda başkaca hukuki problemler ortaya çıkacağı açıktır.

Ayrıca kazanılmış hakların korunması ve mağduriyetlerin önlenmesi amaçlı “İtfaiye eri alımı için İzmir Büyükşehir Belediyesi’nce açılan sınavının iptaline dair Danıştay kararına karşı ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen işyeri hekimliği sertifikası veya belgesinin Danıştay’ın verdiği yürütmeyi durdurma ve iptal kararları karşısında geçersiz hale gelen sertifika ve belgelerine geçerlilik kazandırmak üzere” Hükümet tarafından 5393 ve 6331 Sayılı Kanunlarda gerekli yasal düzenlemelerin yapıldığı bilinmektedir.

Gelinen süreçte kazanılmış haklarının korunması ve karşılıklı mağduriyetlerin yaşanmaması amacı ile halen faaliyette olan ve davasında sonuna kadar haklı olmakla beraber, söz konusu mahkeme kararları ile mağdur durumda bulunan mevcut lisanslı harita ve kadastro mühendislik bürolarının devamının sağlanması gerekmektedir.

Netice itibariyle yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısına muhalif olduğumuzu bilgilerinize arz ederiz.

Erkan Akçay

Manisa

Sümer Oral

Manisa

Mustafa Kalaycı

Konya

Mehmet Günel

Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye’de gümrükler ve gümrük politikası sürekli bir sorun alanı teşkil etmekle beraber, bu alanın düzenlenmesine ilişkin uygulama ve politika tercihleri bu sorunları giderecek düzeyde olamamıştır. Haksız rekabet ve kaçakçılık konularıyla gündeme gelen gümrükler ve mevzuat konusu Türkiye’de halen giderilmesi gereken sorunlar arasında yer almaktadır.

Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetinin Plan ve Bütçe Komisyonu’na getirdiği bu yasa tasarısı metni yoğun olarak gümrük mevzuatına yönelik düzenlemeler iken, bu tasarının bir torba yasa olarak oluşturulması her şeyden önce yasa yapma tekniğinin halen kabul edilebilir olmadığını göstermektedir. AKP iktidar olanaklarını teknik olarak hatalı yasa yapma biçimde kullanması, yasama faaliyetlerinin yapımında yeterli ciddiyeti göstermediğinin önemli göstergelerinden biridir.

Türkiye belgeleme açısından sahteciliğin oldukça yaygın kullanıldığı bir konumda iken;

“Ticari, zirai ve mesleki faaliyeti olmadığı halde sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiğinin vergi incelemecilerince tespit edilip raporlaştırılması ile işi bırakmış addolunan ve mükellefiyet kayıtları vergi dairesinde terkin edilenlerden, serbest meslek erbabının, şahıs işletmelerinde işletme sahibinin, adi ortaklıklarda ortaklardan her birinin ticaret şirketlerinde, ticaret şirketlerinde; şirketin, kanuni temsilcilerinin, yönetim kurulu üyelerinin, şirket sermayesinin asgari %10’una sahip gerçek veya tüzel kişilerin ya da bunların asgari %10 ortağı olduğu veya yönetiminde buldukları teşebbüslerin, tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde bunları idare edenlerin veya düzenlenen raporda fiillerin işlenmesinde bilfiil buldukları tespit edilenlerin işe başlama bildirimlerinin alınması halinde, bunlar adına mükellefiyet tesis edilebilmesi için işe başlama bildiriminde bulunanların ve mükellefiyeti terkin edilenlerin tüm vergi borçlarının ödenmiş ve 6183 sayılı kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde sayılan nev’inden 50.000 türk lirasından ve düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın yüzde onundan az olmamak üzere teminat verilmiş olması” şartı getirilmektedir.

Türkiye sık sık vergi aflarıyla gündeme gelen bir maliye politikası izlerken, aynı zamanda adaletli ve yapısal çözümler içeren bir yasal ve politik mevzuat oturtamamıştır. Vergi aflarında en fazla faydalanan kesimin sermaye grupları olduğu yönlü toplumsal bellek her türlü maddi çıkar amaçlı uygulamaya konulmuş tertibatların affına da oldukça mesafeli ve dikkatli yaklaşmaktadır.

Sahte belge düzenleme suretiyle bir takım çıkar ilişkilerinden faydalananlara ilişkin getirilen bu düzenleme, her ne kadar toplumun çoğunluğunun faaliyet gösterdiği serbest meslek vb. alanlara ilişkin olduğu gibi bir algı ortaya koymaya çalışsa da, Türkiye’de formel ve enformel alanların bir çoğunda oldukça büyük sermayelerle oluşturulan ticari faaliyet ve çıkar alanları olduğu kamuoyunun malumudur.

Geçmişte yapılan bir takım yasal olmayan fiiliyatların getirilen en az 50.000 TL’lik teminat ve fiilin karşılığı olan tutarın %10’luk dilimi bu açıdan hakkaniyete aykırılık içerme potansiyele sahiptir. %10’luk bir oran, meblağ arttıkça, eşitsiz bir ceza olarak kamuoyuna yansıcaktır.

Türk hava yollarının uçak alımına dair vergi muafiyetini içeren yasal düzenleme, Türk Hava Yolları’nın sadece belli bir bölümünün kamuya ait olması itibarıyla sorun teşkil etmektedir. Özel katılımında olduğu Türk Hava Yolları’nın ticari faaliyetlerinde özel müteşebbislerin sağlayacağı maddi faydaya dair belirgin bir düzenleme yapılırsa gerek AKP’nin piyasacı algısının tutarlılığı, gerekse de kamu üzerinden ticari avantaj sağlayacak özel girişimlerin sorunlulukları açısından oldukça önemlidir.

Tarım satış kooperatif ve birliklerini getirilen yeni düzenleme ile özerk, güçlü ve bağımsız mali yapıya kavuşturulması önemli olmakla birlikte ülkemizde uygulanan tarım politikaları ve bu yöndeki örgütsel yapıların sorunları bugün halen devam etmektedir. AKP hükümetini bütün alanlarda olduğu gibi tarım politikaları konusunda da piyasacı aklın kerametine olan bağlılığı bugün tarım alanında büyük sorunlar ve giderilmesi elzem sıkıntılar ortaya çıkarmaktadır.

Tasarıda, tütün ve alkol piyasası denetleme kurumunun, tütün, tütün mamülleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç ve ithal eden, pazarlayan, alan, satan gerçek ve tüzel kişiler ile bunların yetkilileri hakkında açılan kamu davalarını, katılan sıfatıyla takip edebilmesi içerilmiştir. Ayrıca bu konuya ilişkin suç duyurusunda bulunabilme, adli ve mülki makamlardan yaptırım talebinde bulunulmasının da yolu açılmıştır.

Kısmen olumlu boyutları olmakla beraber AKP iktidarı boyunca kamuoyunun en büyük hassasiyetlerinden bir özel yaşama ve tercihlere müdahale eden bir hükümet gücü gündemi belli bir düzeyde işgal etmiştir. Özellikle alkol kullanan yurttaşların tercihlerine ilişkin hükümetin yaşam tarzlarına müdahale edebileceği yönlü kaygı AKP iktidarının icraatlarıyla da pekiştirilmiştir. Tasarıda kuruma verilen yetkilerin sınırlarına, adli ve mülki makamların yaptırımları konusuna herhangi sınırlayıcılık ve belirginlik kazandırılmadığı için eksik bir düzenlemedir.

Tasarı ile değiştirilmek istenen tanımlardan biri olan “kaçak petrol” ifadesinin bugüne kadar ülkemizde önemli bir sorun alanını tanımlamasının yanı sıra toplumsal adaletsizliğin tarihsel boyutlarından kaynaklı olarak bir ihmal ve görünmez alanlardan biri olan yoksul bölgeler ve oraların geçim kaynaklarını da yeniden sorgulamamız gerektiğini hatırlatmaktadır. Türkiye nin batı bölgelerinde ki birçok limanda astronomik rakamlarla ifade edilen “kaçak petrol” ticareti bugün büyük bir sektör olarak karşımızdadır. Bu kaçakçılığın önlenmesine ilişkin yasal düzenlemeler bugün sorunun bertarafına ilişkin sonuç alıcı bir nitelik arz etmemektedir. Kaçak petrol bugün halen Türkiye'nin büyük mali sorunlarından biridir.

Bütün bunların yanı sıra Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgelerinde ki Kürt illerinde yaşayan vatandaşların özellikle geçim kaynaklarının kasıtlılığı ve formel ticari faaliyetlerin yokluğundan kaynaklı olarak içine zorunlu olarak girdikleri akaryakıt ve diğer ticari meta taşımacılığı tarihsel bir adaletsizliğin hem önemli bir göstergesi hem de koşulları itibarıyla düzenlenmesi gereken alanlardan biri olarak karşımızda durmaktadır. Batıda ki gibi büyük paraların döndüğü, sadece zorunlu geçim kaynaklarının yaratmanın bir alanı olarak işleyen bu faaliyet alanı yüzyıllardır sınır bölgelerinde yaşayan Kürt yurttaşların geçim kaynağı olmuş ve bunun karşılığında her yıl onlarca “kaçakçı” olarak tabir edilen yurttaş sınır boylarında bulunan İran ve Türkiye askerlerince vurularak öldürülmüşlerdir.

Bu ölümlerin en sonuncularından biri de bütün dünya kamuoyunca “Roboski Katliamı” olarak bilinen ve tarihteki yerini toplu katliam olarak alan vahşettir. Türk silahlı kuvvetlerine bağlı savaş uçaklarında 2011 yılı sonunda bombalanarak hayatını kaybeden çoğu çocuk 34 Kürt yurttaşın uğradığı akamet, geçim kaynakları sınırlı olduğu için, cumhuriyet tarihi boyunca **kaynak aktarımındaki** adaletsizlikten dolayı ortaya çıkan yoksulluğun bir sonucu olarak sınırdan katırlarla getirilen bir ya da iki bidon mazottan kaynaklanmıştır.

Üzerinden yaklaşık bir buçuk yıl zaman geçmesine karşın aydınlatılmayan fakat kamuoyunun hükümet ve devlet organlarının kolektif işlediği bir suç olarak görülen bu Roboski Katliamı bugün özellikle akaryakıt kaçakçılığına yaklaşımda gösterilmesi gereken tutumu ve genel bir sosyal adalet mekanizmasını da siyasi sorumlulara göstermektedir. Meclis insan hakları komisyonuna bağlı oluşturulan alt komisyonun raporu kamuoyuna açıklanmadığı gibi, katliamın neredeyse bütün sorumluluğunu katledilenlere çıkarmak istemektedir.

Kaçakçılığın insan yaşamını sürdürmeye dönük olarak zorunlu ve tek geçim kaynağı haline dönüştürüldüğü ve bundan özellikle Cumhuriyet tarihi boyunca uygulanan devlet politikalarının da sorumlu olduğu bir bölgede uygulanan katliamın faillerinin açığa çıkartılmak istenmemesi ve üzerinin örtülmeye çalışmasının hemen akabinde akaryakıt kaçakçılığına ilişkin yasal mevzuların meclis gündemine getirilmesi ve kanunlaştırılmaya çalışılması tam bir hükümet aymazlığı olup, etik olarak kabul edilmesi mümkün olmayan bir durumdur.

Düzenleme ile ticaret siciline kayıtlı ticari işletmelerde, işletmenin sahibi, ticari şirketin ortak ya da yöneticisi tarafından işletme veya şirkete dair verilecek kefaletler, esnaf veya sanatkârlar siciline kayıtlı esnaf veya sanatkârlar tarafından mesleki faaliyet alanlarıyla ilgili ve tarım ve kredi kooperatiflerinde kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler ile kullanılacak krediler, eş rızasından muaf tutulacaktır. Türkiye gibi erkek egemen bir yapı arz eden sosyal ve siyasal dokuda birçok alanda cinsiyete duyarlılık politikası uygulanması gerekirken, bu tutumdan uzak düzenlemeler oldukça büyük bedelleri olan sonuçlar doğurabilen kararlar almak yanlış ve adil olmayan bir tutumdur. Eş izninden muaf tutulan her türlü borçlanmanın risk bölümü toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına ve çocuğa çıkmaktadır. Bu bağlamda bu tür yasal düzenlemeler yapılırken ciddi bilimsel araştırmalar baz alınmalıdır. Maalesef böyle bir yaklaşım AKP yasalarında yer bulmadığı gibi, bu yönlü bir girişimden de bahsetmek mümkün değildir.

Bütün bu nedenlerden kaynaklı tasarıya muhalifiz.

Hasip Kaplan

Şırnak

Adil Kurt

Hakkari

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

GÜMRÜK KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 153 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Teminat uygulaması

MADDE 153/A- Başkaca bir ticarî, ziraî ve meslekî faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiğinin vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen rapor ile tespit edilmesi ve mükellefiyet kaydının devamına gerek görülmediğinin raporda belirtilmesi üzerine işi bırakmış addolunan ve mükellefiyet kayıtları vergi dairesince terkin edilenlerden, serbest meslek erbabının, şahıs işletmelerinde işletme sahibinin, adi ortaklıklarda ortaklardan her birinin, ticaret şirketlerinde; şirketin, kanuni temsilcilerinin, yönetim kurulu üyelerinin, şirket sermayesinin asgari % 10'una sahip olan gerçek veya tüzel kişilerin ya da bunların asgari % 10 ortağı olduğu veya yönetiminde buldukları teşebbüslerin, tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde bunları idare edenlerin veya düzenlenen raporda fiillerin işlenmesinde bilfiil buldukları tespit edilenlerin işe başlama bildirimimin alınması halinde, bunlar adına mükellefiyet tesis edilebilmesi için işe başlama bildiriminde bulunanların ve mükellefiyeti terkin edilenlerin tüm vergi borçlarının ödenmiş ve 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde sayılan nev'iden 50.000 Türk Lirasından az ve 1.000.000 Türk Lirasından fazla olmamak üzere teminat verilmiş olması şarttır.

Birinci fıkrada sayılanların ortağı oldukları adi ortaklıkların, kanuni temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, şirket sermayesinin asgari % 10'una sahip oldukları ticaret şirketlerinin veya idare ettikleri tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin işe başlama bildiriminde bulunması halinde de birinci fıkraya hükmü uygulanır.

Birinci fıkrada sayılanların, mükellefiyeti bulunan adi ortaklık, ticaret şirketleri ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kanuni temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, idarecisi, asgari % 10 ortağı olması, bunları devralması, kısmen veya tamamen bunlara devrolunması halinde, keyfiyetin vergi dairesinin ıttılama girdiği tarihten itibaren bir ay içinde birinci fıkrada yer alan şartların yerine getirilmesi bu mükelleflerden yazılı olarak istenir. Otuz günlük süre içerisinde şartların yerine getirilmemesi ve sayılan kişilerin statülerinin devam ettirilmesi halinde, istenilen teminat tutarı verilen sürenin son günü vade tarihi olarak kabul edilmek suretiyle mükellef adına teminat alacağı olarak tahakkuk ettirilir. Tahakkuk ettirilen teminat alacağı, gecikme zammı tatbik edilerek mükelleften, birinci fıkrada sayılan kişilerin teminat isteme tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş tüm vergi borçları ise mükellef müşterek ve müteselsil sorumlu olmak üzere, bu kişilerden 6183 sayılı Kanun uyarınca takip ve tahsil edilir.

Birinci fıkrada sayılanlar hariç olmak üzere, 359 uncu maddede yer alan sahte belge düzenleme fiilini işledikleri vergi incelemesine yetkili olanlarca mükellef hakkında yapılan inceleme neticesinde düzenlenen raporla tespit edilenlerden bu durumları kesinleşenlerin, keyfiyetin vergi dairesinin ıttılama girdiği tarihten itibaren bir ay içinde 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde sayılan nev'iden 25.000 Türk Lirasından az ve 500.000 Türk Lirasından fazla olmamak üzere yazıyla otuz gün içerisinde teminat göstermesi istenir. Fiil tüzel kişilik veya tüzel kişiliği olmayan teşekkül bünyesinde işlenmişse teminat bunlardan istenir. Verilen sürede şartların yerine getirilmemesi halinde, istenilen teminat tutarı verilen sürenin son günü vade tarihi olarak kabul edilmek suretiyle mükellef adına teminat alacağı olarak tahakkuk ettirilir. Tahakkuk ettirilen teminat alacağı, mükelleften 6183 sayılı Kanun uyarınca gecikme zammı tatbik edilerek takip ve tahsil edilir.

3568 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan meslek mensuplarından bu maddenin birinci fıkrasında sayılan haller dolayısıyla mükellefiyeti terkin edilenlerin bu fiillerine iştirak ettiği inceleme raporuyla tespit edilenler hakkında üç yıl süreyle geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma cezası uygulanır. Bu cezanın uygulanmasında 3568 sayılı Kanunda yer alan usuller tatbik edilir. Sürenin sonunda, meslek mensubunun tekrar faaliyete başlamak istemesi halinde kendisinden bir ay içinde 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde sayılan nev'iden 25.000 Türk Lirasından az ve 500.000 Türk Lirasından fazla olmamak üzere yazıyla teminat istenir. Verilen sürede teminatın gösterilmemesi halinde dördüncü fıkranın ilgili hükmüne göre işlem yapılır.

3568 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan meslek mensuplarından dördüncü fıkrada sayılan fiile iştirak ettiği inceleme raporu ile tespit edilen ve bu durumu kesinleşenlerden beşinci fıkrada yer verilen esaslar dahilinde teminat istenir. Verilen sürede teminatın gösterilmemesi halinde dördüncü fıkranın ilgili hükmüne göre işlem yapılır.

Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda sayılan hallerde teminat alınmasını takip eden takvim yılının başından itibaren üç yıl içinde, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması hariç 359 uncu maddede sayılan fiillerden herhangi birinin işlenmediğinin tespit edilmesi halinde; dördüncü fıkrada sayılan hallerde ise teminat alınmasını takip eden takvim yılının başından itibaren beş yıl içinde sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması hariç 359 uncu maddede sayılan fiillerden herhangi birinin işlendiğinin tespit edilmemesi halinde alınmış olan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması kaydıyla mükellefe iade edilir. Söz konusu fiillerin işlenmiş olduğunun tespit edilmesi halinde; fiil birinci fıkra kapsamında ise mükellefiyet 160 ıncı maddenin üçüncü fıkrasına göre terkin edilir, terkin tarihi itibarıyla ödenmemiş vergi borçları ile işlenmiş olan fiillerden doğan vergi borcu alınan teminattan mahsup edilir, artan tutar mükellefe iade edilir. Fiil dördüncü fıkra kapsamında ise vergi borçları ile işlenen fiilden doğan vergi borçları teminattan mahsup edilir, ayrıca mükelleften mezkur fıkra hükmüne yeniden teminat istenir. Verilen sürede teminatın gösterilmemesi halinde dördüncü fıkranın ilgili hükmüne göre işlem yapılır.

Beşinci ve altıncı fıkralarda belirtilen hallerde, teminat alınmasını takip eden takvim yılının başından itibaren beş yıl içinde mezkur fıkralarda yer alan fiillerin işlendiğinin veya bu fiillere iştirak edildiğinin tespit edilmemiş olması halinde alınmış olan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması durumunda meslek mensubuna iade edilir. Söz konusu fiillerin işlendiğinin veya bunlara iştirak edildiğinin tespit edilmesi halinde; fiil beşinci fıkra kapsamında ise meslek mensubu hakkında meslekten çıkarma cezası uygulanır. Bu cezanın uygulanmasında 3568 sayılı Kanunda yer alan usuller tatbik edilir. Fiil altıncı fıkra kapsamında ise mezkur fıkra uyarınca işlem tesis edilir.

Bu madde uyarınca teminat alınan mükelleflerin, teminatın alındığı tarihten sonra tahakkuk eden ve süresinde ödenmeyen vergi borçlarının tutarı alınan teminat tutarının %10'unu aşması halinde, teminat paraya çevrilerek 6183 sayılı Kanunun 47 nci maddesi uyarınca mükellefin borçlarına mahsup edilir ve mükelleften teminat tutarının tamamlanması istenir. Teminatın tamamlanmaması halinde dördüncü fıkranın ilgili hükmüne göre işlem yapılır.

359 uncu maddede sayılan fiilleri işledikleri veya bu fiillere iştirak ettikleri vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen raporla tespit edilenlerden bu durumları kesinleşenler ile birinci, ikinci ve üçüncü fıkraların kapsamına girenler veya bu fiillere iştirak edenler, fiilin işlendiği tarihten itibaren beş yıl süreyle hiçbir surette vergi teşvik ve desteklerinden yararlanamazlar. Söz konusu fiilin işlendiği tarihten sonra herhangi bir vergi teşvik ve desteğinden yararlanılmış olunması halinde, bu tutarlar vergi ziyai cezası kesilerek tarh edilir. Fiil tüzel kişilik veya tüzel kişiliği olmayan teşekkül bünyesinde işlenmişse, bu fıkra hükümleri fiilleri işleyenlerin yanısıra bunlar hakkında da uygulanır.

Bu madde hükümlerine göre istenecek teminat tutarı; düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan tutarların toplamı, faaliyet alanı, mükellefin hukuki statüsü, faaliyette bulunulan il veya bölge, vergi borcu toplamı, fiilin tekrar edip etmediği gibi kıstaslar esas alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre, vergi dairesi müdürünün yazılı talebine istinaden defterdar ve/veya vergi dairesi başkanı tarafından tayin edilir.

Birinci fıkrada sayılanlar ile sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması hariç 359 uncu maddede sayılan fiilleri işleyenler Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre duyurulur. Bu kapsamda yapılan duyurular vergi mahremiyetinin ihlâli sayılmaz. Fiil tüzel kişilik veya tüzel kişiliği olmayan teşekkül bünyesinde işlenmişse, bunlar da duyurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

MADDE 2- 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"26. "Gümrüklenmiş değer" deyimi, Uluslararası Kıymet Sözleşmesine göre belirlenecek; ithal eşyası için eşyanın CİF kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile gümrük vergileri toplamını;"

MADDE 3- 4458 sayılı Kanunun 177 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra dördüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

"1) 235 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri ile üçüncü fıkrasında belirtilen eşya ve 237 nci maddesinin üçüncü ve altıncı fıkralarında belirtilen eşya,"

"2. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca;

a) Tasfiye edilebilecek duruma gelen eşya,

b) Elkonulan eşyanın mahkemesince sahibine iadesine karar verilmesi halinde, eşyanın teslim alınması için ilgisine yapılan tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde teslim alınmayan eşya,

178 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

3. Tasfiye edilmesine karar verilen eşyanın bulunmaması halinde, ithal eşyası için CİF, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile bunlara ilişkin gümrük vergileri tutarları tahsil edilir."

MADDE 4- 4458 sayılı Kanunun 180 inci maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrasının son cümlesi ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"1. 177 nci maddenin birinci fıkrasının (b), (e), (f), (g) ve (k) bentlerinde ve ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen eşyanın satış bedelinden sırasıyla;

a) Hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar,

b) Gümrük vergileri,

c) Satış için yapılmış masraflar,

d) Para cezaları,

ayrılarak hak sahiplerine dağıtılır. Bu bedellerin dağıtımından sonra artan para olursa, eşya sahipleri adına emanet hesabına alınır. Emanete alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde alınmayan para ile 177 nci maddenin birinci fıkrasının diğer bentlerinde belirtilen eşyanın satış bedelinden bu fıkradaki usule göre yapılacak dağıtımdan sonra kalan para Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesine irat kaydedilir."

"Eşyanın sahibine iade edilmesine karar verilmesi halinde tasfiye edilen eşyanın gümrük vergileri iade edilmez, müsadere kararı verilmesi halinde satış bedeli Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesine irat kaydedilir."

"3. Tasfiye edilen eşya ve taşıtın satış bedelinden alınacak gümrük vergileri, eşya için gümrük beyannamesi verilmiş ise beyannamenin tescil edildiği tarihte, kaçak eşya için kaçak eşya tespit tutanağının düzenlendiği tarihte, söz konusu tarihler bilinmiyorsa tespit ve tahakkuk belgesinin düzenlendiği tarihteki vergi oranlarına göre belirlenir.

4. Üzerlerinde satılamaz, devredilemez, haciz, rehin, ipotek gibi şerhler bulunan taşıtların tasfiyesinde, bu şerhler ayrıca bir işleme gerek olmaksızın, tasfiye kararı alındığı tarihten itibaren kalkmış sayılarak varsa tescil kayıtları buna göre düzeltilir ve tasfiyesi tamamlanarak birinci ve ikinci fıkra hükümleri çerçevesinde kalan para emanete alınır. Dava sonucunda taşıtın sahibine iadesine karar verilmesi halinde, şerhler konu bedel ilgisine ödendikten sonra kalan tutar ikinci fıkra hükmü uyarınca sahibine ödenir."

MADDE 5- 4458 sayılı Kanuna 218 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"MADDE 218/A- 1. Bakanlık, 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun uyarınca yaptırarak işletme hakkını verdiği gümrük kapıları ve/veya lojistik merkezlerini, işletme süresi bittikten sonra 30 yılı geçmemek üzere, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen kiralama ve/veya işletme hakkının verilmesi yöntemleri ile 3996 sayılı Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin ikincil mevzuattaki görevlendirme usullerini kıyas yoluyla uygulayarak devredebilir. Devirlerin yöntemini, değer tespit komisyonu ve görevlendirme komisyonu üyelerini, bu komisyonların çalışma usul ve esasları ile diğer hususları belirlemeye Bakan yetkilidir."

MADDE 6- 4458 sayılı Kanunun 227 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan "üç yıl" ibaresi "bir yıl" ve 228 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "üç yıl" ibaresi "iki yıl" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 4458 sayılı Kanunun 231 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 231- 1. İdari yaptırıma konu fiilin, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zamanaşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olmak kaydıyla, idari yaptırım kararları Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanaşımı süreleri içerisinde uygulanır.

2. Gümrük vergileri alacağına bağlı idari para cezalarının zamanaşımı, bu idari para cezalarına ilişkin gümrük vergilerinin zamanaşımına tabidir."

MADDE 8- 4458 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "gümrük vergisi" ibareleri "ithalat vergileri", (b) bendinde yer alan "gümrük vergisine" ibaresi "ithalat vergilerine", (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan "gümrük vergisinden" ibareleri "ithalat vergilerinden" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 4458 sayılı Kanunun 235 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 235- 1. Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ithalinin yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin dört katı idari para cezası verilir.

b) (a) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına otuzbin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına altıyüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

c) Eşyanın ithali, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

d) (c) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına sekizbin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına ikiyüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

2. İhracat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya kontrol sonucunda;

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ihracının yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

b) Eşyanın ihracı, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eşyanın gümrüklenmiş değeri kadar idari para cezası verilir.

3. Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyeleşim eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak gümrük üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır ve eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği takdirde, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.

4. Birinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinde belirtilen eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur."

MADDE 10- 4458 sayılı Kanununun 236 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"1. Teminat alınmış olsa bile, gümrük işlemlerine başlanmadan veya bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan gümrük antrepoları veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması veya buralardaki eşyanın değiştirilmesi ya da yapılan sayımlarda kayıtlara göre eşyanın bir kısmının noksan olduğunun anlaşılması hallerinde, bu eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir."

"4. Gümrüksüz satış mağazalarından hak sahibi olmayanlara satış yapılması halinde satışa konu eşyaya, hak sahibi olmakla birlikte limit üstü satış yapılması halinde de limit üstü eşyaya ait ithalat vergilerinin yanı sıra bu vergilerin üç katı para cezası verilir.

5. Gümrük antrepolarındaki eşyanın, antrepo beyannamesinde beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olduğunun tespiti halinde, bu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir, eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur."

MADDE 11- 4458 sayılı Kanununun 237 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "gümrük vergisi" ibaresi "gümrük vergileri" şeklinde değiştirilmiş, birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "taşıt araçlarının sahipleri, kaptanları veya acenteleri tarafından gümrük idaresine" ibareleri yürürlükten kaldırılmış, üçüncü fıkrasında yer alan "eşyaya el konularak müsadere olunur" ibaresi "eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir, 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur" şeklinde ve altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"6. Türkiye Gümrük Bölgesine giriş yapan taşıt içerisinde özet beyan verilmeksizin eşya getirildiğinin gümrük idaresince belirlendiği veya eşyanın boşaltılmasına izin verilmesinden sonra gümrük idaresine bildirildiği ve bu eşyanın verilmiş olan özet beyanlardan biri ile ilişkili olmadığının anlaşıldığı hallerde, söz konusu eşya için özet beyan vermekle yükümlü olan kişinin tespit edilmesi halinde bu kişi, tespit edilememesi halinde ise eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişi tarafından, eşyanın yanlışlıkla mahrecinden fazla olarak yüklenmiş olduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde, söz konusu eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur. Ayrıca eşyanın CİF kıymeti kadar para cezası verilir.

7. Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen para cezaları özet beyanı veren kişiden, altıncı fıkrada belirtilen para cezası ise özet beyanı vermekle yükümlü olduğu tespit edilen kişiden, bu kişinin tespit edilememesi halinde eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişiden alınır."

MADDE 12- 4458 sayılı Kanunun 238 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (1) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumlar hariç, dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali halinde eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı, tam muafiyet suretiyle geçici olarak ithal edilen özel kullanıma mahsus taşıtlar için gümrük vergileri tutarının dörtte biri oranında para cezası verilir."

MADDE 13- 4458 sayılı Kanunun 239 uncu maddesine aşağıdaki fıkra ile birinci fıkrasına "1." şeklinde fıkra numarası eklenmiştir.

"2. Gümrük vergileri ödenmek suretiyle ihraç edilebilen eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın veya gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkaranlara eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra bu vergilerin iki katı idari para cezası verilir."

MADDE 14- 4458 sayılı Kanunun 241 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendine "yanaşması" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile yükü bulunmadığı durumlarda, yük almadığının veya yükünün başka bir limana çıkarıldığının veya avarya olduğunun kanıtlanamaması" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 15- 4458 sayılı Kanunun 244 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2. Gümrük vergileri ve cezalarına ilişkin fiilin, 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan kaçakçılık suçları ile ilişkili olması halinde bu madde hükmü uygulanmaz."

MADDE 16- 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası ile beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun amacı; tarım satış kooperatif ve birliklerine ilişkin hükümleri düzenlemek, bu kuruluşların kooperatifçilik ve kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak yönetilmelerini, özerk, güçlü ve bağımsız mali yapıyla piyasa koşullarında etkin, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde faaliyet göstermelerini sağlamak ve tarım satış kooperatifçiliğini güçlendirmektir."

"Kooperatif ve birliklerdeki ortaklık payları rehin ve haciz edilemez. Ortaklık paylarının devri örnek anasözleşmede belirtilen şartlarla yapılabilir."

MADDE 17- 4572 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Çalışma konuları ve çalışmalarda uyulacak esaslar

MADDE 3- Kooperatif ve birlikler; ortakların ve gerektiğinde diğer üreticilerin ürünlerini daha iyi şartlarla değerlendirmek, mesleki faaliyetleri ile ilgili ihtiyaçlarını karşılamak ve ekonomik menfaatlerini korumak konularında çalışırlar. Bu Kanun hükümlerine göre kurulmuş olan kooperatifler ve birlikler, üreticilere verilen desteklerde aracı olarak kullanılabilir ve Devletçe kooperatiflere sağlanan desteklerden yararlanabilirler.

Kooperatif ve birliklerin çalışma konuları ile ürün alım ve değerlendirme işlemlerine, ürün alım bedelini hesaplama ve ödeme şekline, kredi kullanmalarına, yatırımlarına, gelir-gider farklarının dağıtımına ve giderlerin paylaşımına ilişkin usul ve esaslar örnek anasözleşmede gösterilir. Anasözleşmeyle, ortaklara elde ettiği ürünün tamamını veya belirli bir kısmını teslim etme ya da teslim edilmesi zorunlu asgari ürün miktarı şartı getirilebilir.

Kooperatif ve birliklerin birbirleri ve ortakları ile üretim girdisi temini ve ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları her türlü muamele, alım ve satım amaçlı işlem olarak değerlendirilemez. Bu işlemler, ortaklar arası muamele sayılır.

Kooperatif ve birlik organları ile temsile yetkili personeli, tüm faaliyet ve kararlarında, iş ve işlemlerinde genel kabul görmüş rasyonel işletmecilik uygulamaları ile kurumsal yönetim ve kooperatifçilik ilkelerini dikket alır, bu kuruluşların kuruluş amaçları doğrultusunda hareket eder; varlıklarını, mali yapısını ve rekabet gücünü koruyup geliştirme yönünde gerekli titizliği gösterir ve basiretli bir tacir gibi davranırlar.

Bu Kanunda açıkça belirtilen nisaplar saklı kalmak üzere, birlik ve kooperatiflerde toplantı ve karar nisapları örnek anasözleşmede düzenlenir. Taşınmaz alım ve satımı ile imalat ve inşaat işlerinin yaptırılma yöntemi örnek anasözleşmede düzenlenir.

Bakanlık, kanunların emredici hükümlerine ve bu Kanunun amacına aykırı olmamak şartıyla, bu Kanunda örnek anasözleşmeyle düzenleneceği belirtilen hususlar ile kooperatif ve birliklerin çalışmalarına ilişkin gerekli gördüğü konularda düzenleme yapmaya ve kurumsal yönetim ilkeleri belirlemeye yetkilidir. Kooperatif ve birlikler, Bakanlık tarafından istenilecek bilgi ve belgeleri doğru, eksiksiz ve süresi içinde vermekle; oluşturulan elektronik veri tabanlarına Bakanlıkça istenen verilerin girişini sağlamakla yükümlüdür."

MADDE 18- 4572 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 4- Birlik ve kooperatif organları genel kurul ve yönetim kurulu. Yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri genel kurulca seçilir. Birliklerde genel müdür, kooperatiflerde ise müdür veya vekilleri yönetim kurulunun doğal üyesidir. Genel müdür dışındaki birlik yönetim kurulu üyelerinin en az ikisi dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar arasından, örnek anasözleşmede belirtilen niteliklere sahip kişiler arasından seçilir.

Genel kurul toplantılarına katılma hakkına sahip ortaklarda aranan şartlar ile birliklerin genel kurullarını teşkil eden kooperatiflerin temsilcilerinin sayısı, nitelikleri, görev süreleri ve seçilme esasları, kooperatif ve birlik yönetim kurulu üyelerinin sayısı ve bu üyelerde aranan şartlar örnek anasözleşmede belirlenir. Yönetim kurulu üyelerinin görev süresi en fazla dört yıl olup, süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin görevleri, altı ayı geçmemek üzere, yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar devam edebilir. Görev süresi sona erenler yeniden, seçilebilir. Yönetim kurulu ayda bir kez olağan olarak toplanır. Kooperatif ve birlik işlerinin zorunlu kıldığı durumlarda, gerekçeli olarak, olağanüstü toplanabilir. Yönetim kurulu üyelerine ayda en fazla iki toplantı için huzur hakkı ve harcırah ödenebilir.

Haklarında 1163 sayılı Kanunda sayılan ve göreve seçilmelerine engel teşkil eden suçlar veya görevi kötüye kullanma suçu nedeniyle adli makamlarca dava açılması, Bakanlıkça 1163 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesi gereği görevlerine tedbiren son verilmesi, 5 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yapılan denetim sonucunda düzenlenen raporda ibra edilmemeleri yönünde görüş belirtilmesi veya genel kurula katılma hakkına sahip olanların beşte üçünün gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı olarak talepte bulunması halleri dışında, yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri dolmadan azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurul toplantısı gündemine alınıp görüşülemez. Yukarıdaki hususların varlığı halinde ise, yönetim kurulu üyelerinin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesine ilişkin kararlar, hazırlanmış cetvelinde imzası bulunanların yarısından fazlasının oyuyla alınır.

Birlik yönetim kurulu, karar organı olarak kanun, anasözleşme ve genel kurul kararları doğrultusunda birlik faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esasları saptar, yıllık iş programları, politika ve stratejiler ile personel politikasını belirler, iş ve işlemlerin bunlara uygun yürütülmesini gözetir, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarının yerine getirilmesini denetler ve açıkça genel kurulun yetkisinde tanımlanan hususlar dışında birliğin işletme konusundaki ve amacının gerçekleştirilmesi için gerekli olan kararları alır.

Birliklerin işleri kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat hükümleri ile genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak, genel müdürün yönetim ve koordinasyonunda genel müdürlük tarafından yürütülür. Birlik genel müdürü, birlik faaliyetlerinin yönetilip yönlendirilmesinden sorumlu olup; kanun, anasözleşme, genel kurul ve yönetim kurulu kararları ile yıllık iş programları, politika ve stratejik hedefler doğrultusunda birlik faaliyetlerinin yürütülmesi için uygun idari yapıyı oluşturur, yönetir ve yönlendirir, yönetim kurulu tarafından belirlenen politikalar çerçevesinde ürün alım ve değerlendirme faaliyetlerini koordine eder ve personel planlaması yapar. Birliğin iş programı, politika ve stratejilerini hazırlar ve yönetim kurulu kararına sunar.

Birlik genel müdürü ve varsa genel müdür yardımcıları, en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun, kamu kurum ve kuruluşlarında ya da kooperatif ve birliklerde veya özel kuruluşlarda yönetim, pazarlama, ürün ticareti, denetim, finansman veya bu kuruluşların faaliyet konularında en az sekiz yıl çalışmış, 1163 sayılı Kanunda sayılan ve yönetim kurulu üyeliğe görevine seçilmeye engel teşkil eden suçlar veya görevi kötüye kullanma suçu nedeniyle mahkum olmayan kişiler arasından yönetim kurulunca atanır. Birlik genel müdürü ve genel müdür yardımcıları, yönetim kurulu tarafından birliğin amaç ve faaliyet konularının zorunlu kıldığı makul, kabul edilebilir ve objektif gerekçelere dayanılarak görevden alınabilir.

Kooperatiflerin işleri kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat hükümleri ile genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak müdürler tarafından yürütülür.

Kooperatif ve birliklerde temsil yetkisinin kimler tarafından ve ne şekilde kullanılacağı örnek anasözleşmede gösterilir. Ancak, bu kuruluşları taahhüt altına koyabilmek için örnek anasözleşmede belirtilen imzaya yetkili kişilerden en az ikisinin müşterek imzaları ve bu müşterek imzalardan birinin, birliklerde genel müdüre, kooperatiflerde ise müdüre veya bulunmadığı durumlarda vekillerine ait olması şarttır.

Kooperatif ve birliklerde istihdam edilen müdür ve diğer personelde aranan şartlar ile atama, nakil, terfi, görevden alma, kadro ve özlük hakları ile sair esaslar, birlik yönetim kurulunca hazırlanan ve genel kurulca kabul edilen yönetmelikte gösterilir. Birlik ortağı olmayan kooperatiflerde söz konusu yönetmelik, yönetim kurulu tarafından hazırlanır ve genel kurulun onayı ile yürürlüğe girer. Kooperatiflerde müdürün en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olması şarttır."

MADDE 19- 4572 sayılı Kanunun 5 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Denetim ve alınması gerekli tedbirler

MADDE 5- Bakanlıkça, ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslar dikkate alınarak belirlenen birlikler, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümlerine göre bağımsız denetime tabidir.

Birinci fıkra kapsamı dışında kalan birlikler ve kooperatifler; hesap, işlem ve varlıkları ile mali tablolarını denetçilere denettirmek zorundadırlar. Denetçiler, Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte belirlenen şart ve niteliklere sahip, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını taşıyan kişiler ile birlik, kooperatif veya Bakanlıkta en az on yıl denetim elemanı olarak görev yapmış olanlar veya bunların hissesinin en az yüzde ellisine sahip oldukları denetim kuruluşları arasından genel kurulca seçilir. Denetim dönemi, denetçilerin denetim hizmetlerini yürütme şekli, görevlendirilme esasları, denetim ücret tarifeleri, yapılacak denetimlerin kapsamı, düzenlenecek belge ve raporlar ile denetimle ilgili diğer hususlar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Denetim giderleri ilgili birlik ve kooperatif tarafından karşılanır. Denetim yaptırılmadan, genel kurulda ibra kararı alınmaz.

Denetçiler görevlerini doğru ve tarafsız yapmak ve sır saklamakla yükümlüdürler. Bunlar, görevleri sırasında öğrendikleri ticari ve işletme sırlarını yetkili merciler dışında kimseye açıklayamazlar. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenler, birlik ve kooperatifin bundan dolayı oluşan zararından sorumludurlar. Denetçiler, hazırlanan raporlardaki kendi kusurlarından kaynaklanan yanlış ve yanıltıcı bilgi ve kanaatler nedeniyle birlik ve kooperatifin, ortakların ve alacaklıların uğradıkları zararlardan da ayrıca sorumludurlar. Zarar veren kişi birden fazla ise sorumluluk müteselsildir. Bu sorumluluk, sözleşmeyle ortadan kaldırılamaz ve sınırlanmaz. Denetçinin bu maddeden doğan sorumluluğuna ilişkin istemler rapor tarihinden başlayarak beş yılda zamanaşımına uğrar. Bu kapsamda sorumluluğu tespit edilen denetçiler, Bakanlık tarafından ilan edilir ve birlik ve kooperatiflerde denetçilik görevini yapamazlar.

Yönetim kurulu, doğrudan ya da Bakanlıkça yapılan denetim veya bu madde kapsamında yapılacak denetim sonucunda bir görüş olarak bildirilmiş ise, birlikte ve bir birliğe bağlı olmayan kooperatiflerde üst üste üç dönemin menfi gelir-gider farkı ile sonuçlanması veya her halükarda menfi gelir-gider farkının toplam aktif değerlerin yüzde onuna tekabül etmesi veya borç ödemede ve giderlerin karşılanmasında sorun yaşanması durumlarında, birlik ve ortak kooperatiflerin veya kooperatifin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, gerekli önlemlerin alınması ve riskin yönetilmesi amacıyla derhal uzmanlardan bir komite kurmak ve komitenin sağlıklı bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere her türlü tedbiri almakla yükümlüdür. Uzman komitesi raporu, düzenlenmesini takip eden ilk genel kurul toplantısında, gündemde olmasa bile ayrı bir gündem maddesi olarak görüşülür. Genel kurulda, birlik veya kooperatifin varlığını ve faaliyetlerini geliştirip sürdürmesi için gerekli telafi edici tedbirlere ilişkin kararların alınması zorunludur.

Birlik, denetim sonuçlarını da gözeterek, etkinliği ve verimliliği azalmış veya varlıklarının yarısı karşılıksız kalmış ortak kooperatiflerden durumlarının düzeltilmesini ister ve iki yıldan fazla olmamak üzere verilen sürede bir başka kooperatifle birleşme dahil, gerekli tedbirleri almayan kooperatifleri ortaklıktan çıkarır.

Kooperatifler, bağlı buldukları birliğin mevzuata, anasözleşmelere ve genel kabul görmüş kooperatifçilik ve kurumsal yönetim ilkelerine aykırı olmamak koşuluyla faaliyet konularıyla ilgili olarak belirleyeceği ilke ve esaslara uymak zorundadır."

MADDE 20- 4572 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "cins ve nev'i, isim ve unvan değişiklikleri ile tashihleri" ibaresi "her nev'i cins, kayıt, tashih, ifraz, taksim, birleştirme ve ruhsatlandırma işlemleri, depo, hizmet ve üretim tesisi inşaatları" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 4572 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 7- Kooperatif ve birliklerin örnek anasözleşmeleri, birliklerin görüşü alınarak Bakanlıkça hazırlanır. Bakanlıkça, bu Kanunda açıkça örnek anasözleşmelerde düzenleneceği belirtilen hususlara ilişkin hükümlerde, birliklerin görüşü de alınarak doğrudan veya birliklerin yarından bir fazlasının yönetim kurullarının bu konudaki müşterek isteği ve Bakanlığın oluru ile değişiklik yapılabilir. Birliklerin yarından bir fazlasının müştereken değişiklik için başvurması halinde, Bakanlık başvuruyu en geç üç ay içinde değerlendirerek sonuçlandırır. Anasözleşmelerin diğer hükümlerindeki değişiklikler genel usullere göre yapılır. Örnek anasözleşmeler, ürün gruplarına göre de hazırlanabilir.

Kooperatif ve birlikler, yönetim kurulu kararıyla anasözleşmelerinin örnek anasözleşme değişikliklerine intibakını sağlar ve tescile tabi hususları karar tarihinden itibaren bir ay içinde ticaret siciline tescil ettirerek Bakanlığa bildirir. Anasözleşme intibakı ilk genel kurulda ortakların bilgisine sunulur. Anasözleşmelerini en çok altı ay içerisinde intibak ettirmeyen kooperatif ve birlikler dağılımı sayılır."

MADDE 22- 4572 sayılı Kanunun 8 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü Kuruluş Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi kooperatif ve birlikler hakkında uygulanmaz."

MADDE 23- 4572 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla kooperatif ve birliklerin kesinleşmiş en son bilançolarındaki açıkları yedek akçelerden ve fonlardan karşılanamadığı takdirde, bu bilanço açıklarını kapatmak üzere ve bilanço açıklarıyla sınırlı olmak kaydıyla ortaklara, en fazla sermaye taahhüt tutarları kadar, ek ödeme yükümlülüğü getirilir. Ek ödeme yükümlülüğü, ortaklığın çıkma veya çıkarılma nedeniyle sona ermesi hallerinde ödenecek sermaye paylarından düşülür ve ödenmiş sermaye payını aşan ek ödeme tutarı tahsil edilir. Ölüm nedeniyle ortaklık sona ermiş ise, ek ödeme yükümlülüğünün tahsili iade edilecek sermaye payı ile sınırlı tutulur.

Ortak başına tekabül eden ek ödeme tutarı; bilanço açığı, değişken ve sabit giderler, ortakların teslim ettikleri ürün miktarları ve ortak sayısı gibi kriterler gözetilerek örnek anasözleşmede belirlenecek usul ve esaslara göre hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan ek ödeme tutarları, her yıl, yine örnek anasözleşmede belirlenen usul ve esaslara göre güncellenir. Ek ödemelerin tahsili bu güncel tutarlar üzerinden yapılır.

Ek ödeme tutarları kooperatif ve birlik gelir hesapları ile ilişkilendirilmeksizin bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir ve bu fon hesabında izlenen tutarlar kooperatif ve birliklerin bilanço açıklarının kapatılmasında kullanılır.

GEÇİCİ MADDE 4- Bakanlıkça bu maddenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde 7 nci madde çerçevesinde örnek anasözleşmeler hazırlanır. Anasözleşme değişiklikleri tescil ettirilinceye kadar mevcut anasözleşmelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

4 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan birlik ve kooperatif yönetim kurulu üyelerine ilişkin hükümler ilk yönetim kurulu seçimlerinden itibaren uygulanır.

4 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasında yer alan kooperatiflerde müdürlerin en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş olma şartı, mevcut kooperatif müdürleri için ilk yönetim kurulu seçimlerine kadar uygulanmaz.

5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yönetmelik bir yıl içerisinde yürürlüğe konulur. Kooperatif ve birliklerin mevcut denetim kurulları ile üyelerinin görevleri denetçilerin seçilmesiyle kendiliğinden sona erer."

MADDE 24- 4572 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "örnek anasözleşme" tanımı ile aynı Kanunun geçici 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 25- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Kurum piyasa faaliyetlerine ilişkin olarak tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişiler ile bunların yetkilileri hakkında açılan kamu davalarını katılan sıfatıyla takip edebilir. Bu konularla ilgili olarak suç duyurusunda bulunabileceği gibi mevzuatın uygulanması açısından, adli ve mülki makamlardan yaptırım talebinde bulunabilir.

Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin ve diğer kanunlarda yer alan ceza ve tedbirlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

Her türlü uyuşturucu madde, alkollü içki, tütün ve tütün mamulleri bağımlılığı ile mücadele etmek amacıyla kurulmuş ve kamu yararına çalışma statüsü verilmiş olan derneklere aktarılmak üzere Sağlık Bakanlığı bütçesinde gerekli ödenek öngörüldü. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir."

MADDE 26- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"4. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 18 inci maddesinin verdiği yetki uyarınca kullanıma zorunluluğu getirilen ulusal markeri bulunmayan ya da standartlara uygun olmayan özel tüketim vergisine tabi malları bulundurduğu tespit edilenler adına, malların tespit tarihindeki miktarı üzerinden 11 inci maddedeki esaslara göre özel tüketim vergisi re'sen tarh edilir. Bu tarhiyata ayrıca vergi ziyai cezası uygulanır.

5. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin verdiği yetki uyarınca kullanıma zorunluluğu getirilen özel etiketi veya işareti olmayan özel tüketim vergisine tabi malların bulundurulduğunun tespit edilmesi halinde; müteselsilen sorumlu olmak üzere, bu malları bulunduranlar ile ithal veya imal edenlere; malların tespit tarihindeki emsal bedeli veya miktarı üzerinden 11 inci maddedeki esaslara göre özel tüketim vergisi re'sen tarh edilir. Bu tarhiyata ayrıca vergi ziyai cezası uygulanır."

MADDE 27- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile il özel idareleri ve defterdarlıkların tasfiye işlemleri bu Kanun hükümlerine tabi değildir."

MADDE 28- 5015 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"21) Kaçak akaryakıt: 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca kaçak olarak kabul edilen akaryakıtı,"

MADDE 29- 5015 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"5607 sayılı Kanuna aykırı fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olanlara lisans verilmaz. Lisans sahibinin tüzel kişi olması durumunda söz konusu tüzel kişilikte suçun işlendiği tarih itibarıyla yüzde ondan fazla paya sahip ortaklar ile görevden ayrılmış olan veya halen görevde bulunan yönetim kurulu başkan ve üyelerine, temsil ve ilzama yetkili olanlara lisans verilmaz ve bu kişiler lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan pay sahibi olamaz."

MADDE 30- 5015 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"1) Kaçak akaryakıt veya sahte ulusal marker elde etmeye, satmaya ya da herhangi bir piyasa faaliyetine konu etmeye yarayacak şekilde inşaat ruhsatı ve eklerinde yer alan mimari, tesisat ve benzeri projelerine aykırı sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipmanı bulundurmamak,"

MADDE 31- 5015 sayılı Kanunun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Rafinerici lisansı sahipleri tesislerindeki; ham petrol, ara ürün, akaryakıt harici ürün ve akaryakıt tankları ile yurt içi ve yurt dışı satış tanklarını lisanslarına işletmekle yükümlüdürler ve lisanslarına işlenmiş tanklarda, belirtilen ürünler dışında başka bir ürün bulunduramazlar."

MADDE 32- 5015 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Dağıtıcı lisansı sahibi, Kurum tarafından belirlenen esaslara uygun olarak bayilerinde kaçak akaryakıt satışının yapılmasını önleyen teknolojik yöntemleri de içeren bir denetim sistemi kurmak ve uygulamakla yükümlüdür. Dağıtıcı lisansı sahibi Kurumun bu sisteme erişimini sağlar. Kurum, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kurum ve

kuruluşlarının görevlerinin gerektirdiği ölçüde bu sisteme doğrudan erişimini sağlar. Kurum, yukarıda sayılan kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaç duyacağı bilgi ve belgeleri yine görevlerinin gerektirdiği ölçüde verir. Söz konusu sistemi kurmadığı ya da Kurumca belirlenen usul ve esaslara uygun denetimi sağlayamadığı tespit edilen dağıtıcılara 19 uncu maddede öngörülen miktarda idari para cezası uygulanır. Dağıtıcı lisans sahipleri, bayi denetim sisteminin kurulmadığı veya kurulan sistemin Kurumca yapılan düzenlemelere uygun bulunmadığı tespit edilen bayilere akaryakıt ikmali yapamaz."

MADDE 33- 5015 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurum; piyasa faaliyetlerine ilişkin olarak; lisans sahipleri veya yetkilileri hakkında açılan kamu davalarını katılan sıfatıyla takip edebilir. Bu konularla ilgili olarak suç duyurusunda bulunabileceği gibi mevzuatın uygulanması açısından, adli ve mülki makamlardan yaptırım talebinde bulunabilir."

MADDE 34- 5015 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurum piyasa faaliyetlerini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşları personeli eliyle denetime tabi tutar. Kurum, denetlemelerde kullanılmak üzere, Türkiye Akreditasyon Kurumu ile işbirliği yaparak akredite sabit ve gezici laboratuvarlar kurabilir, kurulmasına kaynak aktarabilir. Denetlemede, ön araştırmada ve soruşturmada takip edilecek usul ve esaslar Kurum tarafından, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 35- 5015 sayılı Kanununun 16 ncı maddesine beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ulusal petrol stoğu düzenlemesi kapsamında rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahipleri ile serbest kullanıcıların bulundurmaları yükümlü oldukları stokları denetlemeye ve tutulacak bu stokların miktarında azalma yapılmayacak şekilde ürün cinsini ve ürünlerin birbirine tahvil edilmesini düzenlemeye Kurum yetkilidir."

MADDE 36- 5015 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yurt içinde pazarlanacak akaryakıtta veya akaryakıtlı harmanlanan ürünlere rafineri çıkışında veya serbest dolaşıma girişinde rafinericilerce ve dağıtıcılarca Kurumun belirleyeceği şart ve özellikte ulusal marker eklenir. Biyoyakıt ilk üretim merkezleri ile tasfiye edilecek akaryakıt için ulusal marker ekleme noktaları Kurum tarafından belirlenir. Ulusal marker ekleme işlemleri Kurumca yetki verilen bağımsız gözetim firmalarının nezaretinde Kurumun belirleyeceği usul ve esaslara göre yapılır. Ulusal marker ekleme işlemlerinde meydana gelecek usulsüzlüklerden lisans sahibi ile bağımsız gözetim firmaları müştereken sorumludur.

Ulusal marker eklemekle yükümlü lisans sahipleri, her yıl Kasım ayı içinde takip eden yıla ait pazarlama projeksiyonlarını Kuruma bildirir ve bu projeksiyona göre Kurumca temin edilecek ulusal marker, Kurumca belirlenecek usul ve esaslara göre akaryakıtta eklenmek üzere ilgili lisans sahiplerine teslim edilir."

MADDE 37- 5015 sayılı Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 19- Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

Bu Kanuna göre;

a) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara bir milyon Türk Lirası idari para cezası verilir:

- 1) Lisans almaksızın lisansa tabi faaliyetlerin yapılması.
- 2) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (1) bendinin ihlali.
- 3) 18 inci maddenin ihlali.

b) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (1) bendinin bayilik lisansı sahipleri tarafından ihlali halinde bayinin sözleşme yaptığı dağıtıcı lisansı sahipleri hakkında (a) bendinde belirtilen cezanın dörtte biri uygulanır.

c) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara sekizyüze bin Türk Lirası idari para cezası verilir:

1) Kurumca, 10 uncu madde gereği yapılan uygulamaların dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi veya engellenmeye teşebbüs edilmesi.

2) 9 uncu maddede yer alan kısıtlamalara uyulmaması.

3) 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci ve 17 nci maddelerin ihlali.

d) 8 inci maddenin ihlali halinde bayiler için (c) bendinde yer alan cezaların beşte biri uygulanır.

e) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara üçyüze bin Türk Lirası idari para cezası verilir:

1) Lisans almaksızın hak konusu yapılan tesislerin yapımına veya işletimine başlanması ile bunlar üzerinde tasarruf hakkı doğuracak işlemlerin yapılması.

2) Sahip olunan lisansın verdiği haklar dışında faaliyet gösterilmesi.

3) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (f) bendinin bir takvim yılı içinde Kurumca yapılan uyarıya rağmen ihlali, aynı fıkranın (1) bendi haricindeki bentlerin ihlali.

4) 12 nci maddede yer alan hükümler dahilinde iletim ve depolama tesislerine erişimin dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi.

f) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (1) bendi kapsamındaki ihlaller hariç olmak üzere bayiler için (e) bendinde yer alan cezaların beşte biri uygulanır.

g) Ulusal marker ekleme işlemlerine nezaret etmek üzere yetki verilen bağımsız gözetim firmalarının yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde (a) bendinde belirtilen cezanın dörtte biri uygulanır.

h) 16 ncı madde uyarınca ulusal petrol stoğu tutma yükümlülüğü bulunan lisans sahiplerine, eksik tuttıkları her bir ton ürün için ikiyüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Eksik tutulan stok miktarının hesabında ton küsuratı dikkate alınmaz.

Ceza uygulanan bir fiilin iki takvim yılı geçmeden aynı kişi tarafından tekrarı halinde, cezalar iki kat olarak uygulanır.

İdari para cezaları, ön araştırma veya soruşturma aşamasının tamamlanmasından sonra Kurul tarafından en geç üç ay içinde karara bağlanır.

Bu Kanun kapsamında verilen idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması tahsil işlemlerini durdurmaz.

İdari para cezalarının tebliğ tarihini izleyen otuz gün içerisinde ödenmemesi halinde, cezanın ilgili vergi dairesi aracılığı ile tahsili sağlanır. Tahsilatta 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak bu Kanunun getirdiği yükümlülükleri uymayanlara Kurumca binbeşyüz Türk Lirasından yetmişbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

Tesisler, lisans alınmaya veya bu Kanuna göre lisans gerektirmeyen faaliyet gösterecek hale getirilinceye kadar mühürlenir."

MADDE 38- 5015 sayılı Kanunun 20 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"5607 sayılı Kanunda belirtilen kaçakçılık fiillerinin işlendiği tespit edilen rafineri hariç her türlü tesiste lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar Kurum tarafından geçici olarak durdurulur ve bu süre içerisinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez. Kesinleşmiş mahkeme kararına göre lisans sahiplerinin lisansı iptal edilir. Lisans sahibine verilen idari para cezası ödenmeden lisansa konu tesis için lisans verilmez.

Kaçakçılık fiilinin sadece ulusal marker seviyesi ile ilgili olması durumunda, akaryakıtın, akredite laboratuvar analiz sonucuna göre ulusal marker seviyesinin olumlu olması veya resmi kayıtlara göre menşinin ve Türkiye'ye kanuni yollarla serbest dolaşıma girdiğinin belgelendirilmesi durumlarında geçici durdurma kararı Kurum tarafından kaldırılır."

MADDE 39- 5015 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- 14 üncü maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen yönetmelik altı ay içinde yürürlüğe konulur."

MADDE 40- 5015 sayılı Kanunun ek 3 üncü, ek 4 üncü ve ek 5 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 41- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 83 üncü maddesinin dördüncü, altıncı ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Seçilme yeterliliği bulunmadığı sonradan anlaşılanlar ile seçilme yeterliliğini kaybedenlerin oda, borsa ve Birlik organlarındaki görevleri sona erer."

"Oda ve borsalarda seçilme hakkının kullanılabilmesi için; tüzel kişi üyelerde gerçek kişi temsilcinin işletmenin ortağı ve/veya yöneticisi olması ve işletmeyi temsil ile bağlayıcı işlem yapmaya yetkili bulunması, bu durumun seçimden en az altı ay öncesini kapsamaması, gerçek kişi üyelerde ise kişinin işletmenin sahibi veya ortağı olması şarttır. Bu fıkra kapsamında belirtilen şartlar şubeleri temsile yetkili kılınanlar için de aranır.

Üye şirketin münfesihi olması, şirketin veya işletmenin işyerini veya merkez kaydını başka bir oda ya da borsanın çalışma alanına taşınması halinde, üyelik ile birlikte seçilmiş olduğu oda, borsa ve Birlik organlarındaki görevi kendiliğinden sona erer."

MADDE 42- 5174 sayılı Kanunun 100 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 100- Odalar, borsalar, Birlik ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları Bakanlığın denetimine tabidir.

Odalar, borsalar ve Birliğin ilgili personeli ile organlarında görevli üyeleri, Bakanlık müfettişlerinin talebi üzerine her türlü belge, defter, kayıt ve bilgileri ibraz etmek ve örneklerini noksansız ve gerçeğe uygun olarak vermek, para ve para hükmündeki evrakı göstermek, bunların sayılmasına ve incelenmesine yardımcı olmak, yazılı ve sözlü bilgi taleplerini karşılamak, denetimde her türlü yardım ve kolaylığı göstermek ve çalışmalarını yapabilecekleri uygun bir yer tahsis etmekle yükümlüdür.

İkinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen veya 76 ncı maddede belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan ya da görevi başında kalması yapılan denetim bakımından sakıncalı görülen oda, borsa ve Birlik personeli Bakanlık müfettişinin teklifi üzerine Bakanlıkça tedbiren geçici olarak görevden uzaklaştırılabilir. Bu madde kapsamında organ üyelerinin görevden uzaklaştırılmaları ise Bakanlık müfettişlerinin teklifi sonucu Bakanlık veya doğrudan Cumhuriyet savcısı tarafından yetkili asliye hukuk mahkemesinde açılan dava üzerine, iki ay içerisinde basit usulde yapılacak yargılamaya sonucunda karara bağlanır. Dava sonucu, mahkemece Bakanlık, ilgili oda veya borsa ve Birliğe bildirilir. Görevden uzaklaştırılan personele, uzaklaştırma süresi boyunca yapılacak ödemelerin üçte ikisi ödenir.

Bu madde kapsamında görevden uzaklaştırılanlar; denetim sırasında veya denetimin tamamlanmasından sonra Bakanlık kararıyla veya haklarında kovuşturılmaya yer olmadığına karar verildiği ya da mahkûmiyetlerine karar verilmediği takdirde görevlerine dönerler. Görevine iade edilenlerin uzaklaştırma süresi boyunca mahrum kaldığı ödentileri, kanuni faizleri ile birlikte istihdam edilen oda, borsa veya Birlik tarafından ödenir.

Bakanlık, bu madde kapsamında açılan davaları katılan sıfatıyla takip edebilir.

Odalar, borsalar, Birlik ve bunların organları ile bağlı ve ilgili kuruluşları, Bakanlıkça yapılan denetim sonucunda verilen talimatlara ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin alınan tedbirlere riayet etmek zorundadır."

MADDE 43- 5174 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 17- Bu Kanunun 84 üncü maddesinin birinci fıkrası gereği 2012 yılının Ekim ayında başlayıp Kasım ayında tamamlanması gereken ancak, Bakanlar Kurulunun 4/6/2012 tarihli ve 2012/3237 sayılı Kararı ile 2013 yılının Şubat ve Mart aylarına ertelenen oda ve borsaların organ seçimlerinde oy kullanmak üzere ticaret sicili müdürlüklerinden alınan yetki belgeleri, Bakanlar Kurulunun 28/1/2013 tarihli ve 2013/4244 sayılı Kararı ile yeniden 2013 yılının Mayıs ve Haziran aylarına ertelenen oda ve borsaların organ seçimlerinde kullanılabilir."

MADDE 44- 16/6/2005 tarihli ve 5368 sayılı Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından 11/10/2009 tarihinde yaptırılan lisanslı harita kadastro mühendislik sınavında başarılı olarak lisans belgesini alan ve lisanslı harita kadastro mühendislik bürosu açarak, 1/1/2013 tarihi itibarıyla da faaliyette bulunan lisanslı harita kadastro mühendislerinin mevcut lisans belgelerinden kaynaklanan tüm hakları saklıdır."

MADDE 45- 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "hesaplanan kanunî faizi ile birlikte geri alınır" ibaresi "hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 46- 8/3/2007 tarihli ve 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına 15 Türk Lirası harç alınır. Bakanlar Kurulu, bu miktarı sifra kadar indirmeye yetkilidir."

"(3) Çıkış tarihi itibarıyla yurt dışında oturma izni bulunanlar, 7 yaşını doldurmamış olanlar, pasavan ve benzeri belgelerle çıkış yapanlar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine kimlik belgesiyle çıkış yapanlar ile yurt dışına ticari amaçla sefer yapan kara, deniz, hava ve demiryolu toplu taşıma ve yük taşıma araçlarının mürettebatı ile Bakanlar Kurulunca belirlenen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından yurt dışına çıkış harcı alınmaz."

MADDE 47- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"c) Akaryakıt: Benzin, gazyağı, jet yakıtı, motorin, fuel-oil, sıvılaştırılmış petrol gazları, doğal gaz gibi akaryakıt ürünleri ile akaryakıt yerine kullanılan petrol türevleri ve bunların karışımları ile akaryakıt yerine kullanılan diğer ürünleri,"

MADDE 48- 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kaçakçılık suçları

MADDE 3- (1) Eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye sokan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Eşyanın, gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde, verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar arttırılır.

(2) Eşyayı, sahte belge kullanmak suretiyle gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin ülkeye sokan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Transit rejimi çerçevesinde taşınan serbest dolaşımda bulunmayan eşyayı, rejim hükümlerine aykırı olarak gümrük bölgesinde bırakan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Belli bir amaç için kullanılmak veya işlenmek üzere ülkeye geçici ithalat ve dahilde işleme rejimi çerçevesinde getirilen eşyayı, sahte belge ile yurtdışına çıkarmış gibi işlem yapan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(5) Birinci ila dördüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesine iştirak etmeksizin, bunların konusunu oluşturan eşyayı, bu özelliğini bilerek ve ticarî amaçla satın alan, satışı arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(6) Özel kanunları gereğince gümrük vergilerinden kısmen veya tamamen muaf olarak ithal edilen eşyayı, ithal amacı dışında başka bir kullanıma tahsis eden, satan veya devreden ya da bu özelliğini bilerek satın alan veya kabul eden kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(7) İthal kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeye sokan kişi, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. İthal yasak eşyayı, bu özelliğini bilerek satın alan, satışı arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, aynı ceza ile cezalandırılır.

(8) İhracı kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeden çıkaran kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(9) İhracat gerçekleşmediği halde gerçekleşmiş gibi göstermek ya da gerçekleştirilen ihracata konu malın cins, miktar, evsaf veya fiyatını değişik göstererek ilgili kanun hükümlerine göre teşvik, sübvansiyon veya parasal iadelerden yararlanmak suretiyle haksız çıkar sağlayan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Beyanname ve eki belgelerde gösterilen ile gerçekte ihraç edilen eşya arasında yüzde onu aşmayan bir fark bulunması halinde, sadece 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

(10) Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, kaçakçılık suçunu işleyen kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(11) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından belirlenen seviyede ulusal marker içermeyen, yasal yollarla Türkiye'de serbest dolaşıma girdiği belgelendirilemeyen veya menşei belli olmayan akaryakıtı; üreten, satışı arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(12) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan izin alınmadan; akaryakıt haricinde kalan solvent, madenî yağ, baz yağ, asfalt ve benzeri petrol ürünlerinden akaryakıt üreten veya bunları doğrudan akaryakıt yerine ikmal ederek üreten, satışı arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(13) Her türlü üretim, iletim ve dağıtım hatları dahil olmak üzere sıvı veya gaz halindeki hidrokarbonlarla, hidrokarbon türevi olan yakıtları nakleden boru hatlarından, depolarından veya kuyulardan kanunlara aykırı şekilde alınan ürünleri satışa arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(14) Kaçak akaryakıt veya sahte ulusal marker elde etmeye, satmaya ya da herhangi bir piyasa faaliyetine konu etmeye yarayacak şekilde inşaat ruhsatı ve eklerinde yer alan mimari, tesisat ve benzeri projelerine aykırı olarak sabit ya da seyyar tank, düzeneğe veya ekipman bulunduranlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(15) Ulusal markeri yetkisiz olarak üreten, satışa arz eden, satan, yetkisiz kişilerden satın alan, kabul eden, bu özelliğini bilerek nakleden veya bulunduranlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ulusal markerin kimyasal özelliklerini taşımasa bile, bu madde yerine kullanılmak amacıyla üretilen kimyasal terkipler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.

(16) Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajlarına kamu kurumlarının uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretlerin taklitlerini imal eden veya ülkeye sokanlar ile bunları bilerek bulunduran, nakleden, satan ya da kullananlar üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(17) Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajlarına kamu kurumlarının uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretleri; ilgili mevzuatta belirlenen şekilde temin etmesine rağmen belirlenen ürünlerde kullanılmaksızın bedelli veya bedelsiz olarak yayanlar, bunları alma veya kullanma hakkı olmadığı halde sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir biçimde ilgili kurum ve kuruluşları yanıltarak temin edenler, bunları taklit veya tahrif ederek ya da konulduğu üründen kaldırarak, değiştirerek ya da her ne suretle olursa olsun tedarik ederek amacı dışında kullananlar üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(18) Ambalajlarında bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri üreten, yurda sokan, ticarî amaçla bulunduran, nakleden, satışa arz eden veya satanlar üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(19) Ambalajlarında taklit bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretleri taşıyan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri üreten veya yurda sokanlar, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile; bu ürünleri ticarî amaçla bulunduran, nakleden, satışa arz eden veya satanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(20) Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajları üzerinde bulunan ürün bilgileri ile bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretlerin içerdiği bilgilerin farklı olması halinde, bu ürünleri üreten, ithal edenler ile ticarî amaçla bulunduran, nakleden, satışa arz eden veya satanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(21) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiiller, teşebbüs aşamasında kalmış olsa bile, tamamlanmış gibi cezalandırılır."

MADDE 49- 5607 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci, ikinci ve beşinci fıkralarında yer alan "ve kabahatlerin" ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(8) Kaçak akaryakıt satışının, 3 üncü maddenin ondördüncü fıkrasında belirtildiği şekilde sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipman kullanılarak gerçekleştirilmesi halinde verilecek cezalar iki kat arttırılır.

(9) Tütün ve tütün mamulleri, alkollü içkiler, akaryakıt, uyuşturucu, silah ve mühimmat, elektronik eşya ve canlı hayvan, et, çay, şeker, zeytin gibi gıda maddeleri ile gerekli görülen hallerde diğer kaçakçılık türleri ile ilgili mahkûmiyet hükmü kesinleşenler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca kamuoyuna ilan edilebilir. Bu ilanın süresi, nasıl yapılacağı ve ilan edilecek kaçakçılık türleri gibi hususlar Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir."

MADDE 50- 5607 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(4) Muhafazası özel tesis ve tertibatı gerektiren veya gümrük idaresinin depolama kapasitesini aşan eşya, özelliklerine göre doğrudan ilgili idarelere, bunun mümkün olmaması halinde büyükşehirler dahil ilçelerde kaymakam, illerde valinin uygun göreceği yerlere konulur.

(5) Bu Kanun uyarınca elkonulan ve ambalajlarında kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerden elkoyan idarelerce numune alınır, numune dışındaki kısım tutanağa bağlanarak imha edilir. İmha tutanağı ile numune en yakın gümrük idaresine teslim edilir.

(6) Kaçak akaryakıt hariç elkonulan ve alıkonulan her türlü eşya, yük hayvanı ve taşıtların muhafazası, depolanması, yüklenmesi, boşaltılması, nakliyesi ve imhası gibi nedenlerle el konulduğu andan itibaren yapılan masraflar, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanır. Bu kapsamda yapılacak her türlü mal, araç, gereç ve hizmet alımlarında 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

(7) Dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralara ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(8) Kaçak akaryakıt, yakalandığı ildeki il özel idaresine, il özel idaresi bulunmayan yerlerde ise defterdarlığa, miktarı, cinsi ve özelliklerini gösterir bir tutanakla yakalandığı yerde teslim edilir. Kaçak akaryakıtın muhafazası, depolanması, yüklenmesi, boşaltılması ve nakliyesi gibi nedenlerle yapılan masraflar duruma göre il özel idaresi veya defterdarlık tarafından karşılanır."

MADDE 51- 5607 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yaptırımlarının" ibaresi "yaptırımının" şeklinde değiştirilmiş ve birinci fıkrasında yer alan "ve kabahatler" ibaresi ile "veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi" ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 52- 5607 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Bu Kanunda tanımlanan suçların konusunu oluşturması dolayısıyla müsadere yaptırımının uygulanabileceği eşya, sahibine iade edilemez. Kaçak şüphesiyle el konulan kaçak akaryakıt hariç her türlü eşya hakkında, elkoyma tarihinden itibaren altı ay, ancak eşyanın zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı veya muhafazasının ciddi külfet oluşturması halinde bir ay içinde, gerekli tespitler yaptırılarak soruşturma aşamasında hakim, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından tasfiye kararı verilir. Bu süreler içerisinde karar verilmemesi halinde eşya derhal tasfiye edilir. Bu fıkra kapsamında tasfiye edilecek eşyadan tasfiye edilmeden önce numune alınması mümkün olan durumlarda numune alınır, numune alınması mümkün olmayan durumlarda eşyanın her türlü ayırt edici özellikleri tespit edilir.

(2) Satılarak tasfiye edilen eşya veya taşıtların satış bedeli emanet hesabına alınır. Tasfiye edilen eşya veya taşıtların sahibine iadesine karar verilmesi halinde, satış bedeli 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 180 inci maddesi hükümleri çerçevesinde el koyma tarihinden iade tarihine kadar geçen süre için kanuni faizi ile birlikte hak sahibine ödenir. Emanet hesabında bulunan tutarın hak sahibine yapılacak ödemeyi karşılamaması halinde aradaki fark, eşyanın imha edilmiş olması halinde ise imha edilen eşyanın bedeli, gümrük idaresince genel bütçenin ilgili tertibinden karşılanarak hak sahibine ödenir."

MADDE 53- 5607 sayılı Kanuna 16 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Kaçak akaryakıtın tasfiyesi

MADDE 16/A- (1) Bu Kanun uyarınca elkonulan kaçak akaryakıttan teknik düzenlemelere uygun olanlar, il özel idareleri, il özel idaresi bulunmayan yerde defterdarlıklar tarafından, numune alınmak suretiyle kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin kullanımına bedelsiz tahsis edilerek tasfiye edilir ve teslim tutanağı ile numune en yakın gümrük idaresine teslim edilir. Kara, hava ve deniz hudut kapılarında elkonulan kaçak akaryakıttan numune alınarak, gümrüğe terkedilen veya terk edilmiş sayılan akaryakıttan ise numune alınmaksızın gümrük idarelerinin, gerektiği hallerde kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin de kullanımına tahsis edilerek tasfiye edilir.

(2) Sahipsiz olarak yakalanan kaçak akaryakıtın ulusal marker saha ölçüm sonucunun, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından belirlenen şart ve seviyede olmaması halinde bahse konu ürünler analizi yapılmaksızın teknik düzenlemelere aykırı kabul edilir ve tasfiye edilir.

(3) Numune analiz sonuçları teknik düzenlemelere uygun olmayan kaçak akaryakıt il özel idaresi veya defterdarlık tarafından en yakın rafinericiye satılır. Rafinerici, bu ürünleri almakla yükümlüdür. Bu satışta ürünlerin satış bedeli, beyaz ürünlerde benzin, motorin türleri, nafta, gaz yağı, jet yakıtı ve solvent türleri, rafineride bir önceki ay sonunda oluşan ham petrol/devir maliyet fiyatından, diğer ürünlerde ise yüzde altmışından az olamaz. Satış bedeli genel bütçeye gelir olarak kaydedilir.

(4) Yargılamanın, tasfiye edilen kaçak akaryakıt sahiplerinin lehine sonuçlanması halinde; toplam satış bedelinden vergiler düşüldükten sonra kalan tutar, el koyma tarihinden kararın kesinleştiği tarihe kadar geçen süre için kanuni faiz ilave edilerek genel bütçeden hak sahibine ödenir.

(5) Bu madde kapsamında veya akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele konusunda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, il özel idareleri ve defterdarlıklar tarafından yapılacak her türlü mal, araç-gereç ve hizmet alımlarında, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, kaçak akaryakıt satışında, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

(6) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 54- 5607 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Bu Kanunun 3 üncü ve 23 üncü maddeleri kapsamındaki suçları ihbar edenlerin kimliği izinleri olmadıkça veya ihbarın niteliği haklarında suç oluşturmadıkça hiçbir şekilde açıklanamaz. Bu kişiler hakkında tanıkların korunmasına ilişkin hükümler uygulanır."

MADDE 55- 5607 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "ya da mülkiyetinin kamuya geçirilmesine" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"b) Uyuşturucu madde ve uyuşturucu madde elde etmek amacıyla ekilen bitki yakalamalarında, her türlü uyuşturucu maddenin birim miktarı ve uyuşturucu madde elde edilen bitkilerin ekili olduğu alanın yüzölçümü esas alınarak Bakanlar Kurulunca tespit edilecek sabit bir rakamın memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak değerinin, 3 üncü maddenin onsekizinci ve ondokuzuncu fıkraları kapsamında gerçekleştirilen yakalamalarda ise, Bakanlar Kurulunca paket, kilogram ve litre bazında tespit edilecek sabit rakamların memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak değerinin, sahipli yakalanmış ise yarısı kamu davasının açılmasını, diğer yarısı mahkûmiyete ilişkin hükmün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde; sahipsiz yakalanmış ise tamamı müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde,"

"(4) Bu madde gereğince elkoyanlara verilecek ikramiyenin tutarı olay başına (30.000) gösterge rakamının, kamu davasının açılması, mahkûmiyet, müsadere kararının kesinleştiği tarihteki memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. Ancak bir yılda ödenecek ikramiye (120.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. Bu fıkra hükmü bu maddenin altıncı fıkrası kapsamında yapılacak ikramiye ödemeleri hakkında uygulanmaz.

(5) Müşterek operasyonlarda ve kontrollü teslimat uygulamalarında ikramiye ödenmesi ve ikramiye ödemelerine esas birim fiyatların tespitine ilişkin usul ve esaslar ile altıncı fıkra hariç bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, Maliye ve Milli Savunma Bakanlıklarının görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(6) Kaçak akaryakıtın yakalanması halinde, ihbar edenlere ve yakalayan kamu görevlilerine aşağıdaki usul ve esaslara göre ikramiye ödenir:

a) Bir ihbar sonucunda kaçak akaryakıtın sahipli yakalanması halinde (d) bendine göre belirlenecek tutara göre hesaplanacak toplamın yüzde onu tutarında ihbar edene, yüzde onu tutarında yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine kamu davasının açılmasını takip eden üç ay içerisinde ikramiye ödenir. Kaçak akaryakıtla ilişkin mahkûmiyet hükmünün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içerisinde (d) bendine göre belirlenecek tutara göre hesaplanacak toplamın yüzde onbeşi tutarında ihbar edene, yüzde onbeşi tutarında yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ilave ikramiye ödenir.

b) Bir ihbar olmadan kaçak akaryakıtın sahipli yakalanması halinde (d) bendine göre belirlenecek tutara göre hesaplanacak toplamın yüzde onu tutarında yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine kamu davasının açılmasını takip eden üç ay içerisinde ikramiye ödenir. Kaçak akaryakıtla ilişkin mahkûmiyet hükmünün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içerisinde (d) bendine göre belirlenecek tutara göre hesaplanacak toplamın yüzde onbeşi tutarında yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ilave ikramiye ödenir.

c) Yakalanan kaçak akaryakıtın sahipli olmaması halinde, bu fıkra kapsamında ihbar edenlere ve yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ödenecek ikramiyeler yüzde elli eksik ödenir.

ç) Bu fıkraya göre yapılacak ikramiye ödemeleri ilgili kurumların bütçesinden karşılanır. Gerekli ödenek, Maliye Bakanlığınca ilgili kurumlara aktarılır.

d) Bu fıkra kapsamında yapılacak ikramiye ödenmelerine esas alınacak tutarlar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.

e) Bu fıkra kapsamında yapılacak ikramiye ödemelerine ilişkin usul ve esaslar ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 56- 5607 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu maddenin yayımı tarihinden önce gümrük idaresine teslim edilen ve ambalajlarında kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler numune alınarak gümrük idaresince derhal imha edilir.

(2) Bu maddenin yayımı tarihinden önce gümrük idaresine teslim edilmemiş ve ambalajlarında kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler 11 inci maddenin beşinci fıkrası uyarınca derhal imha edilir.

(3) Bu maddenin yayımı tarihinden önce kaçak akaryakıt ile birinci ve ikinci fıkralar kapsamı dışındaki kaçak şüphesiyle elkonulan eşya hakkında, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde gerekli tespitler yaptırılarak soruşturma aşamasında hakim, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından tasfiye kararı verilir. Bu süreler içerisinde karar verilmemesi halinde eşya derhal tasfiye edilir. Bu fıkra kapsamında tasfiye edilecek eşya tasfiye edilmeden önce numune alınması mümkün olan eşyadan numune alınır, numune alınması mümkün olmayan eşyanın her türlü ayırt edici özellikleri tespit edilir.

GEÇİCİ MADDE 7- (1) 16/A maddesinin altıncı fıkrası ile 23 üncü maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen yönetmelikler altı ay içinde yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlenen 4733 sayılı Kanun ile 5015 sayılı Kanuna muhalefet suçlarında, lehe hükümlerin uygulanması usulü 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi hükmüne göre yapılır.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlenen bu Kanuna muhalefet kabahatlerinde, lehe hükümlerin uygulanması usulü 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi hükmüne göre yapılır.

GEÇİCİ MADDE 9- (1) 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerinin mülkiyetinde bulunan ve kaçak akaryakıtın tasfiyesi için kullanılan her türlü tesis, depo, araç ve gereç ile diğer tüm teknik teçhizat, tüzel kişiliğin kalktığı tarih itibarıyla hiçbir işleme gerek kalmaksızın bulunduğu yerdeki defterdarlığa devredilmiş sayılır."

MADDE 57- 5607 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "veya kabahatlerden" ibaresi, 6 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları, 7 nci maddesinin ikinci fıkrası, 8 inci maddesi, 14 üncü maddesi, 17 nci maddesinin birinci fıkrası ve 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "veya kabahat" ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 58- 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 584 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ticaret siciline kayıtlı ticari işletmenin sahibi veya ticaret şirketinin ortak ya da yöneticisi tarafından işletme veya şirketle ilgili olarak verilecek kefaletler, esnaf ve sanatkârlar siciline kayıtlı esnaf veya sanatkâr tarafından mesleki faaliyeti ile ilgili olarak verilecek kefaletler ve 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler için eşin rızası aranmaz."

MADDE 59- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yevmiye defterinin kapanış onayı, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayı ise izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılır."

MADDE 60- 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin beşinci ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(5) Denetime tabi olan gerçek ve tüzel kişiler, gizli dahi olsa bütün belge, defter ve bilgileri ibraz etmek, para ve para hükmündeki evrakı ve ayniyatı ilk talep halinde Gümrük ve Ticaret Müfettişlerine göstermek, Gümrük ve Ticaret Müfettişlerinin saymasına ve incelemesine yardımcı olmak zorundadır. Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, görevleri sırasında tüm resmî daire, kurum, kuruluş ve kamuya yararlı demeklerle, gerçek ve tüzel kişilerden gerekli yardım, bilgi, evrak, kayıt ve belgeleri istemeye yetkilidir; kanunî engel olmadıkça bu isteğin yerine getirilmesi zorunludur."

"(8) Gümrük ve Ticaret Müfettişleri ve Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, görev, yetki ve sorumlulukları ile Başkanlığın çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 61- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 37- (1) Bakanlık, görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Gümrük ve Ticaret Uzmanı ile Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcısı istihdam eder.

(2) Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a) En az dört yıllık eğitim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisadi ve idarî bilimler, iktisat ve işletme fakülteleri ile Bakanlığın görev alanına giren ve yönetmelikle belirlenen fakültelerden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtiçi veya yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

b) Yönetmelikle belirlenen yabancı dillerden en az birini iyi derecede bilmek.

c) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

(3) Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerde belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Gümrük ve Ticaret Uzmanı kadrolarına atanırlar. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve Bakanlıkta durumlarına uygun kadrolara atanırlar.

(4) Gümrük ve Ticaret Uzmanı ile Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 62- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 38- (1) Bakanlıkça, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan Bakanlık kadroları dışındaki kadrolara ve sözleşmeli personel pozisyonlarına ilk defa atanacaklar; ilgili mevzuat uyarınca yapılan merkezî sınavdan yetmiş ve üzeri puan alanlar arasından, atanacak kadro sayısının dört katına kadar çağırılacak adaylar arasından sınav komisyonlarınca yapılacak sözlü sınav sonucuna göre belirlenir.

(2) Gümrük Muhafaza Memuru kadrosuna atanacakların başvuru tarihinde otuz yaşından gün almamış olmaları şarttır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 63- 640 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrolarında bulunan ve talep edenler arasından, Gümrük ve Ticaret Bakanı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı arasında yapılacak protokolle belirlenenler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrolarına, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde kadrolarıyla birlikte ve başka bir işleme gerek kalmaksızın naklen atanırlar. Bu şekilde atananların mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığında ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrolarında geçirdiği süreler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrosunda geçmiş sayılır ve bu kişiler, bu maddenin yayımı tarihinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi, Müfettişi ve Müfettiş Yardımcısının tabi olduğu mali haklardan aynen faydalanır.

(2) Bu şekilde atanan personelin kadroları 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararname nin eki (I) sayılı cetvelin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmış ve aynı cetvelin Gümrük ve Ticaret Bakanlığına ait bölümüne eklenmiş sayılır."

MADDE 64- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 65- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı V.

S. Ergin

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

Ö. Çelik

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

M. Güler

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
GÜMRÜK KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 153 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Teminat uygulaması:

MADDE 153/A- Başkaca bir ticarî, ziraî ve meslekî faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiğinin vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen rapor ile tespit edilmesi ve mükellefiyet kaydının devamına gerek görülmediğinin raporda belirtilmesi üzerine işi bırakmış addolunan ve mükellefiyet kayıtları vergi dairesince terkin edilenlerden, serbest meslek erbabının, şahıs işletmelerinde işletme sahibinin, adi ortaklıklarda ortaklardan her birinin, ticaret şirketlerinde; şirketin, kanuni temsilcilerinin, yönetim kurulu üyelerinin, şirket sermayesinin asgari %10’una sahip olan gerçek veya tüzel kişilerin ya da bunların asgari %10 ortağı olduğu veya yönetiminde buldukları teşebbüslerin, tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde bunları idare edenlerin veya düzenlenen raporda fiillerin işlenmesinde bilfiil buldukları tespit edilenlerin işe başlama bildiriminin alınması halinde, bunlar adına mükellefiyet tesis edilebilmesi için işe başlama bildiriminde bulunmaların ve mükellefiyeti terkin edilenlerin tüm vergi borçlarının ödenmiş ve 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde sayılan nev’iden 50.000 Türk Lirasından ve düzenlenmiş olan sahte belgelerle yer alan toplam tutarın yüzde onundan az olmamak üzere teminat verilmiş olması şarttır.

Birinci fıkrada sayılanların ortağı oldukları adi ortaklıkların, kanuni temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, şirket sermayesinin asgari %10’una sahip oldukları ticaret şirketlerinin veya idare ettikleri tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin işe başlama bildiriminde bulunması halinde de birinci fıkraya hükmü uygulanır.

Birinci fıkrada sayılanların, mükellefiyeti bulunan adi ortaklık, ticaret şirketleri ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kanuni temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, idarecisi, asgari %10 ortağı olması, bunları devralması, kısmen veya tamamen bunlara devrolunması halinde, keyfiyetin vergi dairesinin itilâna girdiği tarihten itibaren bir ay içinde birinci fıkrada yer alan şartların yerine getirilmesi bu mükelleflerden yazılı olarak istenir. Otuz günlük süre içinde şartların yerine getirilmemesi ve sayılan kişilerin statülerinin devam ettirilmesi halinde, istenilen teminat tutarı verilen sürenin son günü vade tarihi olarak kabul edilmek suretiyle mükellef adına teminat alacağı olarak tahakkuk ettirilir. Tahakkuk ettirilen teminat alacağı, gecikme zammı tatbik edilerek mükelleften, birinci fıkrada sayılan kişilerin teminat isteme tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş tüm vergi borçları ise mükellef müşterek ve müteselsil sorumlu olmak üzere, bu kişilerden 6183 sayılı Kanun uyarınca takip ve tahsil edilir.

Birinci fıkrada sayılanlar hariç olmak üzere, 359 uncu maddede yer alan sahte belge düzenleme fiilini işledikleri vergi incelemesine yetkili olanlarca mükellef hakkında yapılan inceleme neticesinde düzenlenen raporla tespit edilenlerden bu durumları kesinleşenlerin, keyfiyetin vergi dairesinin itilâna girdiği tarihten itibaren bir ay içinde 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde sayılan nev’iden 50.000 Türk Lirasından ve

düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın yüzde onundan az olmamak üzere yazıyla otuz gün içinde teminat göstermesi istenir. Fiil tüzel kişilik veya tüzel kişiliği olmayan teşekkül bünyesinde işlenmişse teminat bunlardan istenir. Verilen sürede şartların yerine getirilmemesi halinde, istenilen teminat tutarı verilen sürenin son günü vade tarihi olarak kabul edilmek suretiyle mükellef adına teminat alacağı olarak tahakkuk ettirilir. Tahakkuk ettirilen teminat alacağı, mükelleften 6183 sayılı Kanun uyarınca gecikme zammı tatbik edilerek takip ve tahsil edilir.

3568 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan meslek mensuplarından bu maddenin birinci fıkrasında sayılan haller dolayısıyla mükellefiyeti terkin edilenlerin bu fiillerine iştirak ettiği inceleme raporuyla tespit edilenler ve bu durumu kesinleşenler hakkında üç yıl süreyle geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma cezası uygulanır. Bu cezanın uygulanmasında 3568 sayılı Kanunda yer alan usuller tatbik edilir. Sürenin sonunda, meslek mensubunun tekrar faaliyete başlamak istemesi halinde kendisinden bir ay içinde 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde sayılan nev’iden 50.000 Türk Lirasından ve düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın yüzde onundan az olmamak üzere yazıyla teminat istenir. Verilen sürede teminatın gösterilmemesi halinde dördüncü fıkranın ilgili hükmüne göre işlem yapılır.

3568 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan meslek mensuplarından dördüncü fıkrada sayılan fiile iştirak ettiği inceleme raporu ile tespit edilen ve bu durumu kesinleşenlerden beşinci fıkrada yer verilen esaslar dahilinde teminat istenir. Verilen sürede teminatın gösterilmemesi halinde dördüncü fıkranın ilgili hükmüne göre işlem yapılır.

Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda sayılan hallerde teminat alınmasını takip eden takvim yılının başından itibaren üç yıl içinde, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması hariç 359 uncu maddede sayılan fiillerden herhangi birinin işlenmediğinin tespit edilmesi halinde; dördüncü fıkrada sayılan hallerde ise teminat alınmasını takip eden takvim yılının başından itibaren beş yıl içinde sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması hariç 359 uncu maddede sayılan fiillerden herhangi birinin işlendiğinin tespit edilmemesi halinde alınmış olan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması kaydıyla mükellefe iade edilir. Söz konusu fiillerin işlenmiş olduğunun tespit edilmesi halinde; fiil birinci fıkra kapsamında ise mükellefiyet 160 ıncı maddenin üçüncü fıkrasına göre terkin edilir, terkin tarihi itibarıyla ödenmemiş vergi borçları ile işlenmiş olan fiillerden doğan vergi borcu alınan teminattan mahsup edilir, artan tutar mükellefe iade edilir. Fiil dördüncü fıkra kapsamında ise vergi borçları ile işlenen fiilden doğan vergi borçları teminattan mahsup edilir, ayrıca mükelleften mezkûr fıkra hükmüne yeniden teminat istenir. Verilen sürede teminatın gösterilmemesi halinde dördüncü fıkranın ilgili hükmüne göre işlem yapılır.

Beşinci ve altıncı fıkralarda belirtilen hallerde, teminat alınmasını takip eden takvim yılının başından itibaren beş yıl içinde mezkûr fıkralarda yer alan fiillerin işlendiğinin veya bu fiillere iştirak edildiğinin tespit edilmemiş olması halinde alınmış olan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması durumunda meslek mensubuna iade edilir. Söz konusu fiillerin işlendiğinin veya bunlara iştirak edildiğinin tespit edilmesi halinde; fiil beşinci fıkra kapsamında ise meslek mensubu hakkında meslekten çıkarma cezası uygulanır. Bu cezanın uygulanmasında 3568 sayılı Kanunda yer alan usuller tatbik edilir. Fiil altıncı fıkra kapsamında ise mezkûr fıkra uyarınca işlem tesis edilir.

Bu madde uyarınca teminat alınan mükelleflerin, teminatın alındığı tarihten sonra tahakkuk eden ve süresinde ödenmeyen vergi borçlarının tutarı alınan teminat tutarının %10’unu aşması halinde, teminat paraya çevrilerek 6183 sayılı Kanununun 47 nci maddesi uyarınca mükellefin borçlarına mahsup edilir ve mükelleften teminat tutarının tamamlanması istenir. Teminatın tamamlanmaması halinde dördüncü fıkranın ilgili hükmüne göre işlem yapılır.

359 uncu maddede sayılan fiilleri işledikleri veya bu fiillere iştirak ettikleri vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen raporla tespit edilenlerden bu durumları kesinleşenler ile birinci, ikinci ve üçüncü fıkraların kapsamına girenler veya bu fiillere iştirak edenler, fiilin işlendiği tarihten itibaren beş yıl süreyle hiçbir surette vergi teşvik ve desteklerinden yararlanamazlar.

Bu madde hükümlerine göre istenecek teminat tutarı; düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan tutarların toplamı, faaliyet alanı, mükellefin hukuki statüsü, faaliyette bulunulan il veya bölge, vergi borcu toplamı, fiilin tekrar edip etmediği gibi kıstaslar esas alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre, vergi dairesi müdürünün yazılı talebine istinaden defterdar ve/veya vergi dairesi başkanı tarafından tayin edilir.

Birinci fıkrada sayılanlar ile sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması hariç 359 uncu maddede sayılan fiilleri işleyenler Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre duyurulur. Bu kapsamda yapılan duyurular vergi mahremiyetinin ihlâli sayılmaz. Fiil tüzel kişilik veya tüzel kişiliği olmayan teşekkül bünyesinde işlenmişse, bunlar da duyurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 2- 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“26. “Gümrüklenmiş değer” deyiimi, Uluslararası Kıymet Sözleşmesine göre belirlenecek; ithal eşyası için eşyanın CIF kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile gümrük vergileri toplamını;”

MADDE 3- 4458 sayılı Kanunun 167 nci maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“e) 1/7/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetlerinde bulunan hava yolu şirketlerinin bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal edilen hava taşıtları, motorları ve bunların aksam ve parçaları,”

MADDE 4- 4458 sayılı Kanunun 177 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra dördüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“1) 235 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri ile üçüncü fıkrasında belirtilen eşya ve 237 nci maddesinin üçüncü ve altıncı fıkralarında belirtilen eşya,”

“2. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca;

a) Tasfiye edilebilecek duruma gelen eşya,

b) El konulan eşyanın mahkemesince sahibine iadesine karar verilmesi halinde, eşyanın teslim alınması için ilgisine yapılan tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde teslim alınmayan eşya,

178 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

3. Tasfiye edilmesine karar verilen eşyanın bulunmaması halinde, ithal eşyası için CIF, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile bunlara ilişkin gümrük vergileri tutarları tahsil edilir.”

MADDE 5- 4458 sayılı Kanunun 180 inci maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrasının son cümlesi ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“1. 177 nci maddenin birinci fıkrasının (b), (e), (f), (g) ve (k) bentlerinde ve ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen eşyanın satış bedelinden sırasıyla;

a) Hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar,

- b) Gümrük vergileri,
- c) Satış için yapılmış masraflar,
- d) Para cezaları,

ayrılarak hak sahiplerine dağıtılır. Bu bedellerin dağıtımından sonra artan para olursa, eşya sahipleri adına emanet hesabına alınır. Emanete alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde alınmayan para ile 177 nci maddenin birinci fıkrasının diğer bentlerinde belirtilen eşyanın satış bedelinden bu fıkradaki usule göre yapılacak dağıtımdan sonra kalan para Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesine irat kaydedilir.”

“Eşyanın sahibine iade edilmesine karar verilmesi halinde tasfiye edilen eşyanın gümrük vergileri iade edilmez, müsadere kararı verilmesi halinde satış bedeli Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesine irat kaydedilir.”

“3. Tasfiye edilen eşya ve taşıtın satış bedelinden alınacak gümrük vergileri, eşya için gümrük beyannamesi verilmiş ise beyannamenin tescil edildiği tarihte, kaçak eşya için kaçak eşya tespit tutanağının düzenlendiği tarihte, söz konusu tarihler bilinmiyorsa tespit ve tahakkuk belgesinin düzenlendiği tarihteki vergi oranlarına göre belirlenir.”

“4. Üzerlerinde satılamaz, devredilemez, haciz, rehin, ipotek gibi şerhler bulunan taşıtların tasfiyesinde, bu şerhler ayrıca bir işleme gerek olmaksızın, tasfiye kararı alındığı tarihten itibaren kalkmış sayılarak varsa tescil kayıtları buna göre düzeltilir ve tasfiyesi tamamlanarak birinci ve ikinci fıkra hükümleri çerçevesinde kalan para emanete alınır. Dava sonucunda taşıtın sahibine iadesine karar verilmesi halinde, şerhlere konu bedel ilgisine ödendikten sonra kalan tutar ikinci fıkra hükmü uyarınca sahibine ödenir.”

MADDE 6- 4458 sayılı Kanunun 197 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “beyanname veya beyanname yerine geçen belge üzerinde” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 7- 4458 sayılı Kanunun 232 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve müteakip fıkra numarası buna göre teselsül ettirilmiştir.

“2. Konusu ve yükümlüsünün aynı olması, aralarında maddi veya hukuki yönden bağıllık bulunması şartıyla; birden fazla işleme veya beyannameye ilişkin gümrük vergileri ve para cezalarına tek tahakkuk ve ceza kararı düzenlenebilir.”

MADDE 8- 4458 sayılı Kanuna 218 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“MADDE 218/A- 1. Bakanlık, 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yapı-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun uyarınca yaptırarak işletme hakkını verdiği gümrük kapıları ve/veya lojistik merkezlerini, işletme süresi bittikten sonra 30 yılı geçmemek üzere, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen kiralama ve/veya işletme hakkının verilmesi yöntemleri ile 3996 sayılı Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin ikincil mevzuattaki görevlendirme usullerini kıyas yoluyla uygulayarak devredebilir. Devirlerin yöntemini, değer tespit komisyonu ve görevlendirme komisyonu üyelerini, bu komisyonların çalışma usul ve esasları ile diğer hususları belirlemeye Bakan yetkilidir.”

MADDE 9- 4458 sayılı Kanunun 227 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan “üç yıl” ibaresi “bir yıl” ve 228 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç yıl” ibaresi “iki yıl” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 4458 sayılı Kanununun 231 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 231- 1. İdari yaptırma konu fiilin, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zamanaşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle ceza davası aılımiş olmak kaydıyla, idari yaptırım kararları Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanaşımı süreleri içerisinde uygulanır.

2. Gümrük vergileri alacağına bağlı idari para cezalarının zamanaşımı, bu idari para cezalarına ilişkin gümrük vergilerinin zamanaşımına tabidir.”

MADDE 11- 4458 sayılı Kanununun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “gümrük vergisi” ibareleri “ithalat vergileri”, (b) bendinde yer alan “gümrük vergisine” ibaresi “ithalat vergilerine”, (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan “gümrük vergisinden” ibareleri “ithalat vergilerinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 4458 sayılı Kanununun 235 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 235- 1. Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ithalinin yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin dört katı idari para cezası verilir.

b) (a) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına otuz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına altı yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

c) Eşyanın ithali, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

d) (c) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına sekiz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına iki yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

2. İhracat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya kontrol sonucunda;

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ihracının yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

b) Eşyanın ihracı, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eşyanın gümrüklenmiş değeri kadar idari para cezası verilir.

3. Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyeelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır ve eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği takdirde, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.

4. Birinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinde belirtilen eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur.”

MADDE 13- 4458 sayılı Kanunun 236 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“1. Teminat alınmış olsa bile, gümrük işlemlerine başlanmadan veya bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan gümrük antrepoları veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması veya buralardaki eşyanın değiştirilmesi ya da yapılan sayımlarda kayıtlara göre eşyanın bir kısmının noksan olduğunun anlaşılması hallerinde, bu eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.”

“4. Gümrüksüz satış mağazalarından hak sahibi olmayanlara satış yapılması halinde satışa konu eşyaya, hak sahibi olmakla birlikte limit üstü satış yapılması halinde de limit üstü eşyaya ait ithalat vergilerinin yanı sıra bu vergilerin üç katı para cezası verilir.

5. Gümrük antrepolarındaki eşyanın, antrepo beyannamesinde beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olduğunun tespiti halinde, bu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir, eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur.”

MADDE 14- 4458 sayılı Kanunun 237 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gümrük vergisi” ibaresi “gümrük vergileri” şeklinde değiştirilmiş, birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “taşıt araçlarının sahipleri, kaptanları veya acenteleri tarafından gümrük idaresine” ibareleri madde metninden çıkarılmış, üçüncü fıkrasında yer alan “eşyaya el konularak müsadere olunur” ibaresi “eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir, 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur” şeklinde ve altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“6. Türkiye Gümrük Bölgesine giriş yapan taşıt içerisinde özet beyan verilmeksizin eşya getirildiğinin gümrük idaresince belirlendiği veya eşyanın boşaltılmasına izin verilmesinden sonra gümrük idaresine bildirildiği ve bu eşyanın verilmiş olan özet beyanlardan biri ile ilişkili olmadığının anlaşıldığı hallerde, söz konusu eşya için özet beyan vermekle yükümlü olan kişinin tespit edilmesi halinde bu kişi, tespit edilememesi halinde ise eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişi tarafından, eşyanın yanlışlıkla mahrecinden fazla olarak yüklenmiş olduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde, söz konusu eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur. Ayrıca eşyanın CIF kıymeti kadar para cezası verilir.”

“7. Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen para cezaları özet beyanı veren kişiden, altıncı fıkrada belirtilen para cezası ise özet beyanı vermekle yükümlü olduğu tespit edilen kişiden, bu kişinin tespit edilememesi halinde eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişiden alınır.”

MADDE 15- 4458 sayılı Kanunun 238 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. 241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (l) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumlar hariç, dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali halinde eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı, tam muafiyet suretiyle geçici olarak ithal edilen özel kullanıma mahsus taşıtlar için gümrük vergileri tutarının dörtte biri oranında para cezası verilir. Ancak, dâhilde işleme rejimi kapsamı ithal eşyanının, işleme faaliyetindeki hali veya işlem görmüş ürün hali de dahil olmak üzere rejim çerçevesinde izin verilen yerlerde tespiti halinde, ithal eşyanının gümrük vergileri tutarının iki katı oranında para cezası verilir. Bu cezanın ödeme süresi içinde eşyanın gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması halinde eşyanın gümrük vergileri tutarında para cezası tahsil edilir.”

MADDE 16- 4458 sayılı Kanunun 239 uncu maddesine aşağıdaki fıkra ile birinci fıkrasına “1.” şeklinde fıkra numarası eklenmiştir.

“2. Gümrük vergileri ödenmek suretiyle ihraç edilebilen eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın veya gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkarılmalara eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra bu vergilerin iki katı idari para cezası verilir.”

MADDE 17- 4458 sayılı Kanunun 241 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendine “yanaşması” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yükü bulunmadığı durumlarda, yük almadığının veya yükünün başka bir limana çıkarıldığının veya avarya olduğunun kanıtlanamaması” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 18- 4458 sayılı Kanunun 244 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Gümrük vergileri ve cezalarına ilişkin fiilin, 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan kaçakçılık suçları ile ilişkili olması halinde bu madde hükmü uygulanmaz.”

MADDE 19- 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası ile beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun amacı; tarım satış kooperatif ve birliklerine ilişkin hükümleri düzenlemek, bu kuruluşların kooperatifçilik ve kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak yönetilmelerini, özerk, güçlü ve bağımsız mali yapıyla piyasa koşullarında etkin, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde faaliyet göstermelerini sağlamak ve tarım satış kooperatifçiliğini güçlendirmektir.”

“Kooperatif ve birliklerdeki ortaklık payları rehin ve haciz edilemez. Ortaklık paylarının devri örnek anasözleşmede belirtilen şartlarla yapılabilir.”

MADDE 20- 4572 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Çalışma konuları ve çalışmalarda uyulacak esaslar

MADDE 3- Kooperatif ve birlikler; ortakların ve gerektiğinde diğer üreticilerin ürünlerinin daha iyi şartlarla değerlendirilmesi, mesleki faaliyetleri ile ilgili ihtiyaçlarının karşılanması ve ekonomik menfaatlerinin korunması konularında çalışırlar.

Kooperatif ve birliklerin çalışma konuları ile ürün alım ve değerlendirme işlemlerine, ürün alım bedelini hesaplama ve ödeme şekline, kredi kullanmalarına, yatırımlarına, gelir-gider farklarının dağıtımına ve giderlerin paylaşımına ilişkin usul ve esaslar örnek anasözleşmede gösterilir. Anasözleşmeyle, ortaklara elde ettiği ürünün tamamını veya belirli bir kısmını teslim etme ya da teslim edilmesi zorunlu asgari ürün miktarı şartı getirilebilir.

Kooperatif ve birliklerin birbirleri ve ortakları ile üretim girdisi temini ve ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları her türlü muameleden borsa tescil ücreti alınmaz.

Kooperatif ve birlik organları ile temsile yetkili personeli, tüm faaliyet ve kararlarında, iş ve işlemlerinde genel kabul görmüş rasyonel işletmecilik uygulamaları ile kurumsal yönetim ve kooperatifçilik ilkelerini dikkate alır, bu kuruluşların kuruluş amaçları doğrultusunda hareket eder; varlıklarını, mali yapısını ve rekabet gücünü koruyup geliştirme yönünde gerekli titizliği gösterir ve basiretli bir tacir gibi davranırlar.

Bu Kanunda açıkça belirtilen nisaplar saklı kalmak üzere, birlik ve kooperatiflerde toplantı ve karar nisapları örnek anasözleşmede düzenlenir. Taşınmaz alım ve satımı ile imalat ve inşaat işlerinin yaptırılma yöntemi örnek anasözleşmede düzenlenir.

Bakanlık, kanunların emredici hükümlerine ve bu Kanunun amacına aykırı olmamak şartıyla, bu Kanunda örnek anasözleşmeyle düzenleneceği belirtilen hususlar ile kooperatif ve birliklerin çalışmalarına ilişkin gerekli gördüğü konularda düzenleme yapmaya ve kurumsal yönetim ilkeleri belirlemeye yetkilidir. Kooperatif ve birlikler, Bakanlık tarafından istenilecek bilgi ve belgeleri doğru, eksiksiz ve süresi içinde vermekle; oluşturulan elektronik veri tabanlarına Bakanlıkça istenen verilerin girişini sağlamakla yükümlüdür.”

MADDE 21- 4572 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4- Birlik ve kooperatif organları genel kurul ve yönetim kuruludur. Yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri genel kurulca seçilir. Birliklerde genel müdür, kooperatiflerde ise müdür veya vekilleri yönetim kurulunun doğal üyesidir. Genel müdür dışındaki birlik yönetim kurulu üyelerinin en az ikisi dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun ve örnek anasözleşmede belirtilen niteliklere sahip kişiler arasından seçilir.

Genel kurul toplantılarına katılma hakkına sahip ortaklarda aranan şartlar ile birliklerin genel kurullarını teşkil eden kooperatiflerin temsilcilerinin sayısı, nitelikleri, görev süreleri ve seçilme esasları, kooperatif ve birlik yönetim kurulu üyelerinin sayısı ve bu üyelerde aranan şartlar örnek anasözleşmede belirlenir. Yönetim kurulu üyelerinin görev süresi en fazla dört yıl olup, süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin görevleri, altı ayı geçmemek üzere, yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar devam edebilir. Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilir. Yönetim kurulu ayda bir kez olağan olarak toplanır. Kooperatif ve birlik işlerinin zorunlu kıldığı durumlarda, gerekçeli olarak, olağanüstü toplanabilir. Yönetim kurulu üyelerine ayda en fazla iki toplantı için huzur hakkı ve harcırah ödenebilir.

Haklarında 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda sayılan ve göreve seçilmelerine engel teşkil eden suçlar veya görevi kötüye kullanma suçu nedeniyle adli makamlarca dava açılması, Bakanlıkça 1163 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesi gereği görevlerine tedbiren son verilmesi, bu Kanunun 5 inci maddesi kapsamında yapılan denetim sonucunda düzenlenen raporda ibra edilmemeleri yönünde görüş belirtilmesi veya genel kurula katılma hakkına sahip olanların beşte üçünün gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı olarak talepte bulunması halleri dışında, yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri dolmadan azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurul toplantısı gündemine alınıp görüşülemez. Yukarıdaki hususların varlığı halinde ise, yönetim kurulu üyelerinin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesine ilişkin kararlar, hazirun cetvelinde imzası bulunanların yarısından fazlasının oyuyla alınır.

Birlik yönetim kurulu, karar organı olarak kanun, anasözleşme ve genel kurul kararları doğrultusunda birlik faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esasları saptar, yıllık iş programları, politika ve stratejiler ile personel politikasını belirler, iş ve işlemlerin bunlara uygun yürütülmesini gözetir, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarının yerine getirilmesini denetler ve açıkça genel kurulun yetkisinde tanımlanan hususlar dışında birliğin işletme konusunun ve amacının gerçekleştirilmesi için gerekli olan kararları alır.

Birliklerin işleri kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat hükümleri ile genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak, genel müdürün yönetim ve koordinasyonunda genel müdürlük tarafından yürütülür. Birlik genel müdürü, birlik faaliyetlerinin yönetilip yönlendirilmesinden sorumlu olup; kanun, anasözleşme, genel kurul ve yönetim kurulu kararları ile yıllık iş programları, politika ve stratejik hedefler doğrultusunda birlik faaliyetlerinin yürütülmesi için uygun idari yapıyı oluşturur, yönetir ve yönlendirir, yönetim kurulu tarafından belirlenen politikalar çerçevesinde ürün alım ve değerlendirme faaliyetlerini koordine eder ve personel planlaması yapar. Birliğin iş programı, politika ve stratejilerini hazırlar ve yönetim kurulu kararına sunar.

Birlik genel müdürü ve varsa genel müdür yardımcıları, en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun, kamu kurum ve kuruluşlarında ya da kooperatif ve birliklerde veya özel kuruluşlarda yönetim, pazarlama, ürün ticareti, denetim, finansman veya bu kuruluşların faaliyet konularında en az sekiz yıl çalışmış, 1163 sayılı Kanunda sayılan ve yönetim kurulu üyelik görevine seçilmeye engel teşkil eden suçlar veya görevi kötüye kullanma suçu nedeniyle mahkum olmayan kişiler arasından yönetim kurulunca atanır. Birlik genel müdürü ve genel müdür yardımcıları, yönetim kurulu tarafından birliğin amaç ve faaliyet konularının zorunlu kıldığı makul, kabul edilebilir ve objektif gerekçelere dayanılarak görevden alınabilir.

Kooperatiflerin işleri kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat hükümleri ile genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak müdürler tarafından yürütülür.

Kooperatif ve birliklerde temsil yetkisinin kimler tarafından ve ne şekilde kullanılacağı örnek anasözleşmede gösterilir. Ancak, bu kuruluşları taahhüt altına koyabilmek için örnek anasözleşmede belirtilen imzaya yetkili kişilerden en az ikisinin müşterek imzaları ve bu müşterek imzalardan birinin, birliklerde genel müdüre, kooperatiflerde ise müdüre veya bulunmadığı durumlarda vekillerine ait olması şarttır.

Kooperatif ve birliklerde istihdam edilen müdür ve diğer personelde aranan şartlar ile atama, nakil, terfi, görevden alma, kadro ve özlük hakları ile sair esaslar, birlik yönetim kurulunca hazırlanan ve genel kurulca kabul edilen yönetmelikte gösterilir. Birlik ortağı olmayan kooperatiflerde söz konusu yönetmelik, yönetim kurulu tarafından hazırlanır ve genel kurulun onayı ile yürürlüğe girer. Kooperatiflerde müdürün en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olması şarttır.”

MADDE 22- 4572 sayılı Kanunun 5 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bağımsız denetim ve alınması gereken tedbirler

MADDE 5- Bakanlıkça ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslar dikkate alınarak belirlenen birlikler, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümlerine göre bağımsız denetime tabidir.

Yönetim kurulu, doğrudan ya da Bakanlıkça yapılan denetim veya bu madde kapsamında yapılacak denetim sonucunda bir görüş olarak bildirilmiş ise, birlikte ve bir birliğe bağlı olmayan kooperatiflerde üst üste üç dönemin menfi gelir-gider farkı ile sonuçlanması veya her halükarda menfi gelir-gider farkının toplam aktif değerlerin yüzde onuna tekabül etmesi veya borç ödemede ve giderlerin karşılanmasında sorun yaşanması durumlarında, birlik ve ortak kooperatiflerin veya kooperatifin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, gerekli önlemlerin alınması ve riskin yönetilmesi amacıyla derhal uzmanlardan bir komite kurmak ve komitenin sağlıklı bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere her türlü tedbiri almakla yükümlüdür. Uzman komitesi raporu, düzenlenmesini takip eden ilk genel kurul toplantısında, gündemde olmasa bile ayrı bir gündem maddesi olarak görüşülür. Genel kurulda, birlik veya kooperatifin varlığını ve faaliyetlerini geliştirip sürdürmesi için gerekli telafi edici tedbirlere ilişkin kararların alınması zorunludur.

Birlik, denetim sonuçlarını da gözeterek, etkinliği ve verimliliği azalmış veya varlıklarının yarısı karşılıksız kalmış ortak kooperatiflerden durumlarının düzeltilmesini ister ve iki yıldan fazla olmamak üzere verilen sürede bir başka kooperatifle birleşme dahil, gerekli tedbirleri almayan kooperatifleri ortaklıktan çıkarır.

Kooperatifler, bağlı buldukları birliğin mevzuata, anasözleşmelere ve genel kabul görmüş kooperatifçilik ve kurumsal yönetim ilkelerine aykırı olmamak koşuluyla faaliyet konularıyla ilgili olarak belirleyeceği ilke ve esaslara uymak zorundadır.”

MADDE 23- 4572 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “cins ve nev’i, isim ve unvan değişiklikleri ile tashihleri” ibaresi “her nev’i cins, kayıt, tashih, ifraz, taksim, birleştirme ve ruhsatlandırma işlemleri, depo, hizmet ve üretim tesisi inşaatları” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 4572 sayılı Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Kooperatif ve birliklerin örnek anasözleşmeleri, birliklerin görüşü alınarak Bakanlıkça hazırlanır. Bakanlıkça, bu Kanunda açıkça örnek anasözleşmelerde düzenleneceği belirtilen hususlara ilişkin hükümlerde, birliklerin görüşü de alınarak doğrudan veya birliklerin yarından bir fazlasının yönetim kurullarının bu konudaki müşterek isteği ve Bakanlığın oluru ile değişiklik yapılabilir. Birliklerin yarından bir fazlasının müştereken değişiklik için başvurması halinde, Bakanlık başvuruyu en geç üç ay içinde değerlendirerek sonuçlandırır. Anasözleşmelerin diğer hükümlerindeki değişiklikler genel usullere göre yapılır. Örnek anasözleşmeler, ürün gruplarına göre de hazırlanabilir.

Kooperatif ve birlikler, yönetim kurulu kararıyla anasözleşmelerinin örnek anasözleşme değişikliklerine intibakını sağlar ve tescile tabi hususları karar tarihinden itibaren bir ay içinde ticaret siciline tescil ettirerek Bakanlığa bildirir. Anasözleşme intibakı ilk genel kurulda ortakların bilgisine sunulur. Anasözleşmelerini en çok altı ay içinde intibak ettirmeyen kooperatif ve birlikler dağılmış sayılır.”

MADDE 25- 4572 sayılı Kanununun 8 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü Kuruluş Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi kooperatif ve birlikler hakkında uygulanmaz.”

MADDE 26- 4572 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla kooperatif ve birliklerin kesinleşmiş en son bilançolarındaki açıkları yedek akçelerden ve fonlardan karşılanamadığı takdirde, bu bilanço açıklarını kapatmak üzere ve bilanço açıklarıyla sınırlı olmak kaydıyla ortaklara, en fazla sermaye taahhüt tutarları kadar, ek ödeme yükümlülüğü getirilir. Ek ödeme yükümlülüğü, ortaklığın çıkma veya çıkarılma nedeniyle sona ermesi hallerinde ödenecek sermaye paylarından düşülür ve ödenmiş sermaye payını aşan ek ödeme tutarı tahsil edilir. Ölüm nedeniyle ortaklık sona ermiş ise, ek ödeme yükümlülüğünün tahsili iade edilecek sermaye payı ile sınırlı tutulur.

Ortak başına tekabül eden ek ödeme tutarı; bilanço açığı, değişken ve sabit giderler, ortakların teslim ettikleri ürün miktarları ve ortak sayısı gibi kriterler gözetilerek örnek anasözleşmede belirlenecek usul ve esaslara göre hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan ek ödeme tutarları, her yıl, yine örnek anasözleşmede belirlenen usul ve esaslara göre güncellenir. Ek ödemelerin tahsili bu güncel tutarlar üzerinden yapılır.

Ek ödeme tutarları kooperatif ve birlik gelir hesapları ile ilişkilendirilmeksizin bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir ve bu fon hesabında izlenen tutarlar kooperatif ve birliklerin bilanço açıklarının kapatılmasında kullanılır.”

MADDE 27- 4572 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Birliklerin 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında takip edilenler de dahil olmak üzere, 1/5/2000 tarihinden sonra Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu Gider Hesabından ilgili mevzuat uyarınca kullandıkları krediler ile bu kredilere banka cari faizi veya TEFE/ÜFE aylık değişim oranından düşük olanı basit usulde uygulanmak suretiyle hesaplanarak eklenecek tutarın, bu maddede belirtilen hükümler uyarınca ödenmesi şartıyla, söz konusu kredilere ilişkin olarak bu maddenin yayımı tarihine kadar uygulanan faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’i alacakların tamamının tahsilinden vazgeçilir.

Tahsilinden vazgeçilen tutarlar birlikler tarafından kurum kazancına dahil edilmez, bilançonun pasifinde özel bir hesapta izlenir ve bu hesapta izlenen tutarlar, Birliğin gelir-gider menfi farklarından mahsup edilir.

Yeniden yapılandırmaya konu edilecek anapara tutarının belirlenmesinde, her bir Birliğin muhtelif tarihlerde kullandığı ve bakiyesi bulunan kredi toplamından, varsa yapılan ödemeler düşüldükten sonra elde edilecek tutar esas alınır.

Yeniden yapılandırmadan faydalanılabilmesi için ilgili birlik tarafından 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen borçlar için ilgili vergi dairelerine, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilmeyen borçlar için ise T.C. Ziraat Bankasının ilgili şubelerine, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde başvuruda bulunulur. Süresi içinde başvuruda bulunulmayan borçlar için ilgili mevzuat uyarınca borç ertelemesi yapılmaz ve borç tutarları 6183 sayılı Kanun kapsamında takibe konu edilir.

Yeniden yapılandırılan tutar, bu maddenin yayımını izleyen yıl başlamak üzere eşit taksitler halinde yılda bir ödenir ve ödemeler en fazla on beş yılda tamamlanır. Taksitlerin yıl içinde ödeneceği tarih, başvuru sırasında belirtilir. Yeniden yapılandırılmış olan borcun ilk taksit süresi içinde tamamen ödenmesi halinde, bu madde uyarınca yeniden hesaplanan faiz tutarlarından yüzde yirmi beş oranında indirim uygulanır. Yeniden yapılandırılan tutara taksit döneminde herhangi bir faiz uygulanmaz.

6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen borçlardan bu madde çerçevesinde yeniden yapılandırılanlara ilişkin işlemler, ilgili vergi dairesince yürütülür. İlgili vergi dairesi veya T.C. Ziraat Bankası şubesi tarafından tahsil edilen tutarlar, iki iş günü içinde genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere T.C. Ziraat Bankası aracılığıyla Hazine Müsteşarlığının ilgili hesabına aktarılır.

Taksit tutarlarının vadelerinde kısmen veya tamamen ödenmemesi durumunda, ödenmeyen kısma 6183 sayılı Kanun ile belirlenen oranlarda gecikme zammı uygulanır. İki taksitin arka arkaya vadesinde ve tahakkuk eden gecikme zamları ile birlikte tam olarak ödenmemesi halinde yeniden yapılandırma işlemi iptal edilir ve birlikler ödedikleri tutar kadar bu madde hükmünden yararlanırlar. Kalan tutar 6183 sayılı Kanun kapsamında takibe konu edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.”

MADDE 28- 4572 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Birliklerin bu Kanun uyarınca terkin ve tasfiye edilen 1/5/2000 tarihi öncesi borç anapara ve faiz tutarları ile 1/5/2000 tarihinden sonra birliklere kullandırılan Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kredilerinin bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca tahsilinden vazgeçilen faizlerle oluşturdukları özel fon hesabından, birliğin gelir-gider menfi farklarının yanı sıra, ortak kooperatiflerden olan ve tahsil kabiliyeti kalmamış bulunan birlik alacakları ile bu maddenin yayımı tarihine kadar bu alacaklara ilişkin işleyen faiz ve gecikme zammı gibi fer’i alacakları da mahsup edilebilir. Kooperatiflerin birliklere olan bu kapsamdaki borçlarının, birlik bilançolarındaki özel fon tutarını aşması durumunda, birlik yönetim kurulu kararıyla aşan tutarların da tahsilinden vazgeçilebilir. Kooperatif borçlarının bu şekilde mahsup edilmesi veya tahsilinden vazgeçilmesi sermaye transferi olarak değerlendirilmez. Birliklerin ortak kooperatiflere yönelik 1/5/2000 tarihinden itibaren yaptıkları alacağın mahsup edilmesi ve tahsilinden vazgeçilmesi işlemleri, bu madde kapsamında yapılmış sayılır.

Kooperatiflerin birliklere olan borçlarından mahsup edilen veya tahsilinden vazgeçilen tutarlar, kurum kazancına dahil edilmez, kooperatif gelir hesapları ile ilişkilendirilmeksizin bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir ve bu fon hesabında izlenen tutarlar kooperatiflerin gelir-gider menfi farklarından mahsup edilebilir. Bu mahsuplar sonucu kalan tutarlar birlik ve kooperatiflerin özel fon hesabında tutulmaya devam olunur.

Özel fon hesabı tutarlarının herhangi bir suretle işletmeden çekilmesi, sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiyesi, devredilmesi, bölünmesi hallerinde söz konusu tutarlar ilgili dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde vergiye tabi tutulur.”

MADDE 29- 4572 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bakanlıkça bu maddenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde 7 nci madde çerçevesinde örnek anasözleşmeler hazırlanır. Anasözleşme değişiklikleri tescil ettirilinceye kadar mevcut anasözleşmelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

4 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan birlik ve kooperatif yönetim kurulu üyelerine ilişkin hükümler ilk yönetim kurulu seçimlerinden itibaren uygulanır.

4 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasında yer alan kooperatiflerde müdürlerin en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş olma şartı, mevcut kooperatif müdürleri için ilk yönetim kurulu seçimlerine kadar uygulanmaz.”

MADDE 30- 4572 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile geçici 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 31- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Kurum piyasa faaliyetlerine ilişkin olarak tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişiler ile bunların yetkilileri hakkında açılan kamu davalarını katılan sıfatıyla takip edebilir. Bu konularla ilgili olarak suç duyurusunda bulunabileceği gibi mevzuatın uygulanması açısından, adli ve mülki makamlardan yaptırım talebinde bulunabilir.

Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin ve diğer kanunlarda yer alan ceza ve tedbirlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

Münhasıran her türlü uyuşturucu madde, alkollü içki, tütün ve tütün mamulleri bağımlılığı ile mücadele etmek amacıyla kurulmuş ve kamu yararına çalışma statüsü verilmiş olan derneklere, 5018 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi hükmüne tabi olmaksızın yardım yapılmak üzere, Sağlık Bakanlığı bütçesinde gerekli ödenek öngörüldür.”

MADDE 32- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca tasfiyelik hale gelenlerinin tabii afetler, bulaşıcı hastalıklar ve benzeri olağanüstü durumlarda genel ve özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere, köylere ve bunların teşkil ettikleri birliklere bedelsiz teslimi ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 16/A maddesi uyarınca tasfiyelik hale gelenlerinin bu bentte sayılanlara bedelsiz teslimi,”

MADDE 33- 4760 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“4. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 18 inci maddesinin verdiği yetki uyarınca kullanılma zorunluluğu getirilen ulusal markeri bulunmayan ya da standartlara uygun olmayan özel tüketim vergisine tabi malları bulundurduğu tespit edilenler adına, malların tespit tarihindeki miktarı üzerinden 11 inci maddedeki esaslara göre özel tüketim vergisi resen tarh edilir. Bu tarhiyata ayrıca vergi ziyai cezası uygulanır.”

“5. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin verdiği yetki uyarınca kullanılma zorunluluğu getirilen özel etiketi veya işareti olmayan özel tüketim vergisine tabi malların bulundurulduğunun tespit edilmesi halinde; müteselsilen sorumlu olmak üzere, bu malları bulunduranlar ile ithal veya imal edenlerden herhangi biri adına; malların tespit tarihindeki emsal bedeli veya miktarı üzerinden 11 inci maddedeki esaslara göre özel tüketim vergisi resen tarh edilir. Bu tarhiyata ayrıca vergi ziyai cezası uygulanır.”

MADDE 34- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile il özel idareleri veya defterdarlıkların tasfiye işlemleri bu Kanun hükümlerine tabi değildir.”

MADDE 35- 5015 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“21) Kaçak akaryakıt: 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca kaçak olarak kabul edilen akaryakıtı,”

MADDE 36- 5015 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“5607 sayılı Kanuna aykırı fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olanlara lisans verilmez. Lisans sahibinin tüzel kişi olması durumunda söz konusu tüzel kişilikte suçun işlendiği tarih itibarıyla yüzde ondan fazla paya sahip ortaklar ile görevden ayrılmış olan veya halen görevde bulunan yönetim kurulu başkan ve üyelerine, temsil ve ilzama yetkili olanlara lisans verilmez ve bu kişiler lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan pay sahibi olamaz.”

MADDE 37- 5015 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“1) Kaçak akaryakıt veya sahte ulusal marker elde etmeye, satmaya ya da herhangi bir piyasa faaliyetine konu etmeye yarayacak şekilde lisansa esas teşkil eden belgelerde belirlenenlere aykırı sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipmanı bulundurmamak,”

MADDE 38- 5015 sayılı Kanununun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Rafinerici lisansı sahipleri, tesislerindeki; ham petrol, ara ürün, akaryakıt harici ürün ve akaryakıt tankları ile yurt içi ve yurt dışı satış tanklarını lisanslarına işletmekle yükümlüdürler ve lisanslarına işlenmiş tanklarda, belirtilen ürünler dışında başka bir ürün bulunduramazlar.”

MADDE 39- 5015 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dağıtıcı lisansı sahipleri, Kurum tarafından belirlenen esaslara uygun olarak bayilerinde kaçak akaryakıt satışının yapılmasını önleyen teknolojik yöntemleri de içeren bir denetim sistemi kurmak ve uygulamakla yükümlüdür. Dağıtıcı lisansı sahibi Kurumun bu sisteme erişimini sağlar. Kurum, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının görevlerinin gerektirdiği ölçüde bu sisteme doğrudan erişimini sağlar. Kurum, yukarıda sayılan kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaç duyacağı bilgi ve belgeleri yine görevlerinin gerektirdiği ölçüde verir. Söz konusu sistemi kurmadığı ya da Kurumca belirlenen usul ve esaslara uygun denetimi sağlayamadığı tespit edilen dağıtıcılara 19 uncu maddede öngörülen miktarda idari para cezası uygulanır. Dağıtıcı lisans sahipleri, bayi denetim sisteminin kurulmadığı veya kurulan sistemin Kurumca yapılan düzenlemelere uygun bulunmadığı tespit edilen bayilere akaryakıt ikmal yapamaz.”

MADDE 40- 5015 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurum; piyasa faaliyetlerine ilişkin olarak; lisans sahipleri veya yetkilileri hakkında açılan kamu davalarını katılan sıfatıyla takip edebilir. Bu konularla ilgili olarak suç duyurusunda bulunabileceği gibi mevzuatın uygulanması açısından, adli ve mülkî makamlardan yaptırım talebinde bulunabilir.”

MADDE 41- 5015 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurum piyasa faaliyetlerini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşları personeli eliyle denetime tabi tutar. Kurum, denetlemelerde kullanılmak üzere, Türk Akreditasyon Kurumu ile işbirliği yaparak akredite sabit ve gezici laboratuvarlar kurabilir, kurulmasına kaynak aktarabilir. Denetlemede, ön araştırmada ve soruşturmada takip edilecek usul ve esaslar Kurum tarafından, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 42- 5015 sayılı Kanununun 16 ncı maddesine beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ulusal petrol stoğu düzenlemesi kapsamında rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahipleri ile serbest kullanıcıların bulundurmamakla yükümlü oldukları stokları denetlemeye ve tutulacak bu stokların miktarında azalma yapılmayacak şekilde ürün cinsini ve ürünlerin birbirine tahvil edilmesini düzenlemeye Kurum yetkilidir.”

MADDE 43- 5015 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yurt içinde pazarlanacak akaryakıtta veya akaryakıtlarla harmanlanan ürünlere rafineri çıkışında veya serbest dolaşıma girişinde rafinericilerce ve dağıtıcılarca Kurumun belirleyeceği şart ve özellikle ulusal marker eklenir. Biyoyakıt ilk üretim merkezleri ile tasfiye edilecek akaryakıt için ulusal marker ekleme noktaları Kurum tarafından belirlenir. Ulusal marker ekleme işlemleri Kurumca yetki verilen bağımsız gözetim firmalarının nezaretinde Kurumun belirleyeceği usul ve esaslara göre yapılır. Ulusal marker ekleme işlemlerinde meydana gelecek usulsüzlüklerden lisans sahibi ile bağımsız gözetim firmaları müştereken sorumludur.

Ulusal marker eklemekle yükümlü lisans sahipleri, her yıl kasım ayı içinde takip eden yıla ait pazarlama projeksiyonlarını Kuruma bildirir ve bu projeksiyona göre Kurumca temin edilecek ulusal marker, Kurumca belirlenecek usul ve esaslara göre akaryakıtta eklenmek üzere ilgili lisans sahiplerine teslim edilir.”

MADDE 44- 5015 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

Bu Kanuna göre;

a) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara bir milyon Türk Lirası idari para cezası verilir:

- 1) Lisans almaksızın lisansa tabi faaliyetlerin yapılması.
- 2) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (1) bendinin ihlali.
- 3) 18 inci maddenin ihlali.

b) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (1) bendinin bayilik lisansı sahipleri tarafından ihlali halinde bayinin sözleşme yaptığı dağıtıcı lisansı sahipleri hakkında (a) bendinde belirtilen cezanın dörtte biri uygulanır.

c) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara sekiz yüz elli bin Türk Lirası idari para cezası verilir:

1) Kurumca, 10 uncu madde gereği yapılan uygulamaların dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi veya engellenmeye teşebbüs edilmesi.

2) 9 uncu maddede yer alan kısıtlamalara uyulmaması.

3) 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci ve 17 nci maddelerin ihlali.

d) 8 inci maddenin ihlali halinde bayiler için (c) bendinde yer alan cezanın beşte biri uygulanır.

e) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara üç yüz elli bin Türk Lirası idari para cezası verilir:

1) Lisans almaksızın hak konusu yapılan tesislerin yapımına veya işletimine başlanması ile bunlar üzerinde tasarruf hakkı doğuracak işlemlerin yapılması.

2) Sahip olunan lisansın verdiği haklar dışında faaliyet gösterilmesi.

3) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (f) bendinin bir takvim yılı içinde Kurumca yapılan uyarıya rağmen ihlali, aynı fıkranın (1) bendi haricindeki bentlerin ihlali.

4) 12 nci maddede yer alan hükümler dahilinde iletim ve depolama tesislerine erişimin dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi.

f) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (I) bendi kapsamındaki ihlaller hariç olmak üzere bayiler için (e) bendinde yer alan cezanın beşte biri uygulanır.

g) Ulusal marker ekleme işlemlerine nezaret etmek üzere yetki verilen bağımsız gözetim firmalarının yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde (a) bendinde belirtilen cezanın dörtte biri uygulanır.

h) 16 ncı madde uyarınca ulusal petrol stoğu tutma yükümlülüğü bulunan lisans sahiplerine, eksik tuttukları her bir ton ürün için iki yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Eksik tutulan stok miktarının hesabında ton küsuratı dikkate alınmaz.

Ceza uygulanan bir fiilin iki takvim yılı geçmeden aynı kişi tarafından tekrarı halinde, cezalar iki kat olarak uygulanır.

İdari para cezaları, ön araştırma veya soruşturma aşamasının tamamlanmasından sonra Kurul tarafından en geç üç ay içinde karara bağlanır.

Bu Kanunun kaçakçılık kapsamında verilen idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması tahsil işlemlerini durdurmaz.

İdari para cezalarının tebliğ tarihini izleyen otuz gün içinde ödenmemesi halinde, cezanın ilgili vergi dairesi aracılığı ile tahsili sağlanır. Tahsilatta 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak bu Kanunun getirdiği yükümlülükleri uymayanlara Kurumca bin beş yüz Türk Lirasından yetmiş bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

Tesisler, lisans alınıncaya veya bu Kanuna göre lisans gerektirmeyen faaliyet gösterecek hale getirilinceye kadar mühürlenir.”

MADDE 45- 5015 sayılı Kanunun 20 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“5607 sayılı Kanunda belirtilen kaçakçılık fiillerinin işlendiği tespit edilen rafineri hariç her türlü tesiste lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar Kurum tarafından geçici olarak durdurulur ve bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez. Kesinleşmiş mahkeme kararına göre lisans sahiplerinin lisansı iptal edilir. Lisans sahibine verilen idari para cezası ödenmeden lisansa konu tesis için lisans verilmez.

Kaçakçılık fiilinin sadece ulusal marker seviyesi ile ilgili olması durumunda, akaryakıtın, akredite laboratuvar analiz sonucuna göre ulusal marker seviyesinin olumlu olması veya resmi kayıtlara göre menşeinin ve Türkiye’ye kanuni yollarla serbest dolaşıma girdiğinin belgelendirilmesi durumlarında geçici durdurma kararı Kurum tarafından kaldırılır.

Seyyar kontrol cihazı ile yapılan ulusal marker kontrol sonucunun geçersiz çıkması halinde, alınan numune en geç beş iş günü içinde laboratuvara teslim edilir. Laboratuvar, yapılması istenilen analizleri numune özellikleri değişime uğramadan on beş gün içinde yapar ve sonucunu en geç üç iş günü içinde Kuruma bildirir. Akredite laboratuvar sonucunun bildirilmesine kadar Kurum, kaçak akaryakıt satışını engelleyecek idari tedbirleri alır.”

MADDE 46- 5015 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- 14 üncü maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen yönetmelik altı ay içinde yürürlüğe konulur.”

MADDE 47- 5015 sayılı Kanunun ek 3 üncü, ek 4 üncü ve ek 5 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 48- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 83 üncü maddesinin dördüncü, altıncı ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçilme yeterliliği bulunmadığı sonradan anlaşılanlar ile seçilme yeterliliğini kaybedenlerin oda, borsa ve Birlik organlarındaki görevleri sona erer.”

“Oda ve borsalarda seçilme hakkının kullanılabilmesi için; ticaret şirketlerinde gerçek kişi temsilcinin şirketin ortağı ve/veya yöneticisi, gerçek kişiler ve ticaret şirketleri dışındaki tüzel kişilere ait ticari işletmelerde ise işletmenin sahibi veya temsilcisi olması ve şirketi ya da işletmeyi temsil ile bağlayıcı işlem yapmaya yetkili bulunması, bu durumun seçimden en az altı ay öncesini kapsamaması şarttır. Bu fıkra kapsamında belirtilen şartlar şubeleri temsile yetkili kılınanlar için de aranır.”

“Üye şirketin münfesihi olması, şirketin veya işletmenin işyerini veya merkez kaydını başka bir oda ya da borsanın çalışma alanına taşınması halinde, üyelik ile birlikte seçilmiş olduğu oda, borsa ve Birlik organlarındaki görevi kendiliğinden sona erer.”

MADDE 49- 5174 sayılı Kanunun 100 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 100- Odalar, borsalar, Birlik ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları Bakanlığın denetimine tabidir.

Odalar, borsalar ve Birliğin ilgili personeli ile organlarında görevli üyeleri, Bakanlık müfettişlerinin talebi üzerine her türlü belge, defter, kayıt ve bilgileri ibraz etmek ve örneklerini noksansız ve gerçeğe uygun olarak vermek, para ve para hükmündeki evrakı göstermek, bunların sayılmasına ve incelenmesine yardımcı olmak, yazılı ve sözlü bilgi taleplerini karşılamak, denetimde her türlü yardım ve kolaylığı göstermek ve çalışmalarını yapabilecekleri uygun bir yer tahsis etmekle yükümlüdür.

İkinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen veya 76 ncı maddede belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan ya da görevi başında kalması yapılan denetim bakımından sakıncalı görülen oda, borsa ve Birlik personeli Bakanlık müfettişinin teklifi üzerine Bakanlıkça tedbiren geçici olarak görevden uzaklaştırılabilir. Bu madde kapsamında organ üyelerinin görevden uzaklaştırılmaları ise Bakanlık veya doğrudan Cumhuriyet savcısı tarafından yetkili asliye hukuk mahkemesinde açılan dava üzerine, iki ay içinde basit usulde yapılacak yargılama sonucunda karara bağlanır. Dava sonucu, mahkemece Bakanlık, ilgili oda veya borsa ve Birliğe bildirilir. Görevden uzaklaştırılan personele, uzaklaştırma süresi boyunca yapılacak ödemelerin üçte ikisi ödenir.

Bu madde kapsamında görevden uzaklaştırılanlar; denetim sırasında veya denetimin tamamlanmasından sonra Bakanlık kararıyla veya haklarında kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği ya da mahkûmiyetlerine karar verilmediği takdirde görevlerine dönerler. Görevine iade edilenlerin uzaklaştırma süresi boyunca mahrum kaldığı ödentileri, kanuni faizleri ile birlikte istihdam edilen oda, borsa veya Birlik tarafından ödenir.

Bakanlık, bu madde kapsamında açılan davaları katılan sıfatıyla takip edebilir.

Odalar, borsalar, Birlik ve bunların organları ile bağlı ve ilgili kuruluşları, Bakanlıkça yapılan denetim sonucunda verilen talimatlara ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin alınan tedbirlere riayet etmek zorundadır.”

MADDE 50- 5174 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 17- Bu Kanunun 84 üncü maddesinin birinci fıkrası gereği 2012 yılının Ekim ayında başlayıp Kasım ayında tamamlanması gereken, ancak Bakanlar Kurulunun 4/6/2012 tarihli ve 2012/3237 sayılı Kararı ile 2013 yılının Şubat-Mart aylarına ertelenen oda ve borsaların organ seçimlerinde oy kullanmak üzere alınan yetki belgeleri, başvuruya dair usule tabi olmaksızın, Ticaret Sicil Müdürlüklerince “yetkinin devam ettiği” ibaresi ile onaylanmış olması şartıyla, Bakanlar Kurulunun 28/1/2013 tarihli ve 2013/4244 sayılı Kararıyla yeniden 2013 yılının Mayıs-Haziran aylarına ertelenen oda ve borsaların organ seçimlerinde kullanılabilir.

Bu Kanunun 83 üncü maddesinin altıncı fıkrasında öngörülen en az altı aylık süre şartı 2013 yılının Mayıs-Haziran aylarında yapılacak oda ve borsaların organ seçimlerinde aranmaz.”

MADDE 51- 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hesaplanan kanunî faizi ile birlikte geri alınır” ibaresi “hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 52- 8/3/2007 tarihli ve 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına 15 Türk Lirası harç alınır. Bakanlar Kurulu, bu miktarı sifra kadar indirmeye yetkilidir.”

“(3) Çıkış tarihi itibarıyla yurt dışında oturma izni bulunanlar, 7 yaşını doldurmamış olanlar, pasavan ve benzeri belgelerle çıkış yapanlar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine kimlik belgesiyle çıkış yapanlar ile yurt dışına ticari amaçla sefer yapan kara, deniz, hava ve demiryolu toplu taşıma ve yük taşıma araçlarının mürettebatı ile Bakanlar Kurulunca belirlenen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından yurt dışına çıkış harcı alınmaz.”

MADDE 53- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Akaryakıt: Benzin, gaz yağı, jet yakıtı, motorin, fuel-oil, sıvılaştırılmış petrol gazları, doğal gaz gibi akaryakıt ürünleri ile akaryakıt yerine kullanılan petrol türevleri ve bunların karışımları ile akaryakıt yerine kullanılan diğer ürünleri,”

MADDE 54- 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kaçakçılık suçları

MADDE 3- (1) Eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye sokan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Eşyanın, gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde, verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar arttırılır.

(2) Eşyayı, sahte belge kullanmak suretiyle gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin ülkeye sokan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Transit rejimi çerçevesinde taşınan serbest dolaşımda bulunmayan eşyayı, rejim hükümlerine aykırı olarak gümrük bölgesinde bırakan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Belli bir amaç için kullanılmak veya işlenmek üzere ülkeye geçici ithalat ve dahilde işleme rejimi çerçevesinde getirilen eşyayı, sahte belge ile yurt dışına çıkarmış gibi işlem yapan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(5) Birinci ila dördüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesine iştirak etmeksizin, bunların konusunu oluşturan eşyayı, bu özelliğini bilerek ve ticarî amaçla satın alan, satışa arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(6) Özel kanunları gereğince gümrük vergilerinden kısmen veya tamamen muaf olarak ithal edilen eşyayı, ithal amacı dışında başka bir kullanıma tahsis eden, satan veya devreden ya da bu özelliğini bilerek satın alan veya kabul eden kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(7) İthal kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeye sokan kişi, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. İthal yasak eşyayı, bu özelliğini bilerek satın alan, satışa arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, aynı ceza ile cezalandırılır.

(8) İhracı kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeden çıkaran kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(9) İhracat gerçekleşmediği halde gerçekleşmiş gibi göstermek ya da gerçekleştirilen ihracata konu malın cins, miktar, evsaf veya fiyatını değişik göstererek ilgili kanun hükümlerine göre teşvik, sübvansiyon veya parasal iadelerden yararlanmak suretiyle haksız çıkar sağlayan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Beyanname ve eki belgelerde gösterilen ile gerçekte ihraç edilen eşya arasında yüzde onu aşmayan bir fark bulunması halinde, sadece 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

(10) Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, kaçakçılık suçunu işleyen kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(11) Akredite laboratuvar analiz sonucuna göre Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından belirlenen seviyede ulusal marker içermeyen, yasal yollarla Türkiye’de serbest dolaşıma girdiği belgelendirilemeyen veya menşei belli olmayan akaryakıtı; üreten, satışa arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(12) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan izin alınmadan; akaryakıt haricinde kalan solvent, madeni yağ, baz yağ, asfalt ve benzeri petrol ürünlerinden akaryakıt üreten veya bunları doğrudan akaryakıt yerine ikmal ederek üreten, satışa arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(13) Her türlü üretim, iletim ve dağıtım hatları dahil olmak üzere sıvı veya gaz halindeki hidrokarbonlarla, hidrokarbon türevi olan yakıtları nakleden boru hatlarından, depolarından veya kuyulardan kanunlara aykırı şekilde alınan ürünleri satışa arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(14) Kaçak akaryakıt veya sahte ulusal marker elde etmeye, satmaya ya da herhangi bir piyasa faaliyetine konu etmeye yarayacak şekilde lisansa esas teşkil eden belgelerde belirlenenlere aykırı olarak sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipman bulunduranlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(15) Ulusal markeri yetkisiz olarak üreten, satışa arz eden, satan, yetkisiz kişilerden satın alan, kabul eden, bu özelliğini bilerek nakleden veya bulunduranlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ulusal markerin kimyasal özelliklerini taşımasa bile, bu madde yerine kullanılmak amacıyla üretilen kimyasal terkipler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.

(16) Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretlerin taklitlerini imal eden veya ülkeye sokanlar ile bunları bilerek bulunduran, nakleden, satan ya da kullananlar üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(17) Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretleri; ilgili mevzuatta belirlenen şekilde temin etmesine rağmen belirlenen ürünlerde kullanmaksızın bedelli veya bedelsiz olarak yayanlar, bunları alma veya kullanma hakkı olmadığı halde sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir biçimde ilgili kurum ve kuruluşları yanıltarak temin edenler, bunları taklit veya tahrif ederek ya da konulduğu üründen kaldırarak, değiştirerek ya da her ne suretle olursa olsun tedarik ederek amacı dışında kullananlar üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(18) Ambalajlarında bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri üreten, yurda sokan, ticari amaçla bulunduran, nakleden, satışa arz eden veya satanlar üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(19) Ambalajlarında taklit bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretleri taşıyan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri üreten veya yurda sokanlar, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile; bu ürünleri ticari amaçla bulunduran, nakleden, satışa arz eden veya satanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(20) Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajları üzerinde bulunan ürün bilgileri ile bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretlerin içerdiği bilgilerin farklı olması halinde, bu ürünleri üreten, ithal edenler ile ticari amaçla bulunduran, nakleden, satışa arz eden veya satanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(21) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiiller, teşebbüs aşamasında kalmış olsa bile, tamamlanmış gibi cezalandırılır.”

MADDE 55- 5607 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci, ikinci ve beşinci fıkralarında yer alan “ve kabahatlerin” ibareleri madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(8) Kaçak akaryakıt satışının, 3 üncü maddenin on dördüncü fıkrasında belirtildiği şekilde sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipman kullanılarak gerçekleştirilmesi halinde verilecek cezalar iki kat artırılır.

(9) Tütün ve tütün mamulleri, alkollü içkiler, akaryakıt, uyuşturucu, silah ve mühimmat, elektronik eşya ve canlı hayvan, et, çay, şeker, zeytin gibi gıda maddeleri ile gerekli görülen hallerde diğer kaçakçılık türleri ile ilgili mahkûmiyet hükmü kesinleşenler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca kamuoyuna ilan edilebilir. Bu ilanın süresi, nasıl yapılacağı ve ilan edilecek kaçakçılık türleri gibi hususlar Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 56- 5607 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(4) Muhafazası özel tesis ve tertibatı gerektiren veya gümrük idaresinin depolama kapasitesini aşan eşya, özelliklerine göre doğrudan ilgili idarelere, bunun mümkün olmaması halinde büyükşehirler dahil ilçelerde kaymakam, illerde valinin uygun göreceği yerlere konulur.

(5) Bu Kanun uyarınca el konulan ve ambalajlarında kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerden el koyan idarelerce numune alınır, numune dışındaki kısım tutanağa bağlanarak imha edilir. İmha tutanağı ile numune en yakın gümrük idaresine teslim edilir.”

“(6) Kaçak akaryakıt hariç el konulan ve alıkonulan her türlü eşya, yük hayvanı ve taşıtların muhafazası, depolanması, yüklenmesi, boşaltılması, nakliyesi ve imhası gibi nedenlerle el konulduğu andan itibaren yapılan masraflar, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanır. Bu kapsamda yapılacak her türlü mal, araç, gereç ve hizmet alımlarında 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

(7) Dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralara ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(8) Kaçak akaryakıt, yakalandığı ildeki il özel idaresine, il özel idaresi bulunmayan yerlerde ise defterdarlığa, miktarı, cinsi ve özelliklerini gösterir bir tutanakla yakalandığı yerde teslim edilir. Kaçak akaryakıtın muhafazası, depolanması, yüklenmesi, boşaltılması ve nakliyesi gibi nedenlerle yapılan masraflar duruma göre il özel idaresi veya defterdarlık tarafından karşılanır.”

MADDE 57- 5607 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yaptırımlarının” ibaresi “yaptırımının” şeklinde değiştirilmiş ve fıkrada yer alan “ve kabahatler” ibaresi ile “veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 58- 5607 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Kanunda tanımlanan suçların konusunu oluşturması dolayısıyla müsadere yaptırımının uygulanabileceği eşya, sahibine iade edilemez. Kaçak şüphesiyle el konulan kaçak akaryakıt hariç her türlü eşya hakkında, el koyma tarihinden itibaren altı ay, ancak eşyanın zarara uğraması veya değerinde esash ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı veya muhafazasının ciddi külfet oluşturması halinde bir ay içinde, gerekli tespitler yaptırılarak soruşturma aşamasında hakim, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından tasfiye kararı verilir. Bu süreler içinde karar verilmemesi halinde eşya derhal tasfiye edilir. Bu fıkra kapsamında tasfiye edilecek eşyadan tasfiye edilmeden önce numune alınması mümkün olan durumlarda numune alınır, numune alınması mümkün olmayan durumlarda eşyanın her türlü ayırt edici özellikleri tespit edilir.

(2) Satılarak tasfiye edilen eşya veya taşıtların satış bedeli emanet hesabına alınır. Tasfiye edilen eşya veya taşıtların sahibine iadesine karar verilmesi halinde, satış bedeli Gümrük Kanununun 180 inci maddesi hükümleri çerçevesinde el koyma tarihinden iade tarihine kadar geçen süre için kanuni faizi ile birlikte hak sahibine ödenir. Emanet hesabında bulunan tutarın hak sahibine yapılacak ödemeyi karşılamaması halinde aradaki fark, eşyanın imha edilmiş olması halinde ise imha edilen eşyanın bedeli, gümrük idaresince genel bütçenin ilgili tertibinden karşılanarak hak sahibine ödenir.”

MADDE 59- 5607 sayılı Kanuna 16 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Kaçak akaryakıtın tasfiyesi

MADDE 16/A- (1) Bu Kanun uyarınca el konulan kaçak akaryakıttan teknik düzenlemelere uygun olanlar, il özel idareleri, il özel idaresi bulunmayan yerde defterdarlıklar tarafından, numune alınmak suretiyle kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin kullanımına bedelsiz tahsis edilerek veya satışı yapılarak tasfiye edilir ve teslim tutanağı ile numune en yakın gümrük idaresine teslim edilir. Kara, hava ve deniz hudut kapılarında el konulan kaçak akaryakıttan numune alınarak, gümrüğe terk edilen veya terk edilmiş sayılan akaryakıttan ise numune alınmaksızın gümrük idarelerinin, gerektiği hallerde kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin de kullanımına bedelsiz tahsis edilerek veya satışı yapılarak tasfiye edilir. Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir.

(2) Sahipsiz olarak yakalanan kaçak akaryakıtın ulusal marker saha ölçüm sonucunun, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından belirlenen şart ve seviyede olmaması halinde bahse konu ürünler analizi yapılmaksızın teknik düzenlemelere aykırı kabul edilir ve tasfiye edilir.

(3) Numune analiz sonuçları teknik düzenlemelere uygun olmayan kaçak akaryakıt il özel idaresi veya defterdarlık tarafından en yakın rafineriye satılır. Rafinerici, bu ürünleri almakla yükümlüdür. Bu satışta ürünlerin satış bedeli, beyaz ürünlerde benzin, motorin türleri, nafta, gaz yağı, jet yakıtı ve solvent türleri, rafineride bir önceki ay sonunda oluşan ham petrol/devir maliyet fiyatından, diğer ürünlerde ise yüzde altmışından az olamaz. Satış bedeli genel bütçeye gelir olarak kaydedilir.

(4) Yargılamanın, tasfiye edilen kaçak akaryakıt sahiplerinin lehine sonuçlanması halinde; toplam satış bedelinden vergiler düşüldükten sonra kalan tutar, el koyma tarihinden kararın kesinleştiği tarihe kadar geçen süre için kanuni faiz ilave edilerek genel bütçeden hak sahibine ödenir.

(5) Bu madde kapsamında veya akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele konusunda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, il özel idareleri ve defterdarlıklar tarafından yapılacak her türlü mal, araç-gereç ve hizmet alımlarında, 4734 sayılı Kanun, kaçak akaryakıt satışında, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

(6) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 60- 5607 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Bu Kanunun 3 üncü maddesi kapsamındaki suçları ihbar edenler ile 23 üncü maddesi gereğince ikramiye ödenmesi öngörülen muhbirlerin kimliği izinleri olmadıkça veya ihbarın niteliği haklarında suç oluşturmadıkça hiçbir şekilde açıklanamaz. Bu kişiler hakkında tanıkların korunmasına ilişkin hükümler uygulanır.”

MADDE 61- 5607 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “ya da mülkiyetinin kamuya geçirilmesine” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“b) Uyuşturucu madde ve uyuşturucu madde elde etmek amacıyla ekilen bitki yakalamalarında, her türlü uyuşturucu maddenin birim miktarı ve uyuşturucu madde elde edilen bitkilerin ekili olduğu alanın yüzölçümü esas alınarak Bakanlar Kurulunca tespit edilecek sabit bir rakamın memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak değerinin, 3 üncü maddenin on sekizinci ve on dokuzuncu fıkraları kapsamında gerçekleştirilen yakalamalarda ise, Bakanlar Kurulunca paket, kilogram ve litre bazında tespit edilecek sabit rakamların memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak değerinin, sahipli yakalanmış ise yarısı kamu davasının açılmasını, diğer yarısı mahkûmiyete ilişkin hükmün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde; sahipsiz yakalanmış ise tamamı müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde,”

“(4) Bu madde gereğince el koyanlara verilecek ikramiyenin tutarı olay başına (30.000) gösterge rakamının, kamu davasının açılması, mahkûmiyet, müsadere kararının kesinleştiği tarihteki memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. Ancak bir yılda ödenecek ikramiye (120.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. Bu fıkra hükmü bu maddenin altıncı fıkrası kapsamında yapılacak ikramiye ödemeleri hakkında uygulanmaz.

(5) Müşterek operasyonlarda ve kontrollü teslimat uygulamalarında ikramiye ödenmesi ve ikramiye ödemelerine esas birim fiyatların tespitine ilişkin usul ve esaslar ile altıncı fıkra hariç bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, Maliye ve Milli Savunma bakanlıklarının görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

“(6) Kaçak akaryakıtın yakalanması halinde, ihbar edenlere ve yakalayan kamu görevlilerine aşağıdaki usul ve esaslara göre ikramiye ödenir:

a) Bir ihbar sonucunda kaçak akaryakıtın sahipli yakalanması halinde (d) bendine göre belirlenecek tutara göre hesaplanacak toplamın yüzde onu tutarında ihbar edene, yüzde onu tutarında yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine kamu davasının açılmasını takip eden üç ay içerisinde ikramiye ödenir. Kaçak akaryakıtla ilişkin mahkûmiyet hükmünün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içinde (d) bendine göre belirlenecek tutara göre hesaplanacak toplamın yüzde onbeşi tutarında ihbar edene, yüzde onbeşi tutarında yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ilave ikramiye ödenir.

b) Bir ihbar olmadan kaçak akaryakıtın sahipli yakalanması halinde (d) bendine göre belirlenecek tutara göre hesaplanacak toplamın yüzde onu tutarında yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine kamu davasının açılmasını takip eden üç ay içinde ikramiye ödenir. Kaçak akaryakıtla ilişkin mahkûmiyet hükmünün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden üç ay içerisinde (d) bendine göre belirlenecek tutara göre hesaplanacak toplamın yüzde onbeşi tutarında yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ilave ikramiye ödenir.

c) Yakalanan kaçak akaryakıtın sahipli olmaması halinde, bu fıkra kapsamında ihbar edenlere ve yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ödenecek ikramiyeler yüzde elli eksik ödenir.

ç) Bu fıkraya göre yapılacak ikramiye ödemeleri ilgili kurumların bütçesinden karşılanır. Gerekli ödenek, Maliye Bakanlığınca ilgili kurumlara aktarılır.

d) Bu fıkra kapsamında yapılacak ikramiye ödemelerine ilişkin usul ve esaslar ile ödemelere esas alınacak tutarlar ve bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 62- 5607 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu maddenin yayımı tarihinden önce gümrük idaresine teslim edilen ve ambalajlarında kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler numune alınarak gümrük idaresince derhal imha edilir.

(2) Bu maddenin yayımı tarihinden önce gümrük idaresine teslim edilmemiş ve ambalajlarında kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler 11 inci maddenin beşinci fıkrası uyarınca derhal imha edilir.

(3) Bu maddenin yayımı tarihinden önce kaçak akaryakıt ile birinci ve ikinci fıkralar kapsamı dışındaki kaçak şüphesiyle el konulan eşya hakkında, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde gerekli tespitler yaptırılarak soruşturma aşamasında hakim, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından tasfiye kararı verilir. Bu süreler içinde karar verilmemesi halinde eşya derhal tasfiye edilir. Bu fıkra kapsamında tasfiye edilecek eşya tasfiye edilmeden önce numune alınması mümkün olan eşyadan numune alınır, numune alınması mümkün olmayan eşyanın her türlü ayırt edici özellikleri tespit edilir.”

MADDE 63- 5607 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) 16/A maddesinin altıncı fıkrası ile 23 üncü maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen yönetmelikler altı ay içinde yürürlüğe konulur.”

MADDE 64- 5607 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlenen 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununa muhalefet suçlarında, lehe hükümlerin uygulanması usulü 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi hükmüne göre yapılır.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlenen bu Kanuna muhalefet kabahatlerinde, lehe hükümlerin uygulanması usulü 5252 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi hükmüne göre yapılır.”

MADDE 65- 5607 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- (1) 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerinin mülkiyetinde bulunan ve kaçak akaryakıtın tasfiyesi için kullanılan her türlü tesis, depo, araç ve gereç ile diğer tüm teknik teçhizat, tüzel kişiliğin kalktığı tarih itibarıyla hiçbir işleme gerek kalmaksızın bulunduğu yerdeki defterdarlığa devredilmiş sayılır.”

MADDE 66- 5607 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya kabahatlerden” ibaresi ile 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “veya kabahat” ibaresi madde metninden çıkarılmış, 6 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları, 7 nci maddesinin ikinci fıkrası, 8 inci maddesi, 14 üncü maddesi ve 17 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 67- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 68- 5957 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve onuncu fıkrasında yer alan “Üreticiler ve üretici örgütleri hariç” ibaresi “Ticari uygulamalar göz önünde bulundurularak ilgili yönetmelikle belirlenen durumlar dışında,” şeklinde, onbirinci fıkrasında yer alan “üreticiler ile” ibaresi “üreticiler hariç” şeklinde değiştirilmiştir.

“Vadeli satışlarda bu süre otuz iş günü olarak uygulanır.”

MADDE 69- 5957 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “standartlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlıkça uygun görülmesi halinde” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu hükümleri saklıdır.”

MADDE 70- 5957 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Semt pazarları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “imar planında belirlenmiş veya asıl tahsis amacını engellemek kaydıyla ayrılmış diğer alanlarda” ibaresi; ikinci fıkrasında yer alan “tahsis” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kiralama” ibaresi; beşinci fıkrasında yer alan “kurmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “işletmek ya da Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslar dahilinde yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştiraklerince kurulmasını ve işletilmesini sağlamak,” ibaresi eklenmiş ve birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “belediyelerce” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 71- 5957 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Ancak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlar Kurulunca aksi kararlaştırılmadıkça,” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve sekizinci fıkrasının (a) bendine “satılan” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da toptancı halinde satılmak üzere bildirimde bulunulup toptancı hali dışında toptan satılan” ibaresi eklenmiştir.

“(4) Hal rüsumunun tahakkuk, tahsil ve paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 72- 5957 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, altıncı fıkrasında yer alan “tahsis sahiplerinden” ibaresi “satış yerlerini kullananlardan” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın (i) bendinde yer alan “Tahsis edilen satış yerlerini” ibaresi “Satış yerlerini Bakanlıkça belirlenen sebepler dışında” şeklinde değiştirilmiş, (k) bendine “tahsis edildiği” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kiralandığı” ibaresi ile fıkraya aşağıdaki (l) bendi eklenmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “yerlerindeki tahsis sahipleri” ibaresi “yerlerinde faaliyet gösterenler” şeklinde değiştirilmiştir.

“Kapalı pazar yerlerindeki satış yerleri ile diğer yerler, belirli süreli sınırlı aynı hak tesisi yöntemi kullanılarak kiralama yoluyla da işletilebilir. Sınırlı aynı hak tesisi yöntemi ile bir pazar yerinde aynı kişiye en fazla iki satış yeri verilebilir. Sınırlı aynı hak tesisi ile tahsis ve kiralama işlemine ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

“(5) Başka bir alana taşınma hâlinde, toptancı hallerindeki işyerleri ile pazar yerlerindeki satış yerlerinin kullandırılmasında, mevcut hak sahiplerine öncelik verilir.”

“1) İşyerinin kiralanması veya satılmasında ya da satış yerinin kiralanması veya tahsisinde ilgili yönetmelikte belirlenen şartları taşımadıkları veya sonradan kaybettikleri anlaşılabilir.”

MADDE 73- 5957 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde yer alan “tahsis sahiplerince” ibaresi “üretici ve pazarcılarca” şeklinde, 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “tahsis sahipleri” ibaresi “satış yerlerini kullananlar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 74- 5957 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yükümlüdür” ibaresi “yükümlü kılınabilir” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun” ibaresi “11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 75- 5957 sayılı Kanununun geçici 1 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “tahsis edilir” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kiralanır” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 76- 5957 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Sanayi” ibaresi “Gümrük” şeklinde; aynı fıkranın (e) ve (g) bentlerinde, 5 inci maddesinin on birinci fıkrasında, 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında ve 17 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Tarım ve Köyişleri” ibareleri “Gıda, Tarım ve Hayvancılık” şeklinde; 10 uncu maddesinin on üçüncü fıkrasında yer alan “Tarım ve Köyişleri bakanlıklarının ve Dış Ticaret ile Gümrük müsteşarlıklarının” ibaresi “Gıda, Tarım ve Hayvancılık ile Ekonomi bakanlıklarının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 77- 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 584 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ticaret siciline kayıtlı ticari işletmenin sahibi veya ticaret şirketinin ortak ya da yöneticisi tarafından işletme veya şirketle ilgili olarak verilecek kefaletler, esnaf ve sanatkârlar siciline kayıtlı esnaf veya sanatkâr tarafından mesleki faaliyeti ile ilgili olarak verilecek kefaletler ve 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullandırılmasına Dair Kanun kapsamında kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler ile tarım kredi kooperatiflerince kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler için eşin rızası aranmaz.”

MADDE 78- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yevmiye defterinin kapanış onayı, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayı ise izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılır.”

MADDE 79- 6102 sayılı Kanununun 359 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcileri yönetim kuruluna seçilebilir. Yönetim kurulu üye sayısı ikiden fazla olan şirketlerde üyelerin tamamının aynı kamu tüzel kişisinin temsilcisi olmaması şartıyla kamu tüzel kişisini temsilen birden fazla gerçek kişi yönetim kuruluna seçilebilir.”

MADDE 80- 6102 sayılı Kanunun 397 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(5) Dördüncü fıkra kapsamında kalan anonim şirketler ile 4572 sayılı Kanun kapsamındaki kooperatifler ve bunların bağımsız denetime tabi olmayan üst kuruluşları bu fıkra hükümlerine göre denetlenir. Denetime ilişkin usul ve esaslar ile bu fıkra uyarınca denetim yapacak denetçilerin niteliklerine, uyacakları etik ilkelere, görev ve yetkilerine, seçilmelerine, görevden alınmalarına veya ayrılmalarına; denetimin ve denetim raporlarının içeriğine ve raporun genel kurula sunulmasına ilişkin hususlar Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Kanunun denetçinin sorumluluğuna ilişkin hükümleri, bu fıkra uyarınca denetim yapacak denetçilere de kıyasen uygulanır.

(6) Beşinci fıkra kapsamında denetime tabi olduğu halde söz konusu denetimi yaptırmayanların finansal tabloları ve yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu düzenlenmemiş hükmündedir.

(7) İlgili kanunları gereğince denetim kurullarında kamu tüzel kişi temsilcilerinin bulunması öngörülen anonim şirketler ile paylarının tamamı veya bir kısmı kamu tüzel kişilerine ait olan ya da kamu tüzel kişilerince temsil edilen anonim şirketlerde, esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak şartıyla, Kanunda öngörülen denetçilerin yanı sıra denetçi atanabilir veya seçilebilir. Bu denetçiler genel kurul tarafından seçilen denetçilerin finansal tablolar hakkında görüş bildirme dışındaki hak, vazife ve sorumluluklarını haizdir. Bu görevler dışında söz konusu denetçi, ilgili mevzuatı gereğince öngörülen hak ve yetkilere de sahip olup, görüşünü ayrı bir rapor halinde denetim raporu ile birlikte genel kurula sunar. Bu fıkra uyarınca görev yapan denetçiler aynı usulle görevden alınır.”

MADDE 81- 6102 sayılı Kanunun 400 üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve bu fıkroda belirtilen süreleri kısaltmaya yetkilidir.”

MADDE 82- 6102 sayılı Kanunun 635 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Anonim” ibaresinden önce gelmek üzere “397 nci maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları dışında kalan,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 83- 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “Teknik mevzuatı bulunmayan ve doğrudan tüketiciye sunulan ürünlerin” ibareleri “Bakanlığın sorumluluğunda bulunan tüketici ürünlerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 84- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin beşinci ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Denetime tabi olan gerçek ve tüzel kişiler, gizli dahi olsa bütün belge, defter ve bilgileri ibraz etmek, para ve para hükmündeki evrakı ve ayniyatı ilk talep halinde Gümrük ve Ticaret Müfettişlerine göstermek, Gümrük ve Ticaret Müfettişlerinin saymasına ve incelemesine yardımcı olmak zorundadır. Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, görevleri sırasında tüm resmî daire, kurum, kuruluş ve kamuya yararlı derneklerle, gerçek ve tüzel kişilerden gerekli yardım, bilgi, evrak, kayıt ve belgeleri istemeye yetkilidir; kanunî engel olmadıkça bu isteğin yerine getirilmesi zorunludur.”

“(8) Gümrük ve Ticaret Müfettişleri ve Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, görev, yetki ve sorumlulukları ile Başkanlığın çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 85- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 37- (1) Bakanlık, görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Gmrk ve Ticaret Uzmanı ile Gmrk ve Ticaret Uzman Yardımcısı istihdam eder.

(2) Gmrk ve Ticaret Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a) En az dört yıllık eğitim veren hukuk, siyasi bilimler, iktisadi ve idari bilimler, iktisat ve işletme fakülteleri ile Bakanlıkın görev alanına giren ve yönetmelikle belirlenen fakültelerden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtiçi veya yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

b) Yönetmelikle belirlenen yabancı dillerden en az birini iyi derecede bilmek.

c) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

(3) Gmrk ve Ticaret Uzman Yardımcılığına atanırlar, en az  yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak tez jriisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Gmrk ve Ticaret Uzmanı kadrolarına atanırlar. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar Gmrk ve Ticaret Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve Bakanlıkta durumlarına uygun kadrolara atanırlar.

(4) Gmrk ve Ticaret Uzmanı ile Gmrk ve Ticaret Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 86- 640 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 37/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 37/A- (1) Bakanlık taşra teşkilatında Gmrk ve Ticaret Denetmeni ile Gmrk ve Ticaret Denetmen Yardımcısı istihdam edilir.

(2) Gmrk ve Ticaret Denetmenleri; en az dört yıllık lisans eğitimi veren ve yönetmelikle belirlenen fakülte veya yüksekokullar ile bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca onaylanan yabancı fakülte veya yüksekokullardan mezun olanlar arasından yapılan yarışma sınavı sonucuna göre mesleğe Gmrk ve Ticaret Denetmen Yardımcısı olarak atanırlar.

(3) Bunlar en az  yıl çalışmak kaydıyla yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar, durumlarına uygun Gmrk ve Ticaret Denetmeni kadrolarına atanırlar.

(4) Gmrk ve Ticaret Denetmeni ile Gmrk ve Ticaret Denetmen Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yarışma sınavları, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 87- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- (1) Bakanlıkça, 657 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan Bakanlık kadroları dışındaki kadrolara ve sözleşmeli personel pozisyonlarına ilk defa atanacaklar; ilgili mevzuat uyarınca yapılan merkezî sınavdan yetmiş ve üzeri puan alanlar arasından, atanacak kadro sayısının dört katına kadar çağırılacak adaylar arasından sınav komisyonlarınca yapılacak sözlü sınav sonucuna göre belirlenir.

(2) Gümrük Muhafaza Memuru kadrosuna atanacakların başvuru tarihinde otuz yaşından gün almamış olmaları şarttır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 88- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında Başmüfettiş ve Müfettiş kadrolarında bulunan ve talep edenler arasından, Gümrük ve Ticaret Bakanı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı arasında yapılacak protokolle belirlenenler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettiş ve Müfettiş kadrolarına, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde başka bir işleme gerek kalmaksızın naklen atanırlar. Bu şekilde atananların mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığında ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrolarında geçirdiği süreler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı kadrolarında geçmiş sayılır ve bu kişiler, bu maddenin yayımı tarihinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi ve Müfettişinin tabi olduğu mali haklardan aynen faydalanır.”

MADDE 89- 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 183 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 90- Bu Kanunun;

a) 71 inci maddesinin 5957 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasının değiştirilmesi ve beşinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin hükmü 1/7/2013 tarihinde,

b) 78 inci maddesi ile değiştirilen 6102 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının dördüncü cümlesinde yer alan yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayına ilişkin hüküm 1/4/2013 tarihinde,

c) Diğer maddeleri ise yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 91- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

